

OKTATÁSI
HIVATAL

NAT
2020

Szövegről szövegre

Szövegértés munkafüzet

4

Szövegről szövegre

Szövegértés munkafüzet

4. osztály

Oktatási Hivatal

A kiadvány 2023. január 19-én tankönyvi engedélyt kapott a TKV/20-4/2023 számú határozattal.

A tankönyv megfelel a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet alapján készült, 2020. 01. 31. után kiadott, 1–4. évfolyam Magyar nyelv és irodalom tantárgy kerettantervének.

A tankönyvvé nyilvánítási eljárásban kirendelt szakértő: Bódi Csilla

Tananyagfejlesztő: Bartha Jánosné, Fukkné Fukász Enikő, Szalay Mária

Kerettantervi szakértő: Fukkné Fukász Enikő

Lektor: Major Enikő

Szerkesztette: Boldizsárné Kovács Gizella

Ezúton is köszönetet mondunk azoknak az íróknak, költőknek, képzőművészeknek, akiknek alkotásai tankönyveinket gazdagítják.

Illusztráció: Takács Viktória

Borítóterv: Takács Viktória illusztrációjának felhasználásával Slezák Ilona és Bánáti János készítette

Képek:

10. o. Fehér Klára: *Mi, szemüvegesek* borítókép. Móra Ferenc Könyvkiadó, 1986

86. o. Csukás István: *A téli tücsök meséi* borítókép. Könyvmolyképző kiadó, 2012

© Oktatási Hivatal, 2022

ISBN 978-963-436-406-1

Oktatási Hivatal

1055 Budapest, Szalay utca 10–14.

Telefon: (+36-1) 374-2100

E-mail: tankonyv@oh.gov.hu

A kiadásért felel: Brassói Sándor elnök

Raktári szám: OH-MIR04MA

Tankönyvkiadási osztályvezető: Horváth Zoltán Ákos

Műszaki szerkesztő: Kóródiné Csukás Márta

Grafikai szerkesztő: Slezák Ilona

Utánnomásra előkészítette: Sándor Csilla

Nyomdai előkészítés: Fekete Gabriella

Terjedelem: 19,57 (A/5) ív • tömeg: 419 gramm

1. kiadás, 2024

Ez a tankönyv a Széchenyi 2020 Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program EFOP-3.2.2-VE-KOP-15-2016-00001. számú, „A köznevelés tartalmi szabályozóinak megfelelő tankönyvek, taneszközök fejlesztése és digitális tartalomfejlesztés” című projektje keretében készült. A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósult meg.

Gyártás: Könyvtárellátó Nonprofit Kft.

Nyomtatta és kötötte:

Felelős vezető:

A nyomdai megrendelés törzsszáma:

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

SZÉCHENYI 2020

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Kedves Gyerekek!

A magyar mesevilág és költészet gyöngyszemeiből válogattunk nektek. Amíg a mesék, versek üzenetét megfejtitek, megtanultok kifejezően olvasni. A hozzánk kapcsolódó feladatokon keresztül a titkok nyomába szegődhettek. Rájöttök, hogy nemcsak a szereplőknek kell a próbákat kiállniuk. Mindannyiunknak le kell küzdenünk azokat az akadályokat, amelyekkel a hétköznapiak hőseivé válhatunk.

Történelmi szövegekkel ebben a tanévben ismerkedhetsz először. Olvasd örömmel a múltunkról szóló szövegeket! Segít majd eligazodni a következő tanév történelem óráin.

Az ismerettartalmú szövegek feldolgozása is komoly próbák elé állít benneteket.

A környező világgal való ismerkedés közben a szövegek feldolgozásával az eddig már gyakorolt tanulás tanulását is folytatjátok. Ha minden feladatot nagy odafigyeléssel végeztetek el, év végére kiálljátok a próbákat!

Ehhez az izgalmas kalandozáshoz kívánunk örömteli pillanatokot!

Jelmagyarázat: A feladatokhoz kapcsolódó szöveg oldalszáma a tankönyvben.

Szabó Lőrinc: A kíváncsiság

1. Ki lehet a vers beszélője? Húzd alá! Indokold meg a választásodat!

az, aki kíváncsi
akit nem érdekel semmi
aki mindent tudni akar

aki csak magával van elfoglalva
akit hajt a tudásvágy
aki folyton csak unatkozik

2. Számozással állítsd a kifejezéseket előfordulásuk sorrendjébe!

___ majd a tapasztalat gyűjt bele	___ tündöklő titkaira
___ a képre kint	___ a tükörcépre bent
___ üres kereteit építgettem	___ száz éden zárult
___ nyílt száz új szezám	___ gyúltak bennem álmok és csaták

3. Hogyan magyarázható számodra a kiemelt részlet? Jelöld ✳-gal!
Indokold meg választásodat!

„szedtem magamban, okkal, oktalan,
ami jött, por, mag, pelyva, színarany:
száz éden zárult, nyílt száz új szezám,”

Ha akarom, ha nem, folyamatosan tanulok.

A jó és a rossz élményekből is van mit tanulnom.

Amikor valami jó véget ér, újabb élmények várnak rám.

Nincs okom aggodalomra, mert mindig vár rám egy újabb csoda.

4. Mit üzen számodra a vers utolsó mondata? Fogalmazd meg írásban!

---

5. A saját gondolataid alapján egészítsd ki a megkezdett mondatokat!

Akkor lettem kíváncsi, amikor _____

Arra lettem kíváncsi, hogy _____

Addig vagyok kíváncsi, amíg _____

Szinetár György: Szeptemberi csengetés

1. Ki mutatja be a vers olvasójának a „szeptemberi csengetést”? Húzd alá!

a gyerekek tanítója	aki megfigyeli az iskolába érkezőket
a nyaraló gyerekek	a napsütötte sok gyerek
a zsibongó osztály	egy gyerekét kísérő szülő

2. Milyen a vers hangulata? Tegyéél ✨-ot a jellemző kifejezések után!
Indokold meg választásodat!

különleges	derűs	varázslatos	borongós	titokzatos
szomorú	vidám	békés	merengő	humoros

3. Mire utalnak a kifejezések? Kösd a megfelelő helyre! A nyárra utaló kifejezéseket kézzel, az iskolakezdésre utalókat sárgával!

a tábla		sok-sok pad
a víz		a fal
nyitva már	a nyárra utal	a sok emlék
a rét		a játék
a tanterem	az iskolakezdésre utal	az ablakok virága
az utazás		a tanító belép
a sok jó		a nagy élmény

4. Írd le a rímpárok hiányzó tagját!

nyár		tábla	összegyűlt		
már	öltözött			emlékeket	dalolt

5. Egészítsd ki a mondatokat!

A vers ____ versszakból áll. A versszakok ____ sorból állnak.

A sorok 2 kivételével ____ szótagúak. A versszakokban ____ rímpár van.

6. Számodra mi az „a sok jó, mit a nyár adott”? Fogalmazd meg néhány mondatban!

Verbőczy Antal: Ősz

1. A versben nincsenek írásjelek. Te hová tennél mondatvégi írásjeleket? Jelöld a vers soraiban!

TEJFEHÉR KÖDBŐL KELVE KI REGGEL
TÉPVE CSAK TÉPVE FÜRGE KEZEKKEL
LOMBOT AZ ÁGRÓL SORRA LESZED
ESTELIG ZÚGÓ-BÚGÓ SZELEKKEL
ALTATJA MÁR A TERMÉSZETET

2. A mondatpárok melyik állítása igaz? Húzd alá!

A vers két mondatra tagolható.
A vers négy mondatra tagolható.

Mindkét mondat végére pont kerül.
Mindkét mondat végére kérdőjel kerül.

Mindkét mondat megállapítást tartalmaz.
Mindkét mondat kívánságot fejez ki.

A vers sorainak száma hat.
A vers sorainak száma öt.

Minden sor szótagszáma 8 vagy 9.
Minden sor szótagszáma 9 vagy 10.

3. Karikázd be a versben előforduló szavakat!

kelve	ébredve	sírva	nevetve	tépve	fázva
hallgatja	leszed	letép	altatja	simogat	fújja

4. Számozással állítsd előfordulásuk sorrendjébe a kifejezéseket!

___ ágról sorra leszed	___ kelve ki reggel
___ fürge kezekkel	___ tejfehér ködből
___ altatja már	___ zúgó-búgó szelekkel

5. Jelöld a rímelő sorvégeket!

6. Írj te is képverset az évszakok valamelyikéről! A füzetedbe dolgozz!

Nagy László: Dióverés

1. Ki lehet a vers beszélője? Keretezd be a felsoroltakból!

aki részt vesz a dióverésen   egy sárgarigó   aki a diót leveri a fáról
egy költő   a diót törő gyermek   a diócsónakkal játszó kisfiú

2. Számozással állítsd sorrendbe a kifejezéseket a versszakoknak megfelelően!

___ érett kincsei	___ diós mozsarak
___ burkos dióra	___ színarany rigó-szárnyak
___ füttyös sárgarigó	___ picike dió-csónak
___ csörgő diónak	___ szaporább kopogás

3. Hogyan következnek a versben bemutatott évszakok? Húzd alá!

tél – tavasz – nyár	ősz – tél – tavasz	nyár – tavasz – tél
nyár – ősz – tél	ősz – nyár – tavasz	tavasz – nyár – ősz

4. Mely évszakhoz kapcsolódnak a vers kifejezései? Kösd azokat a megfelelő évszakhoz!

csorgó hó levén	ősz	mozsarak döngnek
sárgul a diófa		elszállnak ők is a szélben
darálók forognak	tél	ring a picike dió-csónak
ágak bogára ráver	tavasz	kincsei válnak tőle
lomb zöldül újra		nagy havazásban

5. Hogyan jelenik meg a versben a természet örök körforgása? Mondd el!

6. Kösd össze a rímpárokat!

délre

az ember

szárnyak

válnak tőle

dió-zápor

határnak

terebélye

ráver

kopácsol

a földre

7. Olvasd el újra a 7. versszakot! Fejtsd meg a beszélő üzenetét! Oszd meg társaidal a gondolataidat!

Fehér Klára: Mi, szemüvegesek

1. Mire utal a történet címe? Húzd alá a felsoroltakból! Beszéljétek meg!

az esemény helyszínére		az esemény időpontjára		az írói üzenetre
a szereplőkre		a szereplők tulajdonságára		az eseményre

2. Húzd alá a lehetséges válaszokat!

a) *Kik a történet szereplői?*

felnőttek

negyedikesek

középiskolások

b) *Hol játszódik a történet?*

egy iskolaudvaron

az egyik gyerek szobájába

egy tanteremben

c) *Mikor játszódik a történet?*

reggel, tanítás előtt

egyik tanítási órán

délután a napköziben

d) *Mi a neve az új lánynak?*

Kerekes Évi

Szabó Zsuzsi

Andrea

3. Ki mondta? Írd a vonalra!

– Mondd, mi bajod van velem? _____

– Például az, hogy te bizonyosan jeles tanuló vagy. _____

– Tiszta ötös, ha nem haragszol. _____

– Neked ilyen az egész családotod? _____

– Hagyd békén a családomat, jó? _____

– ...itt senki sem fog veled szóba állni! _____

– Menj másik osztályba. _____

– Bántottalak én? _____

– Huhu! Szemüveges fülesbagoly! _____

4. Milyen érzés lehet az iskolába érkező új gyereknek egy ilyen fogadtatás? Te hogyan éreznéd magad? Írd le a véleményedet!

---

5. Számozással állítsd időrendbe az eseményeket! Készülj a felolvasására!

- ___ Hajagos Ádi barátságtalanul fogadja.
- ___ Az új lány nem ijed meg a fogadtatástól.
- ___ Nem érti, hogy miért bántják.
- ___ A tanító néni megjelenése vet véget az egésznek.
- ___ Új lány érkezik a negyedik a-ba.
- ___ A párbeszéd végén mégis zavarba jön.
- ___ Az osztály is csúfolni kezdi a szemüvege miatt.

6. Kösd össze a szereplőket a tulajdonságaikkal!

talpraesett   barátságtalan   meglepett   megrökönyödött   szemtelen

Szabó Zsuzsi

Hajagos Ádi

ártatlan   nevetlen   jól nevelt   udvariatlan   ellenséges

7. Írj kerettörténetet az olvasottak alapján!

Kerettörténet

A történet _____ játszódik.

A történet szereplői _____, akik

_____.

A bonyodalom akkor kezdődik, amikor _____

_____.

Ezt követően _____

_____.

A probléma akkor oldódik meg, amikor _____

_____.

A történet azzal fejeződik be, hogy _____

_____.

8. Olvasd el a könyvismertetést!

Fehér Klára: Mi, szemüvegesek
 Illusztrátor: Marton Magda
 Borítótervező: Seebauer Gabriella
 Kiadó: Móra Ferenc Könyvkiadó
 Kiadás éve: 1986
 Kiadás helye: Budapest

„Erre – mondta az egyenruhás bácsi, és a lépcső felé irányította Évit. Évi szelíden és engedelmesen ment, kísérője nem gondolt semmi rosszra, lazábban fogta Évi csuklóját. Ebben a pillanatban Évi kirántotta a kezét, és rohanás, le a lépcsőn, ki az épületből. Az egyenruhás bácsi meglepetésében nagyot nézett, azután bemondott valamit a CB-rádiójába. Évi pedig közben eltűnt a tömegben...”

A mindenkihez kedves, figyelmes Kerekes Évivel, a mintatanulóval történik ez a krimibe illő eset. Hogy mi okozza a lázadást? Mindössze egy szemüveg. Fehér Klára új regényében nagy-nagy szeretettel, odafigyeléssel rajzolja meg ennek a félénk, szeretetre éhes, hibáktól sem mentes kislánynak a lelki fejlődését, miközben felvonulnak a negyedik osztály jómadarai is a csínytevéseikkel.

9. Milyen adatokat találsz a könyvismertetésben? Húzd alá a felsoroltakból!

a mű címe	a mű hossza	az illusztrátor neve	a borító színe
a könyv tömege	a mű szerzője	a regény oldalszáma	a mű kiadója
a kiadás éve	a kiadás helye	a borító tervezője	a könyv mérete

10. A betűk színével keretezd be a könyvismertetésben az aláhúzott adatokat!

11. Húzd alá az ismertetésben a főszereplő nevét!

12. Milyenek mutatja be a főszereplőt? Húzd alá a felsoroltakból!

mindenkihez kedves	adakozó	példamutató	félénk
hibáktól sem mentes	figyelmes	mintatanuló	szeretetre éhes

13. Miért szeretnéd elolvasni a regényt? Indokold meg!

Bálint Ágnes: Szeleburdi család (1. részlet)

1. Írd le a könyvismertetés adatait!

A mű szerzője: _____

A mű címe: _____

A kiadó neve: _____

A kiadás éve: _____

A kiadás helyszíne: _____

A mű illusztrátora: _____

A borító tervezője: _____

2. Válaszolj aláhúzással a kérdésekre!

a) Kik a napló írói?

Laci és Faragó   Radó és Ottó   Laci és Radó   Ottó és Ágnes

b) Hány évesek a napló írói?

tizenegy évesek   tizenkét évesek   tizenhárom évesek   tizennégy évesek

c) Mi a foglalkozása Radó papájának?

nyelvész   bölcsész   jogász   nyomdász

d) Melyik család életébe tekinthetünk be?

Radó család   Bálint család   Ritter család   Faragó család

e) Hány gyerek él ebben a családban?

egy   kettő   három   négy

3. Kösd össze a kifejezéseket a magyarázatukkal!

jót derülünk rajta

• sok minden történik egy nap

gazdag a szókincse

• jót nevetünk rajta, jól szórakozunk

eseménydús hétköznapi

• több szót ismer, mint a kortársai

szívébe zárja

• bárkit (ember, állat, növény) befogadnak

minden új jövevényt

• nagyon megszereti

4. Kinek ajánlanád a könyvet elolvasásra? Indokold meg választásodat!

_____

5. Mikori az első naplóbejegyzés? Keretezd be!

szeptember 20.

szeptember 21.

szeptember 22.

6. Melyik állítás igaz a mondatpárokból? Húzd alá!

A fiúk regényt fognak írni.
A fiúk naplót fognak írni.

Radó papája nyelvész.
Radó papája színész.

Radó utóneve Jenő.
Radó utóneve János.

Anyu hámozott gilisztának hívja.
Apu hámozott gilisztának hívja.

Öregkorukban derülni szeretnének rajta.
Öregkorukban sírni szeretnének rajta.

Radó mamája nyelvész.
Radó mamája színésznő.

Radó általában rövidnadrágot visel.
Radó általában hosszúnadrágot visel.

Az ünnepnapok érdekesebbek.
A hétköznapok érdekesebbek.

7. Számozással állítsd előfordulásuk sorrendjébe a kifejezéseket!

___ ha öregek leszünk

___ szerepeket tanul

___ naplót fogunk írni

___ jól derülünk rajta

___ a hétköznapok érdekesek

___ egy család élete

___ hosszasan tárgyaltunk

___ érdekesebb legyen

___ sokat loptam belőle

___ kirándulni szokott

8. Írj fent-lent találkozó verset a megadott témáról!

	S	
	Z	
	E	
	L	
	E	
	B	
	U	
	R	
	D	
	I	

9. Milyen a te családod? Beszélj róla a társaidnak!

Bálint Ágnes: Szeleburdi család (2. részlet)

1. Kik a naplórészlet szereplői? Húzd alá a felsoroltakból!

a mesélő	Radó mamája	Radó papája	Feri
a mesélő anyukája	a mesélő húga	a mesélő apukája	Radó

2. Hol történnek az események? Írd le!

---

3. Válaszolj röviden a kérdésekre!

a) Kikről szól a könyv, amit anyu a fiúknak adott?

---

b) Hová indult anyu, Radó és a mesélő?

---

c) Hová akart ülni a két fiú a hidegben?

---

d) Miről tárgyaltak, mikor anyu kiment fáért?

---

4. Hogyan fejezi ki az író az aláhúzott kifejezéseket? Írd le a vonalra!

elkényelmesedett gyermekei vannak _____

olyan nagyon fáztunk _____

de ha egy percre elmozdultunk _____

megbeszéltük, hogy jó volna hazamenni _____

másnapra már semmi bajunk sem volt _____

ő havat tett a nyakamba _____

5. Fejezd be a megkezdett mondatokat!

Anyu teát főzött, attól _____

Azért nem fáztak a fiúk, mert _____

Mikor Radó papája jött, akkor _____

Bálint Ágnes: Szeleburdi család (3. részlet)

1. Írj rövid válaszokat a kérdésekre!

a) Mi körül bonyolódnak az események az április 25-i naplóbejegyzésben?

---

b) Miért nagy kezdőbetűvel és becézve említi a filodendront a mesélő?

---

c) Mi volt az oka, hogy mégis visszacipelte a család Filut?

---

2. Számozással állítsd időrendbe az eseményeket! Készülj a felolvasására!

___ A család ezek után eldöntötte, hogy leviszik a parkba.

___ Az állatkertnek nem volt szüksége rá.

___ Amikor a parkban hagyták, elkezdett esni az eső.

___ El akarták ajándékozni az állatkertnek.

___ Ezért közös erővel visszacipelték a lakásba.

___ A filodendron folyton útban volt.

___ Az egész család nagyon megsajnálta Filut.

___ Ott majd a Parkfenntartó Vállalat gondozásba veszi.

3. Írj ötsorost a család szóval!

1. Mi? (1 szó): család

2. Milyen? (2 szó): _____

3. Mit csinál? (3 szó): _____

4. Mit gondolsz róla? (4 szóból álló mondat):

---

5. Más szóval (1 szó): _____

4. Miért tartod szeleburdinak a családot? Az olvasott három naplóbejegyzés alapján indokold meg! Az indokaidat oszd meg társaiddal!

Varga Domokos: Kutyafulűek

1. Mire utal a cím? Húzd alá!

A cím utal a helyszínre.

A cím utal az időpontra.

A cím utal az egyik eseményre.

A cím utal egy szereplő viselkedésére.

A cím utal az egyik szereplőre.

A cím utal egy szereplő tulajdonságára.

2. Aláhúzással válaszolj a kérdésekre a regényrészlet alapján!

a) Hol játszódik?

utcán   iskolában   játszótéren   koncerten   otthon

b) Mikor játszódik?

egy reggel   több napon át   késő este   egy délután

c) Kik a szereplői?

a beszélő   egy bácsi   Attila   egy lány   Miska
Gergő   anya   Simonék   Gergő bátyjai   Simon néni

3. Döntsd el, igaz vagy hamis! Jelöld a megfelelő szó bekarikázásával!

A regényrészlet egy sokgyerekes család életét mutatja be.   igaz   hamis

Az alattuk lakók szeretik hallgatni az örökös égiháborút.   igaz   hamis

A mellettük lakók csak az apukát szokták hallani.   igaz   hamis

Az apuka időnként túlkiabálja a gyerekeket.   igaz   hamis

A négy és fél éves Gergőnél lágyul el az apuka hangja.   igaz   hamis

Reggelente öltöztetés közben macskafülűnek nevezi.   igaz   hamis

Gergő a bátyjai tekintetét lesi, mit szólnak az elnevezéshez.   igaz   hamis

Élénken egyezik bele a kutyafulű elnevezésbe.   igaz   hamis

Ehhez az elhatározásához tartotta magát egy nyári napig.   igaz   hamis

4. Milyen esemény előzte meg Gergő összeütközését a ház öreg vizslájával? Írd le!

---

5. Számozással állítsd időrendbe a regényrészlet eseményeit!

- ___ Ettől kezdve Gergő elfogadja a kutyafülű elnevezést.
- ___ Szeretetből kutyafülűnek nevezi.
- ___ A két és fél éves Gergő öltöztetése közben ellágyul a hangja.
- ___ Gergő az elnevezés ellen erősen tiltakozik.
- ___ A sokgyerekes család a harmadik emeleten lakik.
- ___ Az apuka hangja a földszintig lehallatszik, amikor fegyelmezi gyerekeit.
- ___ Egyik alkalommal megdobálja kővel a ház öreg vizsláját.
- ___ Ezért Miska, az öreg vizsla Gergő füléhez kap.

6. Írj kérdéseket a történethez kapcsolódó mondatokhoz!

kérdés: _____ ?

válasz: Az örökös égháborút.

kérdés: _____ ?

válasz: A szép beszéd.

kérdés: _____ ?

válasz: A bátyjai kaján tekintetét.

kérdés: _____ ?

válasz: Egy szép nyári napon.

kérdés: _____ ?

válasz: Miska, a ház öreg vizslája.

7. Írj szélszíporkát a zárójelben lévő kérdések segítségével!

Azt álmodtam, **kutyafülű** voltam (valaki vagy valami).

_____ (Hol?)

_____ (Mi történt?)

_____ (Hogyan?)

8. Fejezd be a megkezdett mondatokat!

Az apuka hangja hallatszott, mert _____

Nagyon szerette a gyerekeit, ezért _____

Szabó Lőrinc: Lóci és a szakadék

1. Milyen a vers hangulata? Húzd alá a felsoroltakból!

vicces   rémisztó   szomorú   vidám   megnyugtató   ijesztő
békés   bánatos   morcos   feszült   gyűlölködő   ideges

2. Húzd alá, ki beszélhet az ijesztő kis esetről! Igazold a vers részleteivel!

Egy gyerek, aki átélte az esetet.   Egy felnőtt, aki látta az esetet.

Egy felnőtt, aki átélte az esetet.   Egy gyerek, aki látta az esetet.

3. Kik között folyik a párbeszéd a versben? Tegyéél ✳-ot mellé!

két felnőtt között   apa és fia között   két gyerek között

4. Keretezd be, hol történt az ijesztő eset! Bizonyítsd a vers soraival!

egy kilátóban   egy folyóparton   egy szakadéknál   egy erdőben

5. Számozd meg a versrészleteket az előfordulásuk sorrendjében!

___ Lóci reszketett   ___ mutattam le a mélybe
___ „Csak ha szót fogad!”   ___ szava ismét fátyolos lett és remegő
___ még elkaptam a gyereket   ___ csak nagysokára mondta
___ „Csak ha már meghalt!”   ___ életveszélyektől az ember nem szabadul

6. Az első versszak utolsó sorának kezdő mondata: „Hallgattunk.” Miért hallgatott Lóci, és miért hallgatott az apa? Beszélgetsetek róla!

7. A *reszketett* szó ismétlődik a versben. Szerinted miért? Magyarázd meg!

8. Hogyan fejezi be a két szereplő Lóci megkezdett mondatát? Kösd a szereplőkhöz!

„Rémes, hogy az ilyen
életveszélyektől az ember
nem szabadul, csak...”

Lóci

„Csak ha szót fogad!”

apa

„Csak ha már meghalt!”

9. Mit üzen számodra a vers? Mondd el!

1. Olvasd el az ismertetőt!

Néhány gondolat a balladáról

A ballada érzelmeket fejez ki, verses formában. Hősei többnyire mindennapi emberek. Életüknek csak egyetlen, de a legfontosabb eseményét beszéli el. A ballada jellemzői a rövid mondatok, a párbeszéd. Elbeszélő mű, ahol az események szomorú véget érnek.

2. Húzd alá a szövegben a kérdésekre válaszoló kifejezéseket!

a) Milyen a ballada formája?

b) Kik a ballada szereplői?

c) Mit beszél el a hősök életéből?

3. Keretezd be a felsoroltakból a ballada jellemzőit!

elbeszélő mű

a rövid mondatok

a hosszú mondatok

a párbeszéd

vidám véget ér

a szomorú vég

Kányádi Sándor: Ballada

4. Milyen a ballada hangulata? Húzd alá a felsoroltakból!

nyugtalan

rémisztő

szomorú

tragikus

zaklatott

ijesztő

békés

bánatos

morcos

feszült

félelmetes

ideges

5. Húzd alá, ki figyelheti meg az eseményeket!

aki látja az esetet

a kék szárnyú pillangó

a korsót vízbe merítő fiú

6. Számozd meg a versrészleteket az előfordulásuk sorrendjében!

___ Koccan a korsó, csobban a víz

___ kezében kortyol a korsó

___ Guggol a kúton a gyerek

___ azon mereng a lepke

___ a gyűrűző vízre szálljon-e

___ pillangó libeg a kút fölé

7. Mitől gyűrűzik a víz, ha a cserépdarabok a kút mellett vannak? Húzd alá! Indokold meg választásodat!

néhány cserép a vízbe pottyant

a kisfiú beleesett a kútba

a pillangó szárnyaitól

a széltől fodrozódott a víz

Méhes György: A galamb, a gombfoci meg a trükkök

1. Mire utal a történet címe? Húzd alá a felsoroltakból! Beszéljétek meg!

az esemény helyszínére   az esemény időpontjára   az írói üzenetre
a szereplőkre   a szereplők tulajdonságára   az eseményre

2. Mire utalnak a szavak, kifejezések? Írd a számukat a *szereplők, helyszín, időpont* után!

szereplők: _____ helyszín: _____ időpont: _____

1. hazavitte a galambot	5. párna alá	9. másnap
2. osztályban	6. nagyon hengegett	10. addigra
3. egész délután	7. szünetben	11. trükköm van
4. kockakövekre	8. orrba simogattam	12. járda szegélyén

3. **Ki** mondta? **Ki** vagy **mi** tette? Írd a mondatok mellé a megfelelő szereplő nevét! (beszélő; Gyuluka; tanító néni; osztálytárs)

Ki? Mi?

Ezért aztán egy kicsit orrba simogattam. _____

– Megállj, megyek és megmondalak apukádnak! _____

– Azért is én leszek a legjobb tanuló. _____

– Két pofont, ha rögtön nem mondd el! _____

...a könyveket este be kell tenni a párna alá... _____

– Ez biztos? _____

– Persze, elfelejtettél valamit! _____

Másnap betartottam az összes trükköt... _____

– No, Lackó, sose gondoltam volna... _____

– Te Lackó! Tudok egy jó trükköt. _____

– Mit kérsz érte? _____

– Semmit. Ingyen elárulom. _____

4. Hogyan olvasod a kifejezéseket a történetben? Keresd meg az aláhúzott szavak megfelelőjét!

nem akartam orrba ütni _____

de nagyon dicsekedett _____

mindenféle fortélyom van _____

egész délután fociztunk _____

úgy ugráltam a járdaszegélyen _____

s dörmögd el háromszor _____

néztem rá kétkedve _____

5. Számozással állítsd időrendbe a történet eseményeit!

___ Lackó is szeretett volna az lenni.

___ Lackó postagalambot, két gombfocicsatárt adott érte.

___ A tanító néni csodálkozott, hogy hihet ilyen butaságban.

___ Gyuluka azzal hengegett, hogy ő lesz a legjobb tanuló.

___ Ahhoz, hogy jól feleljen, mindig tanulni kell.

___ A kapott trükkök egyike se vált be.

___ Gyuluka mesélt neki a trükkjeiről.

___ Az egyik osztálytárs elárulta neki az igazi trükköt.

6. Egészítsd ki a hiányos mondatokat!

– Te Lackó! Tudok egy jó _____. Attól mindig _____ fogsz felelni.

– Mit _____ érte? – néztem rá _____.

– Semmit. Ingyen _____. Tanuld meg a _____! Ha akarod, _____ neked!

– Nahát! _____ trükkök nélkül?! Hogy ez _____ soha se jutott _____!

7. Mit üzennek számodra a kiegészített mondatok? Beszéljétek meg!

8. Készülj föl a párbeszéd felolvasására!

9. Magyarázd meg, miért kapta ezt a címet a történet!

A gombfoci, avagy a szektorlabda története

1. Hány bekezdésből áll a szöveg? Írd a vonalra! _____

2. Húzd alá a mondatokba illő szót!

A gombfoci úgy _____ múltra tekint vissza hazánkban.

10 éves
100 éves
1000 éves

Főként a _____ összesereglett fiúk szórakozása volt.

tanyán
falvakban
városokban

Szabályai megegyeztek a népszerűvé vált _____ szabályaival.

vízilabda
labdarúgás
kézilabda

3. Kösd össze az összetartozókat!

hajtogatott papír	futballisták	asztal
kabátgombok	labda	inggomb
fapálca	kapuk	sebkötöző géz
	pálya	

4. Egészítsd ki a hiányos mondatokat!

Az ellenfelek a játékosaikat _____ mozgatták. Az ujjukkal _____, körömrányomással _____ tovább. Tolni vagy _____ tilos volt. A támadó csapatnak a „labdát” 12 _____ kellett az ellenfél kapujába juttatni. Az a _____ nyert, akinek _____ sikerült rúgnia.

5. Húzd alá, amiről szó van az utolsó bekezdésben!

1989 óta hivatalos sportág
a kapuk fapálcából készülnek
gyártott eszközökkel játsszák

11 játékos felváltva mozog
elnevezése szektorlabda lett
4 évente van világbajnokság belőle

6. Fogalmazz meg egy-egy kérdést a *kulcsszavak* felhasználásával!

pl.: kulcsszó: szabály

kérdés: *Melyik sportág szabályai szerint vált népszerűvé a szektorlabda?*

kulcsszó: kabátgomb

kérdés: _____ ?

kulcsszó: játékos

kérdés: _____ ?

kulcsszó: világbajnokság

kérdés: _____ ?

7. Húzd alá a mondatpárok igaz állításait!

A gombfoci hazánkban úgy száz évvel ezelőtt született meg.

A gombfoci hazánkban úgy húsz évvel ezelőtt született meg.

A futballistákat inggombokkal helyettesítették.

A futballistákat kabátgombokkal helyettesítették.

Az a csapat nyert, akinek több gólt sikerült rúgnia.

Az a csapat nyert, akinek több gólt sikerült dobnia.

A játék szabályai a kezdetek óta nem változtak.

A játék szabályai a kezdetek óta finomodtak, változtak.

8. Írd a bekezdések számát az állítások elé!

___ A játékosokat körömrányomással csúsztották tovább.

___ A világbajnokságokon a magyar csapat kiemelkedően szerepel.

___ Az ellenfél kapujába 12 érintéssel juttathatták a labdát.

___ Gombfocit a felnőttek is szívesen játszották.

___ A labdát inggombbal helyettesítették.

___ Elnevezését a nemzetközi szövetség szektorlabdára változtatta.

___ Megkülönböztetésül a gombokra papírlapokat ragasztottak.

___ A labdarúgás szabályai szerint vált népszerűvé.

Janikovszky Éva: Kire ütött ez a gyerek?

1. Mit jelent az írásmű címe? Húzd alá a felsoroltakból!

Arról a nyomozásról szól, hogy

kit ütött meg a történet beszélője.
kit bántott meg a kisfiú.
kire hasonlít a beszélő.

2. Mit mutat be az írás három szakasza? Húzd alá!

amit a beszélő felnőttkorára elért

amit a beszélő a felnőttkoráról gondol

a beszélő kiskorát

a beszélő kamaszkorát

a beszélő öregkorát

amikor a beszélő középkorú lett

3. Kihez hasonlították a családtagok a beszélőt kiskorában? Kösd össze az összetartozókat!

nagymama

nagypapa

Emil bácsi

apuka

anyuka

- Mintha csak magamat látnám!
- Istenem, akárcsak az anyja!
- Azért talán rám is hasonlít egy kicsit!
- Az ördögbe is, szakasztott az apja!
- A megszólalásig szegény Jolán!

4. Számozással állítsd az olvasottak sorrendjébe a beszélő kiskori jellemzőit!

___ vágott az esze, mint a beretva

___ őt minden érdekelte

___ félt Aranka nénitől

___ Micsoda sikerült gyerek!

___ nem félt Cézártól, a kutyától

___ olyan eleven volt, mint a csík

5. Kihez nem szeretne volna a család, hogy hasonlítson a beszélő? Húzd alá!

apához

Ilonkák fiához

szegény Jolánhoz

Cézárhoz

Aranka néni fiához

Emil bácsihoz

Istvánék lányához

Déneskéhez

6. Mit jelent az, hogy „Déneskéről jobb nem is beszélni”? Beszéljétek meg az osztályban!

7. Kihez hasonlítják a családtagok a beszélőt, amióta megnőtt? Kösd össze az összetartozókat!

nagymama

• Szerencse, hogy szegény Jolán már nem érte meg!

nagypapa

• Nem kellett volna mindent ráhagyni!

Emil bácsi

• Én nem tudom, kire, de az anyjára biztos nem!

apuka

• Te vagy az apja, hát mért nem pofozod meg?

anyuka

• Én nem tudom, kire, de az apjára biztos nem!

8. Mi az oka a családtagok szerint annak, hogy a gyerek elviselhetetlen? Írd a családtagok betűjelét a véleményük elé!

a) nagymama

___ zárkózott ez a gyerek

b) nagypapa

___ túlterhelt ez a gyerek

c) Aranka néni

___ ideges ez a gyerek

d) Emil bácsi

___ nem gondolkozik ez a gyerek

e) apuka

___ nem sportol ez a gyerek

f) anyuka

___ nem érdekli ezt a gyereket semmi

9. Miért nem igaz, hogy a beszélőben nincs jóérzés? Húzd alá!

Kapar a toroka, ha a válogatott meccsek előtt eljátsszák a Himnusz.

Jódogában azt sem tudja, mit csináljon.

Kapar a toroka, ha a magyarok győznek a versenyen, és felhúzzák a zászlót.

A polcán tartja az öreg maciját.

Turkál a sok finom ételben.

Mindig sajnálja a halat, amit kifog a vízből.

10. Mi teheti világhírűvé a beszélőt? A példa alapján bővítsd mondatokká a felsorolást! Írd le a füzetbe!

Példa: aki elérte: *Aki elérte, hogy megduplázódjon a Föld erdőterülete.*

„aki elérte és bejárta és felfedezte,
megnyerte és túlszárnyalta és megdöntötte,
megtalálta és elfogta és megmentette,
legyőzte és felszabadította és kikiáltotta,
átélte és megírta és megzenésítette.”

Ágai Ágnes: Kamaszságok Kettéosztott napló

1. Írj rövid választ a kérdésekre!

a) Mi a kettéosztott napló? _____

b) Milyen kapcsolatot alakít ki az olvasó a szöveggel? _____

2. Húzd alá a bal oldalra kerülőket, karikázd be a jobb oldalra írandókat!

a szöveg fontos szavai   személyes vélemény   személyes észrevétel
saját gondolatok   kérdések a szerzőhöz   a szöveg kifejezései

3. Válassz ki két versrészletet! Mindkettőhöz készíts „kettéosztott naplót”!

Kettéosztott napló	
Kiemelések a szövegből (amelyek megragadják a figyelmemet, elgondolkodtatnak...)	Észrevételek (kérdés, megjegyzés, ellentmondás, magyarázat, eszembe jutott róla...)

Kettéosztott napló	
Kiemelések a szövegből (amelyek megragadják a figyelmemet, elgondolkodtatnak...)	Észrevételek (kérdés, megjegyzés, ellentmondás, magyarázat, eszembe jutott róla...)

4. Az elkészült kettéosztott naplók alapján beszélgetsek a versekről!

A kamaszkor küszöbén

1. Hány bekezdésből áll a szöveg? Írd a vonalra! _____

2. Húzd alá a mondatokba illő szót!

A kamaszkor **az első** / **a második** / **a harmadik** születés kora.

A serdülőkor a lányoknál **8-10** / **9-11** / **10-12** éves kor körül kezdődik.

A serdülőkor a fiúknál **8-10** / **9-11** / **10-12** éves kor körül kezdődik.

Míg a kamasz felnőtt, **kevés** / **hatalmas** / **kisebb** átalakuláson megy keresztül.

3. Kösd össze az összetartozókat!

végtagok

testsúly

bőr

problémássá válik

meghosszabbodnak

megváltozik

4. Pótold a mondatok hiányzó szavait!

A kamasz gyakran _____ érzi magát a saját bőrében. Ehhez még hozzájárulnak a _____ változások. Egyszer minden különösebb ok nélkül _____ mindenki iránt, máskor legszívesebben _____ a világ előtt.

5. Kösd össze a mondat elejét a végével!

A kamaszok

A kamasz olyan,

Mindennap építi saját magát

Magabiztosságot csak

- jó alapanyagból lehet építeni.
- a legfantasztikusabbak a világon.
- mint egy kőműves.
- és főként az önbizalmát.

6. Miről nem volt szó az utolsó bekezdésben? Tegyel **X**-et mellé!

Kamaszoknak lenni a legfantasztikusabb a világon.

Gyakran kerülnek konfliktusba a szülőkkel, tanárokkal, a környezetükkel.

A problémák előtt legszívesebben elfutnának.

Akkor válnak igazán felnőtté, ha képesek elismerni hibáikat.

7. Neked mi okozza a legnagyobb problémát a kamaszokban? Mondd el!

Fekete István: A tölgyfa (részlet)

1. Mit tudunk meg a történet bevezető részéből (1-2. bekezdés)? Húzd alá a felsoroltakból!

A helyszín az öreg tölgyfa környéke.
Télen betemette a hó.
Nélküle üres lett volna a réti világ.
Sok madár fészkelte ágai közt.
Átfogni öt ember is alig tudta a fát.

Minden évszakban gyönyörű.
A beszélő sokszor álmodott a fával.
Gyerekek játszottak alatta.
A beszélő az öreg tölgy barátja.
Ott nyílt ki az első ibolya.

2. Szerinted miért volt olyan fontos a tölgyfa a beszélő számára? Ötleteidet oszd meg társaiddal!

3. Hogyan magyarázza a beszélő a kiemelt sort? Tegyéél ✓-t utána!

„Egyik tavaszon aztán furcsa dolog történt.”

Zavarta, hogy valaki ott van a fája alatt.
Szeretett volna játszani valakivel a fája alatt.
Bántotta, hogy az ő helyén ül valaki.
Örült, hogy nem lesz egyedül a tölgyfa alatt.
Bosszantotta, hogy valaki az ibolyáját szedi.

4. Ki a másik szereplő, a tölgyfa alatt? Írd le! _____

5. Ki mondta? Írd a mondatok mellé a megfelelő szereplő nevét!

- Na, megállj! _____
- Mit csinálsz itt? _____
- Nem látod? _____
- Ez a mi fánk, s ami alatta van, az is a miénk! _____
- A virág is? _____
- Minden. Kösd össze azt az ibolyát, és add ide! _____
- Nem adom. _____

6. Számozással állítsd időrendbe a fiú érzelmeinek változását!

- ___ Még fogtam a kezét, de ez a fogás olyan volt már, mint a bársony.
 ___ Arcát tenyerébe borította, és pihés tarkóján ragyogni kezdett a tavaszi nap.
 ___ Már messziről láttam, hogy valaki ott van a fám alatt.
 ___ Elkaptam csuklóját, jól megszorítottam.
 ___ A világ elködösödött előttem, s a szívemben ősz lett egyszerre.
 ___ ...s előttem sírt az a kis piros rékli, hangtalanul, mint maga a bánat.
 ___ A maszatos kis tenyér kinyílt, a kék virágok lehullottak a földre.

7. Ki tette? Írd a cselekvések mellé a megfelelő szereplő nevét!

dadogtam	_____	sodorgatta	_____
tréfáltam	_____	elmosolyodtunk	_____
összeszedem	_____	üljünk le	_____
elmegyek	_____	kötözte	_____
kötjük meg	_____	ültünk	_____

8. Aláhúzással válaszolj a kérdésekre!

- a) Mire döbbsent rá az öreg tölgyfánál a beszélő?
 nem szereti az ibolyát   megsajnálta a lányt   szereti a lányt
- b) Hogyan próbálta jóvátenni a meggondolatlanságát?
 azt mondta, tréfált   csokrot kötött   összeszedte az ibolyát
- c) Miért maradt ott a lány mégis?
 kisírta magát   mert neki is tetszett a fiú   elhitte, hogy tréfált
- d) Ki kötözte csokorba az ibolyát?
 Ilona   a fiú (beszélő)   senki
- e) Kié lett végül is a csokor?
 Ilonáé   a fánál maradt   a fiú kapta meg

9. Milyenné vált a beszélő hangulata? Egészítsd ki a hiányos mondatokat!

A vén tölgy koronája _____, mint a távoli _____,
 s a _____ benne volt az egész _____
 világ.

Csukás István: Kurta mese Lázár Ervinről

1. Válaszolj a kérdésekre!

a) Ki a kurta mese írója? _____

b) Kiről szól a mese? _____

2. Milyenek írja le Csukás István azt, aki „ballag az utcán”, „dünnyög az árnyékoknak”, „el szokott beszélgetni az árnyékokkal”? Írd le a szövegből!

---

3. Hányszor találkozta a mesében ezzel a leírással? Írd le! _____

4. Mi lehet az ismétlődő leírás oka? Húzd alá a felsoroltakból!

Az írónak ennyiszor jutott eszébe.   Hogy mindenki jól az eszébe vésse.

A meseíróhoz meseszám illik.   Bárki felismerhesse Lázár Ervint.

5. Miért dünnyögi az író az idézett mondatot? Tegyéél ✓-t a számodra megfelelő magyarázat után!

„Te árnyék, te ott nagyon hasonlítasz valamire! Vagy valakire!”

Azon töpreng, honnan ismerős ez az árnyék.

Folyton játékos kedvében van a meseíró.

Nem tudja eldönteni, hogy kire hasonlít az árnyék.

Íróként bármit vagy bárkit beleképzelt az árnyékba.

6. Kire hasonlít valójában az árnyék? Írd a vonalra!

---

7. Végül hogyan nevezi el az árnyékot? Húzd alá!

Szegény Dzsoni

Tejbajszán

Berzsián

8. Hogyan magyarázza Lázár Ervin a névválasztást? Beszéljétek meg!

9. Kivel szokott még beszélgetni az író? Sorold fel!

A mesék királya (életrajz)

1. Írd a bekezdések számát a vonalra! _____

2. Egészítsd ki a hiányos mondatot!

_____ Ervin _____ mellett jobb _____
lenni és jobb _____ lenni is.

3. Miről nem olvastál az első bekezdésben? Húzd alá!

Az írásai olyanok, mintha egy varázslatos rajzfilmet néznénk.

Szülőföldjének a Tolna megyei Alsórácegrespusztát tekintette.

A meséi tele vannak szeretni való figurákkal.

Gyermekkora élményeiből meríti a témáit.

1973-ban jelent meg máig legnépszerűbb könyve, *A Hétfejű Tündér*.

Gyerekei hatására írta legismertebb és legkedveltebb meséit.

4. Húzd alá a mondatokba illő szót!

Lázár Ervin _____
1946-ban
1956-ban
1936-ban

született Budapesten.

Családjuk 1938-tól 1951-ig _____
Budapesten
Alsórácegrespusztán
Felsőrácegrespusztán

lakott.

A pusztai _____
kisközösség
kistelepülés
kisváros

szeretete, összetartó ereje ösztönözte.

Amióta olvasni tud, _____
a számok
a rajzok
a könyvek

szeretete meghatározó volt számára.

5. Válaszolj a kérdésekre írásban!

a) Mikor jelent meg a legnépszerűbb könyve? _____

b) Mi a címe a könyvnek? _____

6. Számozással állítsd előfordulásuk sorrendjébe a kifejezéseket!

___ egyaránt népszerűek lettek	___ filmszerű stílusa miatt
___ filmes feldolgozás készült	___ humorral és szeretettel teli
___ sajátos hangú, nyelvi játékkal	___ gyerekek és a felnőttek körében

7. Kösd össze az összetartozókat!

Berzsián és Dideki	1981	Év Könyve jutalom
A Négyszögletű Kerek Erdő	1982	filmre vitték
Szegény Dzsoni és Árnika	1985	Kossuth-díj
	1996	Andersen-diploma

8. Írd a bekezdések számát az állítások elé!

- ___ Még az iskola elkezdése előtt megtanult olvasni.
- ___ Az Év Gyermekkönyve kitüntetést a Bab Berci kalandjai is megkapta.
- ___ Lázár Ervin mesefigurái több nemzedék életének részei lettek.
- ___ Meséi nyelvi játékkal, humorral és szeretettel vannak tele.
- ___ Becsukott szemmel hallgatni az írásait olyan, mint rajzfilmet nézni.
- ___ Írói munkásságáért 1996-ban Kossuth-díjat kapott.
- ___ Írásaiból számos rádiós, színpadi és filmes feldolgozás készült.

9. Olvasd el!

A Kossuth-díj a magyar kultúra művelésének és ápolásának elismeréséért járó legmagasabb magyar állami kitüntetés. <https://hu.wikipedia.org/>

10. Írj ötsorost a *Kossuth-díj* szóval!

1. Mi? (1 szó): Kossuth-díj
2. Milyen? (2 szó): _____
3. Mit csinál? (3 szó): _____
4. Mit gondolsz róla? (4 szóból álló mondat):
_____
5. Más szóval (1 szó): _____

Lázár Ervin: A csodapatika

1. Mire utal a történet címe? Húzd alá a felsoroltakból! Beszéljétek meg!

az esemény helyszínére   az esemény időpontjára   az írói üzenetre
a szereplőkre   a helyszín különlegességére   az eseményre

2. Egészítsd ki a mondatokat a megfelelő kifejezés aláhúzásával!

a) Mi volt a foglalkozása a mese főszereplőjének?

Rimapénteki Rimai Péntekh vegyész / orvos / patikus volt.

b) Kik között zajlik a párbeszéd a mesében?

Rimapénteki Rimai Péntekh cégtulajdonos és a vevő felesége / az első vevő / Bab Berci között.

c) Miért volt ez a patika különleges?

A patika nem a test és a szív / nem a fej és a lélek / nem a test, ez a lélek patikája volt.

3. Mire nem lehet kapni gyógyszert a csodapatikában? Húzd át!

irigység, gőg, nagyképűség, gyávaság, káröröm, fejfájás, rosszindulat, kicsinyesség, kapzsiság, nagyravágyás, lábizzadás, álszerénység, alamusziaság, lustaság, torkosság, tohonyaság, lázcsillapítás, lelki restség, pénzsóvárság, gonoszság, eltévelyedés, átok, házsártosság

4. Kösd a rajzokhoz a magyarázatukat!

- Folyékony gyógyszer, melyből kevés is hat.
- Gyógyulást segítő, bőrön át felszívódó szer.
- Szemenként beszedhető, lapos tabletta.

5. Miért kért bocsánatot az első vevő Rimapénteki Rimai Péntekhtől? Tegyéél ✓-t a helyes indoklások után!

Azért, mert nem csukta be a patika ajtaját maga után.

Az imént emeltebb hangot engedett meg magának.

Véletlenül lesodort egy gyógyszeres üveget a pultról.

Most jött rá, hogy Rimapénteki Rimai Péntekh egy zseni.

Ráébredt arra, hogy Rimapénteki Rimai Péntekh az emberiség megmentője.

6. Kinek és milyen bajára kér gyógyszert az első vevő? Kösd a vevő családtagjaihoz a kifogásolt tulajdonságaikat!

kicsinyes	feleségem (<i>házastársam</i>)	lusta
házsártos	ipam (<i>apósom</i>)	torkos
nagyképű	napam (<i>anyósom</i>)	irigy
tohonya	ángyikám (<i>nagybátyám felesége</i>)	kapzsi
alamuszi	bácsikám (<i>nagybátyám</i>)	kárörvendő
veszekedős		pénzsóvár

a) Melyik tulajdonság nem tartozott egyik családtaghoz sem? Karikázd be!

b) Kire illik ez a tulajdonság Rimapénteki Rimai Péntekh szerint? Húzd alá a felsoroltakból!

Bab Bercire

Rimapénteki Rimai Péntekhre

az első vevőre

7. Mi az a „bökkenő”, ami miatt Rimapénteki Rimai Péntekh nem tud gyógyszert adni a vevőnek? Egészítsd ki a hiányos mondatot!

„Annyicska csak, hogy a gyógyszert mindenkinek _____
_____, különben nem használ.”

8. Már miért ne történhetne meg, hogy a vevő felesége eljöjjön a patikába? Tegyéél ✱-ot a megfelelő magyarázat után!

Szégyelli, hogy irigy, lusta, veszekedős és nagyképű.

Magáról azt hiszi, hogy jóindulatú, szerény, szorgalmas.

Úgy véli, a férjének van szüksége gyógyírt kérni a lelki bajokra.

9. Ki mondta? Írd a mondatok mellé a megfelelő szereplő nevét! (*patikus, vevő*)

- Szívesen állok rendelkezésére... _____
- Csak nem képzeli, hogy igaz?! Még hogy én irigy?! _____
- De veszekedősnek csak veszekedős. _____
- Én?! Ember, maga veszekedett! _____
- Maga nagyképű fajankó! _____
- Takarodjon innét, mert úgy kivágom, mint a sicc! _____

10. A patikus „nem is vett be semmilyen tablettát”. Mit gondolsz, miért? Írd le!

---

11. Hogyan válaszolnál a mesében feltett kérdésre? Véleményedet oszd meg társaiddal!

„Nem tudom, ha te Rimapénteken laksz, elmentél volna-e Rimapénteki Rimai Péntekh patikájába valamilyen gyógyszerért? Igen? Nem?”

12. Írj fent-lent találkozó verset a megadott témáról!

	Ö	
	N	
	I	
	S	
	M	
	E	
	R	
	E	
	T	

A vértanúk emlékezete

1. A mondatokba oda nem illő, téves szó került. Fölé írással javítsd!

_____

A pesti vértanúkat a szabadságharc győzelme után végezték ki.

_____

A kivégzés napja 1848. október 16. volt.

_____

Erre a napra a csata vérbe fojtásának gyásznapiaként tekintünk.

2. Kösd a szavakat a magyarázatukhoz!

statuál	• egy nemes eszméért erőszakos halállal hal meg
megtorlás	• legfőbb katonai vezető
vértanú	• kegyetlen büntetés, megfélemlítés
tábornok	• elrettentésül szigorú ítéletet hoz

3. Fogalmazz meg egy-egy kérdést a válaszokhoz!

kérdés: _____ ?

válasz: A kivégzéssel az osztrákok akartak példát statuálni.

kérdés: _____ ?

válasz: A vértanú tábornokok búcsúztak el egymástól.

kérdés: _____ ?

válasz: Vécsey a halott Damjanich kezét csókolta meg.

4. Válaszolj röviden a kérdésekre!

a) Kiről fontos még megemlékezni az aradi vértanúk mellett?

_____

b) Ki volt gróf Batthyány Lajos?

_____

c) Hol és mikor végezték ki gróf Batthyány Lajost?

_____

5. Tegyéél ✓-t a mondatpárok igaz állításai után!

A szabadságharc hiábavaló küzdelem volt.

A szabadságharc nem volt hiábavaló küzdelem.

A bukás ellenére erősödött a szabadság és a függetlenség eszméje.

A bukás miatt gyengült a szabadság és a függetlenség eszméje.

Október 6-át a magyar kormány gyásznappá nyilvánította.

December 6-át a magyar kormány gyásznappá nyilvánította.

A magyar kormány 2010-ben nemzeti gyásznappá nyilvánította.

A magyar kormány 2001-ben nemzeti gyásznappá nyilvánította.

6. Írd a vértanúk nevéhez utolsó mondataik részletének sorszámát!

1. „az ellenség dühös bosszúja juttatott ide”	___ Vécsey Károly
2. „...oly törpe az én áldozatom!”	___ Török Ignác
3. „Isten adta a szívet, lelket nekem, ...”	___ Schweidel József
4. „Ki tehet arról, hogy ilyen a magyar sorsa?”	___ Pöltenberg Ernő
5. „Krisztusé legyen a szívük”	___ Nagy-Sándor József
6. „Életem parányi súly csupán...”	___ Leiningen-W. Károly
7. „Legyőztük a halált, ...”	___ Lázár Vilmos
8. „A mai világ a sátán világa...”	___ Lahner György
9. „tudom, megértik ezt a szolgálatot”	___ Knézich Károly
10. „Alázatosan borulok Istenem elé...”	___ Kiss Ernő
11. „az ördög keverhette így össze a kártyákat”	___ Dessewffy Arisztid
12. „A világ feleszmél majd...”	___ Damjanich János
13. „Tegnap hősök kellettek, ma mártírok...”	___ Aulich Lajos

7. Kösd a mondatok elejét a végéhez!

Az aradi vértanúkat

• a szabadságharcban játszott szerepük miatt volt.

A megtorlás

• nem volt hiábavaló küzdelem.

Gróf Batthyány Lajost

• 1849. október 6-án végezték ki.

A szabadságharc

• ugyanezen a napon végezték ki Pesten.

1956. október 23.

1. Hány bekezdésből áll a szöveg? Írd a vonalra! _____

2. Számozással állítsd az előfordulásuk sorrendjébe a kifejezéseket!

___ békés tüntetés indult

___ a zászló közepéből kivágták

___ a forradalom jelképévé vált

___ egyre többen csatlakoztak

___ a Bem térre értek

___ forradalom bontakozott ki

3. Kösd a mondatok elejét a végéhez!

Az idegen hatalom nem nézte
tétlenül

• a harcoló forradalmárok ellen.

Megindította a támadását

• számos életet követelt.

A gigászi küzdelemben

• a fellázadt nép küzdelmét.

A forradalom leverése utáni bosszú

• sok fiatal veszítette életét.

4. Egészítsd ki a hiányos mondatokat!

Mindössze _____ nap. Szűk _____, de micsoda három hét! Visszhangja megrengette a _____ hatalmát. Az egész világ _____ a magyar történelem _____, _____ forradalmát és _____.

5. Húzd alá a választ a kérdésekre!

a) Mikor indult tüntetés az idegen megszállás ellen?

1966. október 23-án   1956. november 23-án   1956. október 23-án

b) Mekkora duzzadt a tömeg a Bem térre érve?

40 ezer főre   50 ezer főre   60 ezer főre

c) Ki nem nézte tétlenül a fellázadt nép küzdelmét?

az idegen hatalom   a magyar hatalom   a fellázadt nép

d) Mit zárt szívébe az egész világ?

a zsarnokok hatalmát   a magyarok forradalmát   a tüntetést

6. Iskolátokban hogyan emlékeztek erre az eseményre? Beszéljete ról!

Ágai Ágnes: A titkokat az ujjaimnak mondom el

1. Ki lehet a vers beszélője? Keretezd be a felsoroltak közül!

én   egy gyerek   az olvasó   a mese
a költő   a könyv   aki a mesét olvassa

2. Kit szólít meg a beszélő? Húzd alá a felsoroltakból! Indokold meg választásodat!

az anyukáját   a mesélőt   a mesét
téged   az apukáját   a könyvet

3. Keresd meg a versnek azt a részét, ahol a beszélő megszólít! Húzd alá a felsorolt szavakból azokat, amelyek ezt igazolják!

megalszom   maradj   beszívom   fogd   ülj   érzem   mesélj
vagyok   takarj be   lerúgom   simogasd meg   elalszom   se hagyj el

4. Szerinted mi a helyszíne ennek az eseménynek? Írd le!

---

5. Milyen napszakban történik? Húzd alá! Indokold meg választásodat!

reggel   este   délelőtt   éjszaka   hajnalban   délután   sötétedéskor

6. Milyen sorrendben olvashatod a versben a kifejezéseket? Számozd meg!

___ én vagyok a mese	___ úgy érzem
___ ülj az ágyam szélére	___ fogd a kezem
___ először megszagolom	___ és a betűket
___ a könyv az olvasó	___ beszívom a képeket
___ lerúgom a paplant	___ ha elalszom

7. Mit jelent számodra az „...én vagyok a mese, és a könyv az olvasó” gondolat? Beszélgetsetek róla!

Három örökség

1. Mi az, amit nem tudtál meg a mese első (színezett) részéből? Húzd át azokat a mondatokat!

A három testvér azóta is boldogan él.
 A halála óráján hívatta a három fiát.
 Megijedtek a macskától.
 A fiaira hagyta a vagyonát.
 A fiúk elindultak a világnak.
 Ágyúval lövöldözték a gabonát.
 Nem ismerték a kakast.
 A szegény embernek három fia volt.
 Mindegyik fiú szép summát kapott az örökségért.
 Elosztotta köztük a kaszát, a kakast, a macskát.

2. Kösd össze a képeket a hozzájuk kapcsolódó állításokkal!

hajlatban volt a búza
 drága pénzen megvette
 csak rakásra hányta
 rendben dőlt a kalász
 ez bizony időjós
 az egerek királya

még az asztalon is futkároztak
 ágyúval lövöldözték a gabonát
 mindig jelzi, ha hajnalodik
 kalászát vitte le az ágyúgolyó
 egyszer aztán megszomjazott
 furcsa állat a hónod alatt

3. Milyen fizetséget kaptak a legények az örökségükért? Húzd alá a megfelelő kifejezést!

Akire a kaszát hagyta,

tíz zsák gabonát kapott
 sok aranyat szerzett
 temérdek pénzt kapott

a királytól.

A középső legénytől

drága pénzen megvette
 száz tallérért megszerezte
 egy véka ezüstért kapta

a király.

A harmadik legénynek

busás jutalmat adott
 nagyon jól megfizetett
 kipengette az árát

a király.

4. Bizonyítsd az állításokat a meséből gyűjtött kifejezésekkel! Húzd alá az odaillőt!

- a) A macska teljesítette szépen a feladatát.
megszomjazott   elkezdett nyávogni   fogdosta az egereket
- b) Talán bennünket is meg akar enni!
kiugrott az ablakon   úgy néz ránk   elszaladt
- c) Csakhogy megmenekültünk tőle!
örömeben rikkantott   beledurrantottak a szobába   már nem jön vissza

5. Hogyan fejeznéd be a történetet? Folytasd a megkezdett mondatot!

A három testvér azóta is boldogan él, mert _____

_____

6. Írd le az aláhúzott szavak, kifejezések megfelelőjét!

mikor eljött az utolsó órája _____

ami pénzem van, rátok hagyom _____

meghalt _____

sok gyaloglás után meg is találta _____

torony tetején is azok álltak _____

azután meg csak halomba rakta _____

szép pénzt kapott _____

7. Számozással állítsd az események sorrendjébe a mondatokat!

- ___ Azóta itt is a kakas jelzi, ha hajnalodik.
- ___ Az első legény olyan országot talált, ahol ágyúval lövöldözték a gabonát.
- ___ Mindhárman boldogan élnek a pénzükből azóta is.
- ___ A legények törték a fejüket, mit csináljanak a furcsa vagyonnal.
- ___ Megtanította őket kaszával aratni.
- ___ A harmadik fiú macskája egy királyi kastély egereit irtotta ki.
- ___ A középső legény olyan országot keresett, ahol nem ismerik a kakast.
- ___ A szegény ember a fiaira hagyta a vagyonát.

8. Írd a vonalra a közmondások jelentésének betűjelét!

- ___ Egy bolond százat csinál.   ___ Bolond lyukból bolond szél fúj.
 ___ Aki délelőtt bolond, délután is az.   ___ Bolond ül számárra, ha lovon járhat.
 ___ Bolond is mond néha okosat.   ___ Bolondságból tanulni bölcsesség.

- A** Bolond ember csak bolondságokat beszélhet.
B Aki fiatalon meggondolatlan volt, öreg korára sem jön meg az esze.
C Buta ember az, aki a rosszal is megelégszik, ha jobb dolga is lehetne.
D Mindenki képes néha egy-egy helytálló megjegyzést tenni.
E Az okos ember a mások esztelen tetteiből is okul.
F Ha valaki kitalál valami újdonságot, furcsaságot, biztosan lesz követője.

9. Húzd alá a 8. feladatban azt a közmondást, amelyik a legjobban kifejezi a mese üzenetét!**10. Írj ötsorost a mese valamelyik szereplőjéről!**

1. Mi? (1 szó): _____
 2. Milyen? (2 szó): _____
 3. Mit csinál? (3 szó): _____
 4. Mit gondolsz róla? (4 szóból álló mondat):
 _____
 5. Más szóval (1 szó): _____

11. Hogyan használta föl a három testvér a kapott pénzt? Rajzold le!

--	--	--

Mészöly Miklós: Palkó és a szamara

1. Mely szereplők jelennek meg a mese bevezető (színezett) részében? Húzd alá!

Palkó   király   favágók   szamár   törpe

2. Milyen események történtek Palkó és a törpe találkozásakor? Keretezd be a mesében! Készülj a felolvasására!

3. A mese további eseményei alapján húzd alá a mondatokba illő szavakat!

De mire kimondta, Palkó / a favágó / a törpe már sehol se volt.

Palkó indulni akart tovább, de a törpe / szamara / király nem indult.

Már egy órája vesződött / bandukolt / vándorolt a szamárral.

Olyan dühös lett, hogy alaposan kioktatta / eltángálta / megtépte az állatot.

A szamár oldalba tisztelte / megsimogatta / megkarmolta a patájával Palkót.

Palkó belebukott egy nagy folyóba / szénaboglyába / pocsolyába.

4. Kik siettek Palkó segítségére? Egészítsd ki a hiányos mondatokat!

Éppen _____ jártak arra, s kisegítették _____

a pocsolyából. Kérdezték, ki volt a _____, aki segítségért kiáltott.

– Hát a _____ – mondta Palkó. De ezt már nem _____

a favágók. Aki ekkorát _____, a _____ elé kell vinni. Úgy is

lett.

5. Mi lett a király ítélete? Húzd alá a helyes választ!

Palkót el kell űzni a királyságból.

Palkót munkára kell fogni.

Palkónak a fejét kell venni.

Palkót tömlöcbe kell csukni.

Palkónak el kell venni a királylányt.

Palkónak három próbát kell kiállnia.

6. Miért kegyelmezett meg a király Palkónak? Írd le!

---

7. Mi lett Palkó és a szamár sorsa? Jelöld ✱-gal!

Palkót szabadon bocsátotta, és felfogadta ajtónállónak a királyi udvarba.
Palkót szabadon engedte, s szamarával együtt felfogadta udvari bolondnak.

8. Ki mondta? Ki gondolta? Írd a mondatok mellé a megfelelő szereplő nevét!

- Nem tudsz jobban vigyázni a szamaradra?! _____
- Oda a sapkám, nézd meg, milyen csúf lett! _____
- Nem tudsz jobban vigyázni a sapkádra? _____
- ...én nem vigyázhatok helyette! _____
- ...a szamarad mindig azt mondja, amit te! _____
- Na hiszen, ez nem nagy átok, ezt még elviselem! _____
- ...kegyelmezz árva fejemnek, ártatlan vagyok! _____

9. Olvasd el az akrosztichont (akrosztikon)! Jelentése: névrejtés. Olyan vers, melyben a sorok kezdőbetűit összeolvasva egy nevet kaphatsz.

P	ocsolyába esett,
A	ztán ijedten kiáltozni kezdett.
L	apogatta keservesen oldalát,
K	irályi udvarban találta magát.
Ó	, de jó, hogy a szamár elszólta magát!

10. Írj akrosztichont a szamár jellemzőinek megfogalmazásával!

S	
Z	
A	
M	
Á	
R	

Megitatják a fűzfát

1. Mire utal a cím? Húzd alá!

A cím utal a helyszínre.

A cím utal az időpontra.

A cím utal a mese eseményére.

A cím utal a szereplők tulajdonságára.

2. Olvasd el a mese bevezető (színezett) részét! Húzd alá a mondatpárok igaz állításait!

Egy görbe tölgyfa állt a Szamos partján.

A fa szomjas, azért hajolt így le.

Egy görbe fűzfa állt a Szamos partján.

A fa szomorú, azért hajolt így le.

Araszra volt a fa hegye a Maros vizétől.

Jó volna hát megitatni.

Araszra volt a fa hegye a Szamos vizétől.

Jó volna hát megtámasztani.

3. Mi az, amit megtudtál a bevezető részből? Tegyéél ✓-t utána!

A Szamos-parton volt egy nagy fűzfa.

Beledöntötték a folyóba, hogy teleigya magát.

Egy araszra volt már a hegye a Szamos vizétől.

Lehasaltak, jól belevágták az orrukat a földbe.

A bíró számolt, de magát sosem számolta bele.

Egy szegény ember észrevette a szomjas fűzfát.

Tízen lefűrészelték a fát.

A fűzfa görbe volt.

Megszámoljuk, hány lyuk van.

A száraz fa itta befelé a vizet.

Avval elmentek haza.

Jó volna megitatni.

4. Ki javasolta a fűzfa megitatását? Írd le! _____

5. Milyen ötlet segített megoldani ezt? Írd le saját szavaiddal!

---

6. Számozással állítsd sorrendbe a kifejezéseket a mese folytatásának időrendjében!

___ megvagyunk-e mind	___ hát tíz lyuk van
___ vágjuk bele az orrunkat mind	___ már menjünk haza
___ elkezd számolni	___ csak kilencet talál

7. Valójában miről szól ez a mese? Húzd alá az állítások közül a leginkább tetszőt!

- A mese valójában az emberi butaságról szól.
- A mese valójában egy öreg fűzfa kivágásáról szól.
- A mese valójában egy öreg fűzfa megitatásáról szól.
- A mese valójában arról szól, hogy az emberi butaság ragadós.

8. Írj kérdéseket a meséhez kapcsolódó mondatokhoz!

kérdés: _____

válasz: Már csak egy araszra volt a Maros vizétől.

kérdés: _____

válasz: Kivágják, megitatják, majd visszaállítják a fát.

kérdés: _____

válasz: Önmagát senki sem számolta bele.

kérdés: _____

válasz: Az orruk nyomot hagyott az agyagban.

kérdés: _____

válasz: Nagyon megörültek, el is mentek haza.

9. A mese alapján készíts fent-lent találkozó verset!

	B	
	U	
	T	
	A	
	S	
	Á	
	G	

Kányádi Sándor: Pacsirtapör

1. Mi az, amit a mese bevezető részéből (színezett rész) tudtál meg? Tegyél ✓-t mögéjük!

Szép májusi vasárnap délelőtt volt.

A pacsirtát ócsárolták a verebek.

A rigót elhívták bírónak.

A szarka elvállalta a bíróságot.

Verebek ültek sorban a háztetőn.

A verebek gyakorolták az éneklést.

A verebek vitatkoztak.

A verebek csúnyán berekedtek.

2. Húzd alá a kiemelt mondatokhoz tartozó állítások helyes befejezését!

A verebek fölkérték bírónak a diófán füttyögő rigót.

A rigó nem vállalta el a pört, mert

jobban szerette a békességet.
nem volt ideje.
fütyült rájuk.

A verebek fölkérték bírónak a kerítésen csirregő szarkát.

A szarka föl vállalta a pört, mert

jó véleménnyel van a verebekről.
szereti a pörpatvart.
szereti a verebek énekét.

Az éjjeli váltásban dolgozó kuvik fölriadt a verebek éktelen csiripelésére.

A kuvik nem vett részt a vitában, mert

éjjeli váltásban dolgozott.
nagyon álmos volt.
volt véleménye a pörösködőkről.

3. Hogyan járt pórul a szarka? Számozással tedd időrendbe!

___ Hajnalra kelve a verebek csúnyán berekedtek.

___ De alighogy rákezdett a nótára, kövek, göröngyök repültek utána.

___ A szarka nekivágott az égnek, és énekelni kezdett.

___ A szarka a fészekben egy kotlós tojást lelt.

___ Ettől még recsegőbbre vált a repedt hangja.

___ Álltában aludt el minden veréb.

___ Gyanútlanul kiitta a tojást.

4. Írd le, mit jelent számodra a kuvik bölcs gondolata: „ki minek nem mestere, annak hóhéra”!

---

5. Hogyan találd a kifejezéseket a mesében? Keresd meg az aláhúzott szavak megfelelőjét!

lekiabáltak a kerítésen csörgő szarkának _____

átszóltak a diófán fütyülő rigónak _____

túlkiabálta a legnagyobb szájú verebet _____

buzdította a veszekedő feleket _____

a pacsirtát szidták a verebek _____

tiltakoztak tovább a verebek _____

énekléshez képzett hangra van szükség _____

fölrepítette magát a magosba _____

6. Hogyan ócsárolták a pacsirtát az irigy verebek? Keretezd be a szövegben! Készülj föl a részlet felolvasására!

7. Miért találó a közmondás a mese üzenetére? Húzd alá a felsoroltakból!

Irigy előtt azért is vétkes vagy, mert nem vétettél.

A pacsirta mit sem sejtett az irigyekről.

A verebek szépnek vélték a saját hangjukat.

A szarka akart legszebben énekelni.

A szarka és a verebek irigykedtek egymásra.

8. Mit üzen neked a mese? Írd le a véleményedet!

Világcsúfja

 47. oldal**1. Válaszolj röviden a kérdésekre!**

Mikor játszódik a mese? _____

Hol játszódik a mese? _____

Kik a szereplői? _____

2. Mivel dicsekedett a részeges molnár? Keretezd be a mesében!**3. Számozással állítsd időrendbe a mese eseményeit!**

___ rokkát adott a lánynak	___ sok pénzt adott az apjának érte
___ reggelre fonja meg aranyának	___ a király maga elé hívatta a lányt
___ a király elvitte magával	___ megtömetett egy szobát szalmával

4. Milyen büntetést kap a lány, ha nem teljesíti a király parancsát? Húzd alá a felsoroltakból!

akkor világgá zavarja

akkor a fejét veszi

akkor tömlöcbe veti

akkor visszaköveteli a pénzét

5. Sikerül-e a lánynak szalmából aranyat fonni? Indokold meg! Írd le!

_____

_____

1. Húzd alá az igaz állításokat! Készülj fel a felolvasására! 47-48. oldal

A lány vidáman kezdett a fonáshoz. | Cserébe először kendőt kapott érte.

Nem tudott szalmából aranyat fonni. | A király szabadon engedte a lányt.

Nagyon félt a büntetéstől. | A király még több aranyat fonatott.

Sikerült megfonia az aranyat. | A törpe most a lány gyűrűjéért segített.

Egy törpe ajánlott segítséget. | A törpe nem segített többször.

2. Keretezd be a mondatokba illő szót!

A törpe **háromszor** / **kétszer** / **egyszer** segít a lánynak.

A király utoljára a **nagy** / **nagyobb** / **legnagyobb** szobába rakatott szalmát.

A törpe harmadszorra a lány **első** / **második** / **harmadik** gyermekét kérte cserébe.

3. Miért egyezett bele a lány a törpe harmadik feltételébe? Húzd alá a felsoroltakból!

sohasem lesz gyereke

nem találkozik többet a törpével

nem vette komolyan a törpe kérését

sosem lesz ő királyné

4. Ki mondta? Írd a vonalra!

– Miért sírsz, édes lányom? _____

– Hogyne sírnék-rínék... De én ehhez nem értek! _____

– Hiszen ez nem baj, megfonom én. _____

– De lássuk, mit adsz érte. _____

– De ígérd meg, az első gyereked nekem adod! _____

5. Mit gondolsz, mi történik ezután? Beszélgetsetek róla!

1. Hogyan találd a kifejezéseket a mesében? Keresd meg az aláhúzott szavak megfelelőjét!

udvari kísérettel _____

megkérte a kezét _____

egyetértésben éltek _____

egy évig _____

egy hét múlva _____

nagy sírást csapott _____

megsajnálta azonban _____

2. Tegyéél X-et a sorok mellé, a megfelelő oszlopba!

	lány	király	törpe
reggel az udvari néppel jött			
feleségül kérte a molnárlányt			
meg is feledkezett az ígéretéről			
született egy kisfia			
odamegy az ágyhoz úgy hajnal felé			
jött a gyermekért			
nagy rívást csapott			
ad kincset, bármit inkább			
megsajnálta viszont			
- Három napot adok, hogy addig kitaláld, mi a nevem!			

3. Mit gondolsz, ki fogja találni? Beszéljétek meg!

1. Megegyezik-e a befejezés az általad gondolt megoldással? Mondd el!

2. Melyik napszakban érkezik mindig a törpe? Keretezd be a felsoroltakból!

délelőtt   délben   délután   este   éjfélkor   hajnalban

3. Ki volt a királyné segítője? Tegyéél mellé ✨-ot!

a szakács   a javasasszony   a király   az ajtónálló
a törpe   a molnár   a hűséges szolga   az udvari bolond

4. Mi volt a neve a törpének? Írd a vonalra! _____

5. Mi lett a törpe sorsa? Fogalmazd meg saját szavaiddal!

---

6. Készíts kerettörténetet a mese alapján! (melléklet)

Kígyós Jancsi (1. rész)

1. Miért kapta a főhős a címben szereplő nevet? Húzd alá a felsoroltakból!

Jancsi elvarázsolt egy kígyót. Jancsinak kígyóbőrből volt a ruhája.
 Jancsi segített a kígyónak hazajutni. Jancsit varázsolta el egy kígyó.

2. Kikkel találkozott Jancsi az útja során? Keretezd be a felsoroltakból!

az édesanyjával egy vándorral egy bikával egy disznóval
 egy lóval egy kígyóval egy medvével egy öreganyóval

3. Milyen sorrendben találkozott az állatokkal Jancsi? Számozd meg!

___ bika ___ kígyó ___ ló ___ disznó

4. Mit kért a kígyó Jancsitól? Írd le!

---

5. Miért teljesítette Jancsi a kígyó kérését? Keretezd be a felsoroltakból!

a kígyó kényszerítette bátor volt jutalmat kért érte segíteni akart

6. Mire figyelmeztette Jancsit a disznó, a ló, a bika? Tegyel ✓-t mögé!

- Ne bízz a kígyóban, legény, mert téged is megvarázsol, mint engem!
- Tedd le azt a kígyót, legény, mert téged is megvarázsol, mint engem!
- Tedd le azt a kígyót, legény, mert bántani fog, mint engem!

7. Hallgatott-e Jancsi a figyelmeztetésre? Írd le, miért!

---

8. Számozással állítsd a kígyó megszólalásainak időrendjébe a részleteket!

___ – Látod, te legény! Ez mind a három királyfi volt, s mind a hármat kértem, hogy vegyen le a fáról, vigyen haza édesapámhoz, de egyiknek sem volt annyi szíve, hogy megkönyörüljön rajtam.

___ – Látod, Jancsi, ezt is azért varázsoltam meg, mert nem vitt haza az édesapámhoz.

___ – Szerencséd, hogy nem hallgattál arra a disznóra! Királyfi lehetne még most is, de megvarázsoltam, mert hiába kértem, hiába könyörögtem, nem vitt haza az édesapámhoz.

9. Ki mondta, ki tette? Írd a számát a négyzetbe!

1. Jancsi   2. kígyó   3. disznó   4. ló   5. bika

- Te legény, végy le a fáról, s vígy haza az édesapámhoz!	
- ...szépen letekerte az ágról...	
...az meg mindjárt rátekerőzött a nyakára, de nem bántotta...	
- Hát hol lakik a te édesapád?	
- Ott lakik az én édesapám gyémántpalotában.	
Hitte is, nem is... ezt a beszédet, de azért csak vitte.	
...s egyszerre csak eléjük áll...	
Még egy hajításnyira sem értek, eléjük toppan...	
Tovább mennek, hát jó velük szembe...	

10. Miért tisztelegtek a katonák a gyémántpalota előtt? Indokold meg!

---

11. Mit tanácsolt a kígyó Jancsinak? Tegyel ✨-ot utána!

Jutalmul egy zsák aranyat kérjen.	Csak a nagy abroszt fogadja el.
Annyi kincset kérjen, amennyit elbír.	Jutalmul egy hordó ezüstöt kérjen.

12. Hogyan találod a kifejezéseket a mesében? Keresd meg az aláhúzott szavak megfelelőjét!

mindjárt rátekeredett a nyakára _____

hazaviszem, betartom az ígéretem _____

egyiknek sem volt annyi jószándék _____

13. Számozással állítsd előfordulásuk sorrendjébe a kifejezéseket!

___ megérkeztek ahhoz a nagy tűzhöz	___ hitte is, nem is [...] ezt a beszédet
___ elindult hetedhét ország ellen	___ regiment katona állott őrt
___ abban lakott a kígyó édesapja	___ leereszkedik a fáról, továbbindul

14. Olvasd el a tankönyvben a történetterképet (51. oldal)!

Kígyós Jancsi (2. rész)

1. Hol játszódnak a mese folytatásának eseményei? Húzd alá!

a kígyókirály palotájában
Jancsi hazájában

a rengeteg erdőben
hegyeken-völgyeken

2. Hogyan fogadta a kígyókirály a lányát és Jancsit? Keretezd be!

szúrós tekintettel
lelkes szóval

nagy örömmel
mogorva arccal

kisírt szemmel
nagy elkeseredéssel

3. Mit kér jutalmul Jancsi a királytól? Tegyé! ✨-ot utána!

Egy nagy zsák aranyat kér.
Annyi kincset, amennyit elbír.

Csak egy abroszt fogad el.
Jutalmul egy hordó ezüstöt kér.

4. Döntsd el, igaz (i) vagy hamis (h)! Írd a mondatok után!

Az abrosz a lánya után a király legdrágább kincse volt. _____

A király nem mutatta meg, mit tud az abrosz. _____

Behajtotta a két sarkát, azonnal rengeteg étel-ital lett rajta. _____

Csak úgy ropogott a teher alatt a színarany asztal. _____

A király megkínálta Jancsit, de nem ült le vele az asztalhoz. _____

A kígyó közben szépséges leánnyá változott. _____

5. Miért bánta meg Jancsi, hogy jutalmul az abroszt választotta? Írd le!

---

6. Végül mi oldotta meg Jancsi problémáját? Tegyé! ✨-ot!

A király az abrosz helyett a lánya kezét adta a fiúnak.

A király tenger kincset adott, az abroszt, s mellé a lánya kezét is.

A király végül csak az abroszt adta Jancsinak.

A király vigasztalásul tenger kincset adott Jancsinak.

7. Szerinted mivel érdemelte ki Jancsi a kígyókirály hálóját? Írd le!

_____

8. Fogalmazz meg egy-egy kérdést a *kulcsszavak* felhasználásával!

kulcsszó: lakodalom

kérdés: _____ ?

kulcsszó: gyémántpalota

kérdés: _____ ?

9. Számozással állítsd előfordulásuk sorrendjébe a kifejezéseket!

___ szeme-szája tátva maradt	___ nem az abroszt kérem az apádtól
___ behajtja a négy sarkát	___ csak az a nagy abrosz
___ neked adom a leányt is	___ a fiatalok hatlovas hintóba ültek
___ visszahoztad egyetlen leányomat	___ egy szempillantásra csak eltűnik

10. Alkoss történetterképet a mese második részéhez!

Helyszín:

Szereplők:

A probléma:

1. esemény:

2. esemény:

3. esemény:

4. esemény:

5. esemény:

A megoldás:

Az üzenet (Miről szól valójában a történet?):

Milyen értékek domborodnak ki a történetben?

Világszép Ilonka (1. rész)

1. Mire utal a cím? Húzd alá!

A cím utal a főszereplőre.

A cím utal a mese cselekményére.

A cím utal a helyszínre.

A cím utal a szereplő tulajdonságára.

2. Miről olvastál a mese bevezető részében? Tegyéél ✓-t mögéjük!

volt egyszer egy szegény ember

az udvari festő lefestette Ilonkát

volt a szegény embernek egy lánya

a király hintót küldött a lányért

a lány szépségét mindenki csodálta

a lány be is ült a hintóba

3. Szerinted melyik esemény indítja el a bonyodalmat? Húzd alá! Írásban indokold meg a választásodat!

A király fülébe jutott Világszép Ilonka híre.

A király elküldte az udvari festőt, hogy fesse le a lányt.

Ha Ilonka olyan szép, amilyen a híre, elveszi feleségül.

4. Állítsd időrendbe a bonyodalom eseményeit!

___ Ilonka kérésére a kocsis fölvette őket a hintóba.

___ Egy erdőben eléjük toppant egy vén cigányasszony a csúf leányával.

___ A király már csak a világcsúf leányt találta a hintóban.

___ Ilonka és az apja a hintóval megindultak a király városába.

___ A király megparancsolta udvarmesterének, hozassa el Világszép Ilonkát.

___ A vén banya kivette Ilonka két szemét, s a lányt a folyóba lökte.

5. Hogyan viselkednek a szereplők a hintó megérkezésekor? Kösd össze a szereplőket a cselekedetükkel!

kiáltott szörnyű haraggal

nézik a lányt

kőbálvánnyá változott

király

vén banya és lánya

szegény ember, kocsis

hazudnak a királynak

szalad a hintó elé

mennyre-földre esküdött

6. Egészítsd ki a megoldás mondatait!

A király elhatározta, már a szavát meg nem _____.
 Ha _____ feleségül akarta venni, feleségül veszi
 _____ is. A szegény embert _____
 _____ vetteti, amiért nem _____
 a leánya szépségére.

Világszép Ilonka (2. rész)

1. Eközben mi történt a folyóba dobott lánnyal? Számozással állítsd előfordulásuk sorrendjébe a cselekvéseket!

___ sodorta _____ vitte a folyó
 ___ kidobta a partjára _____ sodorta mind tovább

2. Szerinted melyik esemény indítja el a bonyodalmat? Húzd alá! Írásban indokold meg a választásodat!

A folyó a lányt egy halászkunyhó elé dobta.
 A halászkunyhóban egy öreg halász meg a felesége lakott.
 Éjfélidőben keserves sírásra ébredtek fel.
 A vén halász egy vak lányt talált odakint.

---

3. Állítsd időrendbe a bonyodalom eseményeit!

___ A csúf királyné a gyöngyökért cserébe odaadta a két szemet.
 ___ A halász eljutott a királyi udvarba.
 ___ A halász elindult a gyöngyökkel, hogy visszaszerezze Ilonka szemét.
 ___ A lány könnyei gyémántgyönggyé váltak.
 ___ Világszép Ilonka még ezerszer szebb lett, mint annakelőtte.
 ___ Világszép Ilonka elmesélte a halásznak a történetét.
 ___ A halász boldogan vitte haza a szemeket.

4. Válaszolj aláhúzással a kérdésekre!

- a) Ki látta meg a vakítóan szép Ilonkát?
 a király az udvarmesterével   a csúf öregasszony   a királyné
- b) Ki mesélte el a királynak Világszép Ilonka történetét?
 a vén halász   Világszép Ilonka   a halász felesége
- c) Miért szalasztotta haza a király az udvarmesterét?
 a koronáért   két csónakért   két hintóért
- d) Mit tett a király a vén boszorkánnyal és a lányával?
 kitüntette őket   megbüntette mindkettőt   száműzte az országból
- e) Hogyan tette jóvá Ilonka apjának büntetését?
 királynak koronázta   egy zsák aranyat kapott   kieresztette a tömlőből

5. Egészítsd ki a kerettörténetet a mese alapján!

Kerettörténet

A történet _____ játszódik.

A történet szereplői _____, akik

_____.

A bonyodalom akkor kezdődik, amikor _____

_____.

Ezt követően _____

_____

_____.

A probléma akkor oldódik meg, amikor _____

_____.

A történet azzal fejeződik be, hogy _____

_____.

A cigányasszony meg az ördög

1. Mire utal a mese címe? Húzd alá a felsoroltakból!

a mese időpontjára		a mese szereplőire		a szereplők tulajdonságaira
a mese helyszínére		a mese eseményeire		a szereplők cselekedetére

2. Mit tudtál meg a mese bevezető részéből? Húzd alá!

Régen még csak a cigányok tudtak sírni.

Az ördög fekete csókává változott.

Az asszonynak tizenhárom gyereke volt.

Az asszonyt Vunidának hívták.

A fiúk kutatták a szép Vunida nyomát.

Folyton aludtak, hogy ne kínozza gyomrukat az éhség.

Betévedtek egy díszes, fekete sátorba.

Az asszony szíve bánatos volt, ha sovány fiaira nézett.

3. Melyik kifejezés hová való? Írd a kifejezések számát a megfelelő helyre!

1. tündökletesen szép asszony	4. fényes paloták elé	7. egy reggel
2. egyszer valamikor régen	5. azóta is bolyonganak	8. a konyhó előtt
3. szarvait vakargató ördög	6. ősz szakállú bölcs	9. tizenhárom fiú

szereplők: _____ helyszín: _____ időpont: _____

4. Ki mondta? Írd a vonalra! (*Vunida, ördög*)

– Engedj utamra, vissza a gyerekeimhez, jó uram. _____

– Nem engedlek! Itt maradsz velem örökre! _____

– Állj meg, asszony! Állj meg! Gyere vissza! _____

– Dehogyan megyek! _____

– Megátkozlak, cigányasszony! _____

– Meggyfa legyen belőled a konyhód előtt! _____

5. Hogyan találd a kifejezéseket a mesében? Keresd meg az aláhúzott szavak megfelelőjét!

nagyon szép asszony _____

betegre tépte a bánat _____

igen vékony fiaira nézett _____

az asszony majd meghalt _____

a nyomában futott _____

azon nyomban kopogni kezdett _____

nagyon teli meggyfát _____

azóta is vándorolnak a világban _____

6. Számozással állítsd időrendbe az eseményeket!

___ Egy reggel Vunida elindult szerencsét próbálni.

___ Soha többé nem akarta elengedni az asszonyt.

___ Meglátta őt az ördög, és beleszeretett.

___ Az ördög szörnyű haragjában megátkozta szökéséért.

___ Vunida egy alkalmas időpontban mégis megszökött tőle.

___ Nagy szegénységben élt Vunida a fiaival.

___ Vunida meggyfává változva etetni tudta fiait.

___ Útközben éhségüket, szomjúságukat cigánymeggyel csillapították.

___ A fiúk elindultak megkeresni anyjukat.

7. Írj ötsorost az *cigánymeggy* szóval!

1. Mi? (1 szó): **cigánymeggy**

2. Milyen? (2 szó): _____

3. Mit csinál? (3 szó): _____

4. Mit gondolsz róla? (4 szóból álló mondat):

_____

5. Más szóval (1 szó): _____

Nagy László: Csodafiú-szarvas

1. Melyik versszakból valók a cselekvést jelentő szavak? Írd a megfelelő oszlopba!

lerágom	gyullad	verekedik	sietek	maradok	tüzesedik
sírok	kerekedik	ugrok	fömláll	eljön	vagyok

1. versszak	2. versszak	3. versszak	4. versszak

2. Melyik versszakban ki a cselekvő (én, te, ő, mi, ti, ők)? Írd az oszlopok utolsó sorába!

3. Ki a vers beszélője? Tegyel ✓-t az igaz állítások után!

Az első és negyedik versszakban egy külső szemlélő beszél.

Az első és negyedik versszak beszélője beszámol a vele történekről.

A második és harmadik versszak beszélője beszámol a vele történekről.

A második és harmadik versszakban egy külső szemlélő beszél.

4. Készíts rajzot a versszakokból idézett sorokhoz!

Tavaszkerekedik,
bimbó tüzesedik,

Vadászok meglőnek,
golyó a szügyemben,

inaimmal ugrok
nyárdelelő napba,

Deresen, havasan
eljön a karácsony,

5. Számozással állítsd a kifejezéseket az előfordulásuk sorrendjébe!

___ maradok magamra   ___ föláll az oltáron
 ___ csodafiú szarvas nekitülekedik   ___ agancs verekedik
 ___ sírva sírok   ___ lerágom hajnalra
 ___ szép agancsa gyúlva gyullad   ___ hiába vagyok

6. Döntsd el, igaz (i) vagy hamis (h)! Írd a mondatok után!

A négy versszak mindegyike az évszakokat idézi. ___
 A négy versszak mindegyike a napszakokat idézi. ___
 Az évszakok képei nem sorrendben követik egymást. ___
 Az évszakok képei sorrendben követik egymást. ___
 A bimbózó virággal a beszélő a tavaszt mutatja be. ___
 A bimbózó virággal a beszélő az őszt mutatja be. ___
 A beszélő önmagát figyelmezteti, hogy ne siettesse az idő múlását. ___
 A beszélő önmagát figyelmezteti, hogy siettesse az idő múlását. ___

7. Kösd a megfelelő évszakhoz a csodafiú-szarvasra jellemző kifejezéseket!

hiába van   nekitülekedik   ha siet, lemarad   magára marad

tavaszi

nyári

őszi

téli

pörkölődik   verekedik   gyúlva gyullad   sírva sír

8. Milyennek érzed a vers hangulatát? Húzd alá, szóban indokold!

különleges   titokzatos   szomorú   humoros   félelmetes   megnyugtató

9. Egészítsd ki számmal a vers formájára vonatkozó mondatokat!

A vers ___ versszakból áll.   A 3. versszak ___ soros.
 Az 1., 2., 4. versszak ___ sorból áll.   Az 1., 4. versszak sorai ___ szótagosak.

10. Figyeld meg a versszakok utolsó két sorát! Mit veszel észre? Írd le!

11. Mit üzen neked a vers? Beszéljétek meg!

Nagyváradi János: Csendes éj

1. Mit tudunk meg a történet bevezető (színezett) részéből? Tegyéél ✓-t utánuk!

A szereplő egy gazdag ember.

Vele utazott a szolgája is.

Lóháton indultak el.

A gazdag ember Istent kereste.

Sok pénzt költött az útja során.

Csak a szomszéd országig jutott.

Nem volt a szívében szeretet.

Nem találta meg Istent.

2. Mit gondolsz, miért nem találta meg Istent? Fogalmazd meg!

---

3. Aláhúzással válaszolj a kérdésekre!

a) Mikor érkezett haza a gazdag ember az útból?

épp karácsony este

húsvét hajnalán

szilveszter éjjel

b) Milyen hangulatban érkezett meg?

vidáman

dühösen

fáradtan

szomorúan

haragosan

c) Kivel találkozott a háza előtt?

a szolgájával

egy szegény kisfiúval

egy gazdag gyerekkel

d) Hogyan szólította meg a kisfiút?

kíváncsian érdeklődött

szelíden szólt

türelmetlenül rámordult

e) Milyen tekintettel nézett vissza a kisfiú?

meleg barna szemekkel

szúrós tekintettel

könnyekkel teli szemmel

4. Ki mondta? Írd a vonalra! (gazdag ember, szegény kisfiú)

– Menj az utamból!

_____

– Mit keresel itt?!

_____

– Hát... csak a karácsonyfát néztem az ablakon át...

_____

– Olyan szép...

_____

– Eredj innen!

_____

– Útban vagy, nem látod?!

_____

5. Hogyan változtak a gazdag ember érzései? Egészítsd ki a hiányos mondatokat!

De amint ezt kimondta – talán _____ –,
 _____, amit tett. Megállt, _____. Maga
 sem tudta, mi _____. Mintha valami _____
 volna a _____. Most _____ önmagát és a
 _____.

6. Számozással állítsd időrendbe a történet folytatásának eseményeit!

- ___ A kisfiú kedvenc ételét készítette el a szakáccsal.
- ___ A gazdag ember megígérte, ezentúl a fiú nem fog éhezni soha.
- ___ A gazdag ember visszahívta az elzavart gyereket.
- ___ Megsimogatta a kisfiú selymes haját, hideg homlokát.
- ___ Kedvesen behívta pompás házába.

7. A gazdag ember melyik mondata volt rád a legnagyobb hatással? Tegyéi utána ✨-ot! Írd le indokaidat!

- Az egész utam fölösleges pénzkidobás volt, barátom!
- Csak itthon kellett volna körülnézнем, és észrevennem a tennivalókat.
- Csak nyitott szemmel és szívvel kellett volna élnem.
- Fölösleges volt az utam, mégis megtaláltam Istent! Itthon, a házam előtt.

8. A mese alapján készíts fent-lent találkozó verset!

	S	
	Z	
	E	
	R	
	E	
	T	
	E	
	T	

Szabó T. Anna: Az ünnep azé, aki várja

1. Ki figyelheti meg a vers eseményeit? Tegyéél ✓-t utánuk! Indokold meg választásodat!

az angyalok

a vers beszélője

egy vendég

egy külső szemlélő

aki hozza a karácsonyfát

egy gyerek

2. Kihez szól a beszélő? Keretezd be! Indokold meg választásodat!

a karácsonyt váró gyerekekhez

aki ünnepre vár

kis Jézushoz

aki meggyújtja a gyertyát

az angyalokhoz

a karácsonyhoz

3. Melyik versszakból valók a részletek? Írd eléjük a versszakok sorszámát!

___ Kinézni nem szabad!

___ Egy angyal kopogott talán?

___ s megint suhogás. Mi ez itt?

___ és minden zárt ajtót kitar.

___ A várók nem várnak hiába

___ Zöld angyaltoll: egy kis fenyőág,

___ az ünnep azé, aki vár.

___ Künn az angyalhad térül-fordul,

___ – egy koppanás, és leteszik.

___ Ez az angyali üzenet.

4. Mi jelzi az angyalok jöttét? Húzd alá a felsoroltakból!

szárnysuhogás

csilingelés

suhogás

énekszó

zene

fény

koppanás

angyaltoll

5. Mit nevez a beszélő zöld angyaltollnak?

az utolsó gyertyát

egy kis fenyőágot

az angyal ruháját

6. Mi az angyali üzenet? Másold le!

---

7. Húzd alá a vers formájára vonatkozó igaz állításokat!

A vers öt versszakból áll.

A vers hat versszakos.

Minden versszak öt sorból áll.

A versszakok mindegyike négysoros.

A páratlan sorok kilenc szótagúak.

A páratlan sorok nyolc szótagúak.

A páros sorok nyolc szótagúak.

A páros sorok hat szótagúak.

A kilenc szótagú sorok rímelenek.

A kilenc szótagú sorok nem rímelenek.

Nagy László: Adjon az Isten

1. Aláhúzással válaszolj a kérdésekre!

- a) Kihez fordul a kéréseivel a beszélő?
 embertársaihoz a barátjához Istenhez szüleihez testvéréhez
- b) Miket kér a beszélő Istentől?
 szerencsét szerelmet lámpát forró kemencét gabonát parolát
 lángot vékát választ hitet fényeket ágyat életet
- c) Kinek kéri mindezt?
 barátjának szüleinek magának szeretteinek mindenkinek

2. Számozással állítsd előfordulásuk sorrendjébe a vers kifejezéseit!

- ___ az ágyra hevernem   ___ ha nem kérem
 ___ árva kezembe parolát   ___ lámpámba lángot
 ___ üres vékámba gabonát   ___ hitem széjjel ne dűljön

3. A beszélő önmagának kér. Mi igazolja ezt az előző feladat kifejezéseiben? Karikázd be!

4. Mit bizonyít a vers utolsó négy sora? Mondd el véleményed!

5. Írd le a rímpárok hiányzó tagját!

szerencsét		ne kelljen
	parolát	
küldjön	fényeket	
		kérem

6. Írj szélszíporkát a zárójelben lévő kérdések segítségével!

Azt álmodtam, **kérés** voltam (valaki vagy valami).

_____ (Hol?)

_____ (Mi történt?)

_____ (Hogyan?)

Kányádi Sándor: Új esztendő

1. Ki a vers beszélője? Fogalmazd meg!

---

2. Kit szólít meg a beszélő? Keretezd be!

a nagy erdőt   a napot   az ösvényeket   a határt
a holdat   az árva madarat   az új esztendőt   a népeket

3. Hányszor szólítja meg a beszélő az új esztendőt? Írd le! _____

4. Aláhúzással válaszolj a kérdésekre!

a) Kik jelezték az új esztendő közeledtét?

hó alatt a határ   a hold, az elmerengő   a nap, az alvajáró   az árva madár

b) Kik nem tudtak az új esztendő érkezéséről?

a nagy erdő   a hold, az elmerengő   hó alatt a határ   az árva madár

c) Miért nem tudtak az új esztendő érkezéséről?

nesztelenül érkezett   éjfélkor érkezett   nem volt csengője   alvajáró

d) Kik tudtak előre az új esztendő érkezéséről?

a nap, az alvajáró   csak a népek   az ösvények   a nagy erdő

5. Melyik versszak jellemzője? Írd a mondatok elé a versszak számát!

___ A hold és a nap jelezte az új esztendő éjféli érkezését.

___ A természet nem tud az új esztendő érkezéséről.

___ Csak a népek várták vidám kedvvel, ünneplőben.

___ Az új esztendő nesztelenül érkezett meg.

6. Egészítsd ki számmal a vers formájára vonatkozó mondatokat!

A vers ___ versszakból áll.   Minden versszak ___ soros.

Az 1., 2., 3., 4. sorok ___ szótagúak.   Az 5. sor szótagszáma ___.

7. Miért „háromszázhatvanöt napi reménységnek” várják a népek az új esztendőt? Indokaidat mondd el társaidnak!

Petőfi Sándor: Ki a szabadba!

1. Válaszolj röviden a kérdésekre!

Ki szólítja meg a vers olvasóját? _____

Kit szólít fel a beszélő? _____

Mire szólít fel? _____

Mikor teszi mindezt? _____

2. Döntsd el, igaz (i) vagy hamis (h)! Írd az állítások után!

A beszélő színpadnak nevezi a természetet. ____

A színház a város közepén található. ____

A színpadon az előadók az emberek. ____

Az énekesek, színészek mindegyike a természet része. ____

A primadonna a kis fülemüle. ____

A páholyok figyelmes hölgyei az ibolyák. ____

A kritikusok a legmagasabb fák. ____

A természet tele van forró érzelemmel, csak a kritikusok hidegek. ____

3. Számozással állítsd a kifejezéseket az előfordulásuk sorrendjébe!

____ vén kritikusok

____ látni a tavaszt

____ versenyre kelni ővele

____ legforróbb érzelem

____ ki a szabadba

____ pompás színpadán

____ figyelmes hölgyek

____ páholy mindenik bokor

4. Egészítsd ki számmal a vers formájára vonatkozó mondatokat!

A vers ____ versszakból áll.

Minden versszak ____ soros.

Minden sor ____ szótagú.

A versszakokban ____ rímpár van.

5. Folytasd a rímelő sorvégek leírását!

színpadát – operát

Pilinszky János: A Nap születése (1. részlet)

1. Húzd alá a mondatokba illő szót!

Csupán **meteorok** / **bolygók** / **csillagok** lakták az égbolt magasát.

A csillagok **pislákoló** / **vakító** / **szikrázó** fényében, örök árnyékban élt a világ.

A közel lakók **vidáman** / **félálomban** / **hangoskodva** társalogtak egymással.

Elindult **ezer** / **tízezer** / **százezer** egymás felé.

A megszületett kerek **bolygó** / **hold** / **nap** az ég csodája lett.

A tenger hullámai most **ötödször** / **másodszor** / **először** láthatták a tengerpartot.

Ez volt az első **reggel** / **nappal** / **éjszaka** ünnepéye.

2. Hogyan olvashatod a verses mesében az aláhúzott szavakat? Írd le!

hunyorgó fényükben _____

ekkor nagyon egyedül vándorolt _____

elindult a sötétség széléről _____

az égbolt kietlen közepén _____

a tenger folyamatosan befut _____

egy határtalan hajóraj _____

soha nem látta asztalánál _____

3. Hogyan képzeled el a mesélő a nap születését? Számozással állítsd az események sorrendjébe a mondatokat! Készíts rajzot a nap születéséhez!

___ A világ örök árnyékban élt.

___ Csak a közelben lakók tudtak egymásról.

___ Apró fényeik nagy fényességgé váltak.

___ Megkezdődött a világosság ünnepe.

___ Az égbolton sokáig csak csillagok laktak.

___ Ezer csillag fényéből született meg a nap.

___ Ekkor a föld egyedül vándorolt.

___ A csillagok összefogtak.

Pilinszky János: A Nap születése (2. részlet)

1. Húzd alá a mondatokba illő szót!

Rendre **távoztak** / **bolyongtak** / **érkeztek** a vendégek.

Legelsőnek a(z) **levegő** / **tenger** / **erdő** érkezett az öreg égbolttal.

A harmadik felséges vendég a(z) **levegő** / **tenger** / **erdő** volt.

Ezután következett a(z) **mező** / **erdő** / **rét** zöldellő levélöltözékben.

Az ötödik vendég a **virágok** / **bokrok** / **fák** családja.

A **virágoknak** / **füveknek** / **fáknak** az asztalvég jutott.

A **fényből** / **sötétségből** / **homályból** egyiknek se jutott kevesebb.

Azután **beszéltek** / **mentek** / **jöttek** az állatok.

2. Számozással állítsd időrendbe az események folytatását!

___ Királyi párként az asztalfőn foglaltak helyet.

___ A nap ragyogása a tetőpontra hágott.

___ Mindenki a delelő nap gyermekének érezte magát.

___ A többi meghívott örült a királyi párnak.

___ Ők a most született birodalom kedveltjei.

___ Utolsónak érkezett egy sudár ifjú és egy szép leány.

3. Készíts rajzot a föld vendégeinek érkezéséhez!

4. Hogyan magyarázható a vers idézete? Fejtsd ki véleményed! Beszéljetelek róla!

„mikor mezítláb földre lépett,
ahogy a víz mindig is mezítláb jár”

5. Hogyan olvashatod a verses mesében az aláhúzott szavakat? Írd le!

palástot hordott hatalmas vállán _____

azúrszínű, tekintélyes redőit _____

ábrándos szemmel foglaltak helyet _____

az ünnep ragyogása a tetőpontra emelkedett _____

dédelgetettjei a fényes ég [...] birodalmának _____

A Világegyetem születése

1. Hány bekezdésből áll a szöveg? Írd a vonalra! _____

2. Mi hiányzik a kérdésekből? Egészítsd ki!

Gondolkoztál már azon, hogyan jött létre a _____?

Hogyan keletkeztek _____, _____

és a _____?

3. Fejezd be aláhúzással a megkezdett mondatokat!

A Világegyetem kezdeti állapotáról

mindent tudunk.
biztosat nem tudunk.
semmit sem tudunk.

Az elméletek tekintetében a világ

hét táborra oszlik.
négy táborra oszlik.
két táborra oszlik.

A tudósok tudományos magyarázatot

nem tudnak adni a kérdésekre.
akarnak adni a válaszokra.
akarnak adni a kérdésekre.

Vallási szempontból nézve a világot

csak Isten teremthette meg.
bárki megteremthette.
csak az ember teremthette meg.

4. Húzd alá azokat a kifejezéseket, melyekkel a harmadik bekezdésben találkoztál!

a világot csak Isten teremthette
ősrobbanás, a „nagy bumm”
az elmélet bizonyítékának tekintik
végtelen erősségű és sűrűségű anyag

hosszú évezredek óta keresi a választ
15 milliárd évvel ezelőtt
legelfogadottabb tudományos elmélet
a világ két táborra oszlik

5. Mit tekintenek az ősrobbanás bizonyítékának a tudósok? Írd le!

---

6. Milyen sorrendben teremtette Isten a világot a Bibliában leírtak szerint? Írd a számukat a napok után!

első nap	___	1. összegyűjtötte a lenti vizeket
második nap	___	2. megteremtette az eget és a földet
harmadik nap	___	3. elválasztotta a nappalt az éjszakától
negyedik nap	___	4. elválasztotta a fenti és lenti vizeket
ötödik nap	___	5. Isten megpihent
hatodik nap	___	6. a maga képmására teremtette a nőt és a férfit
hetedik nap	___	7. megteremtette a víziállatokat

7. Hányadik bekezdésben olvastál róla? Írd a bekezdések számát az állítások elé!

- ___ Számos elmélet született a Világegyetem születéséről.
- ___ A tudósok tudományosan próbálják bizonyítani elméleteiket.
- ___ Régóta kérdés a galaxisok, bolygók és a csillagok létrejötte.
- ___ A Világegyetem keletkezése az ősrobbanással kezdődött.
- ___ A Biblia szerint Isten teremtette a világot.
- ___ Az emberek a világ keletkezésére évezredek óta keresik a választ.
- ___ Isten hat napig dolgozott a világ teremtésén, a hetediken megpihent.
- ___ Az ősrobbanás óta a galaxisok távolodnak egymástól.

8. Számozással állítsd sorba a bekezdések címeit!

- ___ Az isteni teremtés
- ___ A legfontosabb tudományos elmélet
- ___ Többféle elmélet létezése
- ___ A Világegyetem születésének kérdése

9. Készíts haikut a *Világegyetem* témára!

Téma: *Világegyetem*

1. sor: 5 szótag: _____

2. sor: 7 szótag: _____

3. sor: 5 szótag: _____

Buda Ferenc: Kőből rakott mese

1. Ki lehet a vers beszélője? Tegyél ✓-t utána! Indokold választásodat!

aki a kővilágot nézi

egy kőfaragó

aki a kövekkel játszik

a kisbojtár, aki előkapja ostorát

egy kő

a kőjuhász, aki a könyájra vigyáz

2. Milyen a vers hangulata? Húzd alá a felsoroltakból!

játékos

rémisztő

szomorú

vidám

megnyugtató

békés

humoros

haragos

különleges

szeretetteljes

3. Mi a különleges, mesés hangulat forrása? Tegyél ✱-ot ahhoz az állításhoz, amelyet a legmegfelelőbbnek gondolsz! Indokold meg választásodat!

Úgy tárul elénk a kővilág, mintha élne.

Egy kőfaragóművész által teremtett világot mutat be.

A címnek megfelelően a megalkotott világban minden kőből van.

A költő az élő természetet varázsolja kővé.

Mindenki vigyázzon a teremtett világra, hogy tönkre ne tegye egy ostor.

4. A versben minden kőből van, csak a kisbojtár és az ostora nem. Szerinted miért? Beszéljetek róla!

5. Hogyan függ össze a kisbojtár és ostora a „kő kövön nem marad” szólással? Magyarázd meg!

6. Egészítsd ki a mondatokat!

A vers ___ versszakból áll. A versszakok ___ sorból állnak.

Minden sor ___ szótagú. A kő legtöbbször a ___ versszakban szerepel.

7. Rajzold le az általad képzelt kővilágot!

Lázár Ervin: Bab Berci köve (1. rész, dramatizált változat)

1. Írd le a választ a kérdésekre!

a) Mely szereplők jelennek meg az első részben?

b) Hol játszódnak az események?

2. Számozással állítsd időrendbe az eseményeket! Készülj a sorba rendezett mondatok felolvasására!

___ Berci kételkedve fogadja a kő megszólalását.

___ Vita közben a kő elmeséli élete történetét.

___ Berci hazaviszi, és az ablakába teszi.

___ Bab Bercit megszólítja egy beszélő kő.

___ Megkéri Bercit, találjon ki neki valami foglalkozást.

___ Bab Berci elindul tanácsot kérni Rimapénteki Rimai Péntekhez.

___ Berci és a kő vitatkozni kezd egymással.

___ Itt a kő élő virágokat lát, ezért ő is virág szeretne lenni.

3. Hogyan olvashatod a szövegeknyvben az aláhúzott szavakat? Írd le!

valami átverés van ebben

egy szót sem szóltam

az illető megsért

csak egy aprócska porszem

az a nehézség, hogy a házam

megkergültél, hogy gondolod

az egyetlen ellenséges kinézetű

4. Te milyen „foglalkozást” találnál ki a kőnek? Magyarázd is meg, miért illene hozzá!

Lázár Ervin: Bab Berci köve (2. rész, dramatizált változat)

1. Kösd a „szín”-ekhez a hozzájuk tartozó szereplőket, helyszíneket!

szereplők	szín	helyszín
Rimapénteki Rimai Péntekh	3. szín	Bab Berci házánál
Bab Berci	4. szín	Rimapénteki Rimai Péntekh házánál
A beszélő kő	5. szín	a kőgörgeteges hegyoldalban
	6. szín	

2. Számozással állítsd időrendbe az eseményeket! Készülj a sorba rendezett mondatok felolvasására!

- ___ Hosszú időn keresztül gyakorolja a kőfaragás tudományát.
- ___ Elindul a kőgörgeteges hegyoldalhoz kőfaragást tanulni.
- ___ De Péntekh házánál jön rá, a kőből virágot farag.
- ___ Berci visszaviszi a kővirágot oda, ahol született.
- ___ A kővirág nem tud elhervadni, visszavágyik a többi kő közé.
- ___ Bab Berci hiába megy tanácsot kérni Rimapénteki Rimai Péntekhhez.
- ___ Otthon gyönyörű kővirágot farag a beszélő kőből.
- ___ Előkotorja a vésőt és a kalapácsot.

3. Készíts diafilmkockákat a négy színhez!

4. Mit üzen neked Bab Berci kövének története? Mondd el!

Rákos Sándor: A két kis vadkörtefa

1. Mire utal a cím? Jelöld ✖-gal!

A cím utal a helyszínre.

A cím utal az időpontra.

A cím utal a mese eseményére.

A cím utal a mese szereplőire.

2. Milyen tulajdonságokkal rendelkeztek a szereplők a bevezető részben? Húzd alá!

egyformán jószándékúak

egyik se volt kisebb

egyformák voltak

egyik se volt zöldebb

egyformán kicsíráztak

egyik se volt rosszabb

egyformán serények

egyik se volt jobb

egyik se volt nagyobb

3. Mi indítja el az események sorát? Írd le!

---

4. Számozással állítsd sorrendbe az idő múlását kifejező részleteket!

___ „Megint elmúlt egy esztendő. Amikor a tavasz gyönyörűen kinyíltott.”

___ „Eljött az új tavasz. Szellőposta hozta gyors szárnyon a hírt.”

___ „Telt-múlt az idő, lehullott az első hó, és jó melegen betakarta mind a két magocskát. Azután elolvadt a hó, tavasz lett, és kibújtak a földből az új hajtások.”

___ „Telt-múlt az idő: a tavasz nyárrá forrósodott, a nyár össze hűvösödött, az ősz téllé fagyosodott, majd újra eljött a tavasz gyönyörű ideje.”

___ „Fordult az esztendő kereke, nyár, ősz, tél újra elővillant, majd eltűnt ismét. Megint kivirult a tavasz.”

5. Hogyan váltott üzenetet a két kis vadkörtefa? Tegyéél ✓-t utánuk!

költöző madarak vitték a hírt
repülő szellő szárnyán érkezett
szálló szellővel üzenetet váltottak
térült-fordult a posta
egy patak vize vitte az üzenetet

egy fáradt, kedvetlen szellő hozta
a felhők hozták-vitték az üzenetet
röpülő madár üzenetet hozott
a mezei állatokkal üzentek
szellőposta hozta gyors szárnyon

6. Keress a két kis vadkörtefa fejlődésére vonatkozó részleteket a szövegből! Segít a minta.

	a kövér szántóföld mezsgyéjén élő vadkörtefa	a kiugró sziklaperemen élő vadkörtefa
1. év	én jól vagyok a földecske táplál a napocska süt haragos szél elkerül	kutyául megy a sorom a sziklán nincs föld a nap sem ér meggyötörnek a süvöltő szelek
2. év	olyan vastag a törzsem, mint egy ember mutatóujja	az én törzsem alig vastagabb egy ma született csecsemő kisujjánál
3. év	törzsem karvastagságú	törzsem is vékony
4. év	milyen fekete tavaszom volt	baj, igen nagy baj, ami téged ért
5. év	virágzom, hegyi cimborám	végre kedvemre kivirultam

7. Hogyan olvashatod a mesében az aláhúzott szavakat? Írd le!

fütyülve, nótázva jött az őszi szél

_____

a szikla hátán küszködött

_____

vad hegycsúcsok árnyékában

_____

a legmagasabb kukoricaszárral

_____

belém kapaszkodnak a süvöltő szelek

_____

virágaimtól elalélnak a méhek

_____

szelekkel vívott állandó küzdelemben

_____

pompás fehér szirmok

_____

8. Egészítsd ki az idő múlásáról szóló mondatot!

Telt-múlt az idő: a _____ nyárrá forrósodott, a _____
 össze hűvösödött, az _____ téllé fagyosodott, majd újra eljött a
 _____ gyönyörű ideje.

9. Egészítsd ki a kerettörténetet a mese alapján!

A történet _____ játszódik.

A történet szereplői _____, akik
 _____.

A bonyodalom akkor kezdődik, amikor _____
 _____.

Ezt követően _____
 _____.

A probléma akkor oldódik meg, amikor _____
 _____.

A történet azzal fejeződik be, hogy _____
 _____.

10. Készíts haikut a két kis vadkörtefáról!

Téma: *a szántóföldön élő vadkörtefa*

1. sor: 5 szótag: _____

2. sor: 7 szótag: _____

3. sor: 5 szótag: _____

Téma: *a sziklán élő vadkörtefa*

1. sor: 5 szótag: _____

2. sor: 7 szótag: _____

3. sor: 5 szótag: _____

József Attila: Kertész leszek

1. Milyen a vers hangulata? Húzd alá a felsoroltakból! Indokold választásodat!

játékos   rémisztő   szomorú   vidám   megnyugtató
békés   humoros   haragos   különleges   szeretetteljes

2. Melyik versszak hangulata tér el a többitől? Miben más? Írd le!

---

3. Kinek a vágya, hogy kertész legyen? Tegyéél ✓-t utána! Indokold választásodat!

aki fát szeretne nevelni
aki a csalánnak is örülne

aki szereti a virágokat
a beszélő, aki beavat a vágyaiba

4. Számozással állítsd a kifejezéseket az előfordulásuk sorrendjébe!

___ kedvesem lesz virágáron

___ magamat is elültetem

___ jóhíremre jól vigyázok

___ nem törődök semmi mással

___ legyen a sírjára virág

___ igaz lesz majd a virágom

___ kelő nappal én is kelek

___ ha már elpusztul a világ

5. Milyen terveket sző a beszélő az első három versszakban, amitől jól érezheti magát? Tegyéél ✨-ot utánuk!

Kertész leszek, aki fát nevel.
Állatokat fog tartani.
A napkeltével kel.
Csak a város utcáit rója.
Tejet iszik, és pipázik.

Csak a beoltott virágával törődik.
Állandóan könyvet olvas.
Vigyáz a jóhírére.
Minden virágát kedveli majd.
Hegyet fog mászni.

6. Miért lett olyan szomorú a beszélő a negyedik versszakra? Írd le!

---

7. Keress a versben rímelő sorvégeket! Írj le néhányat!

A természet védelmében

1. Hány bekezdésből áll a szöveg? Írd a vonalra! _____

2. Igaz (i) vagy hamis (h)? Írd az állítások után! A hamisat szóban javítsd!

Az első nemzeti park 1973-ban a természeti értékek megóvására jött létre. ____

Ma már hét nemzeti park van Magyarországon. ____

Nagy figyelmet szentelnek a folyóvizek, az ivóvízkészlet védelmének is. ____

A Hortobágyi Nemzeti Park egész Európa legnagyobb szikes pusztája. ____

A hortobágyi puszta 1973 óta a világörökség része. ____

A Kiskunsági Nemzeti Park az ország legfiatalabb nemzeti parkja. ____

A Kiskunsági Nemzeti Park területén rezervátum működik. ____

3. Hányadik bekezdésben olvastál róla? Írd a bekezdések számát az állítások elé!

____ Területén mai napig fennmaradtak az állattartás gazdag hagyományai.

____ A szakemberek a növény- és állatvilágot, a hagyományokat is őrzik.

____ Itt a roppant megfogyatkozott fajok megmentésére törekszenek.

____ A Hortobágyi Nemzeti Park 1973-ban jött létre.

____ A szakemberek a természet egyensúlyának fenntartását kívánják elérni.

____ Ma már 10 nemzeti parkot tartunk nyilván hazánkban.

____ A megfogyatkozott fajok közé tartozik a túzok.

____ A szikes pusztának színes a növény- és állatvilága.

4. Számozással állítsd sorba a bekezdések címeit!

____ A nemzeti parkok születése

____ A Hortobágyi Nemzeti Park

____ A szakemberek munkája

____ A Kiskunsági Nemzeti Park

5. Miért érdemes megnézni a Hortobágyi Nemzeti Parkot? Készíts rövid felhívást az ide látogatóknak!

Nemzeti parkok nyomában

1. Milyen sorrendben születtek meg hazánk nemzeti parkjai? Írd az évszámok mellé a nemzeti parkok nevét!

1976 _____

1985 _____

1991 _____

1996 _____

1997 _____

1997 _____

1997 _____

2002 _____

2. Írd a nemzeti parkok számát a rájuk jellemző adatokhoz!

1. Bükki NP (<i>Nemzeti Park</i>)	___ a Gemenci-erdő állatai
2. Aggteleki NP	___ a tőzegmohás lápok
3. Fertő–Hanság NP	___ Magyarország és Ausztria határán
4. Duna–Dráva NP	___ természeti értékei a cseppkőbarlangok
5. Balaton-felvidéki NP	___ három új nemzeti park
6. Duna–Ipoly NP	___ 200 forrás 15 patakot táplál
7. Körös–Maros NP	___ 800 feltárt barlang
8. Őrségi NP	___ már az ősemberek is lakták

3. Hányadik bekezdésben olvastál róla? Írd a bekezdések számát az állítások elé!

___ Mindhárom víz menti parkban páratlan a vízi élővilág.

___ Az itt előforduló állatfajok száma 22 ezer körüli.

___ Otthont találtak itt maguknak a szürke gémek, a fekete gólyák.

___ A nemzeti parkok legifjabb tagja.

___ Legismertebb a Szlovákiába is átnyúló barlangrendszere.

___ Lenyűgöző látványt nyújt a hullámos dombvidéki táj.

Gólyales Béda–Karapancsán

1. Keretezd be a helyes választ a kérdésekre!

- a) Kiket szólít meg a programajánló?
 a dolgozókat   a látogatókat   a helyi lakosokat
- b) Hová indulnak először a résztvevők?
 erdei sétára   a múzeumba   kenutúrára
- c) Hol zajlik a kenutúra?
 Külső-Béda mellékágon   a Dráván   a Balatonon
- d) Hogyan ismerkednek meg a látogatók a múzeumban a gólyák életével?
 térkép alapján   tárlatvezetés keretében   önállóan
- e) Milyen hosszú a teljes program időtartama?
 négy óra   egész napos   egy óra

2. Miért van szükség előzetes bejelentkezésre? Húzd alá a helyes választ!

Csak akkor nyit ki a múzeum, ha bejelentkeznek a látogatók.

Mert a program résztvevőinek száma korlátozott.

Csak akkor kapnak kedvezményt az árból.

3. Kösd a programajánló fő elemeihez a hozzátartozó adatokat!

9:00 óra		időjárásnak megfelelő ruházat
kenutúra	helyszín, időpont	Fehér Gólya Múzeum
Kölked	szükséges felszerelés	ennivaló
innivaló	program	tárlatvezetés

4. Mit nem tudtál meg a programajánlóból? Húzd át!

az esemény időpontját	a tárlatvezető nevét	a szükséges felszerelést
az esemény időtartamát	az esemény programjait	a belépőjegyek árát
a kenutúra nagyságát	a túraútvonal hosszát	az esemény helyszínét

5. Milyen természetjáró programot ajánlanál szívesen? Számolj be róla!

Vidor Miklós: Jánosbogár

1. Ki mutatja be hazafelé vezető útját a sötét estében? Húzd alá!

egy felnőtt   egy gyerek   a vers beszélője   a jánosbogár

2. Ki segített a beszélőnek az ösvényt megtalálni? Tegyéél ✓-t utána!

a lámpák fénye   a világító hold   a csöpp jánosbogár   a csillagok

3. Számozd meg a versrészleteket az előfordulásuk sorrendjében!

___ éji vezetóm a csöpp jánosbogár	___ elnyel a sötét
___ egy pici zöld láng gyúl ki hirtelen	___ föllobog a fák közt
___ a picike zöld láng elszállt, kialudt	___ világít előttem
___ s szárnyra kelve száll	___ látom már az ösvényt

4. Húzd alá a vers formájára vonatkozó igaz állításokat!

A vers öt versszakból áll.

Minden versszak négysoros.

A páratlan sorok öt szótagúak.

A páros sorok hat szótagúak.

Vannak rímelő sorvégek a versben.

A vers hat versszakos.

A versszakok mindegyike ötsoros.

A páratlan sorok hat szótagúak.

A páros sorok öt szótagúak.

Nincsenek rímelő sorvégek a versben.

5. Írj ötsorost a *jánosbogár* szóval!

1. Mi? (1 szó): **jánosbogár**

2. Milyen? (2 szó): _____

3. Mit csinál? (3 szó): _____

4. Mit gondolsz róla? (4 szóból álló mondat):

_____

5. Más szóval (1 szó): _____

6. Olvasd el!

Hazánk számos arborétumában szerveznek esti sétákat a szentjánosbogarak rajzása idején. Feledhetetlen látványt nyújtanak a kis világító lámpások a sötétben. Nézz utána az interneten!

Rigó Béla: Náltak laknak-e állatok?

1. Szerinted ki szólítja meg az olvasót? Írd le!

2. Milyen a vers hangulata? Húzd alá! Választásodat indokold meg a versből vett idézetekkel!

szomorú   meghitt   vidám   humoros   szeretetteljes
sejtelmes   vágyakozó   békés   titokzatos   elgondolkodtató

3. Mely állatok nem jelennek meg a versben? Húzd át!

kutya   ugrómókus   macska   papagáj   bagoly
tengerimalac   aranyhörcsög   aranyhalak   nyúl   lepkék

4. Melyik kifejezés jellemzi a versben megjelenő állatokat? Kösd össze az összetartozókat!

rácsai mögé zárva mereng	kutya	szimatolva a lábatok
surrannak	macska	bántják a görcsök
régi barátok	papagáj	szörcsög
üveglap alatt surrannak	aranyhörcsög	ez az ő titka
lámpavirágra betévedt	aranyhalak	olykor felkiált
elkülditek, jó éjt kívánva	lepkék	kopogtatják a falat

5. Húzd alá a vers formájára igaz állításokat!

A versszakok 13 sorból állnak.
A vers öt különböző hosszúságú versszakból áll.
A versszakok különböző számú mondatokból állnak.
Minden versszak azonos számú mondatból áll.
A versszakok minden sora azonos hosszúságú.
A sorvégek nem szabályosan rímelvek.

6. Milyen állatbaráti tett jelenik meg az utolsó versszakban? Keretezd be!

7. Szerinted lehet-e állatbarát az, aki nem tart állatot? Beszéljete róla!

Csukás István: A téli tücsök meséi (részlet)

1. Aláhúzással válaszolj a kérdésekre!

a) Mire utal a cím?

A cím utal a mesélő személyére.

A cím utal az időpontra.

A cím utal az eseményekre.

A cím utal a történetek születésére.

b) Milyen helyszíneken játszódik a történet?

rét – erdő – rét

háztető – ág – villanydrót

patakpart – tópart – sziget

szoba – sziget – szoba

c) Miért volt szomorú a téli tücsök?

nem érte el az írógépet

nagyon magányos volt

nem tudta, hogy mivel üsse el az időt

nem tudott kinézni az ablakon

d) Mitől múlt el a téli tücsök szomorúsága?

egy terepszínű hátzsiszakban lakott

eszébe jutott a nyár a szigeten

eszébe jutott a délceg hőscincér

kinézett a behavazott világra

2. Állítsd időrendbe a délceg hőscincér bemutatkozását a szigeten!

___ Én idáig legyőztem mindenkit!

___ Na, most külön pár szót a gyorsaságomról!

___ Én vagyok a legbátrabb, legerősebb, legokosabb [...] hőscincér!

___ Na, most egypár szót külön a testi erőmről!

___ Megpödörte hatalmas bajsát, és fennhéjázva ezt mondta.

___ A délceg hőscincér a fejéhez kapott, és sírva fakadt.

___ Azt akarom, hogy mindnyájan tisztában legyetek a hőstetteimmel!

___ Na, most külön kell beszélnem a bátorságomról!

3. Kik hallgatták a dicsekvő hőscincért? Tegyéél -t utánuk!

a kőszáli sas

leopárd

gyáva egerek

a leggyorsabb vadlovak

oroszlán

a legnagyobb óriáskígyók

az ámulva bámuló gyáva nyulak

a legharapósabb kutya

a többiek, akikről nem is érdemes beszélni

gyáva tücskök

4. Ki mondta, ki tette? Írd a mondatok mellé a megfelelő szereplő nevét!

– Ki volt az? Ki dobott meg a makkkal? _____

– Segítség! Valaki megdobott makkkal! _____

Akkorát ugrottak nevetés közben a fa tetején. _____

– Hé, te világ legnagyobb szájú, leghencegőbb hőscincére! _____

– Dobd vissza a makkot! Az az enyém! _____

– Kutyabaj! Ebcson t beforr! _____

– És, ha itt akarsz élni a szigeten, maradj csak nyugodtan! _____

– Majd máskor is elszórakoztatsz bennünket a hőstetteiddel! _____

Ott maradt a szigeten. _____

5. Hogyan olvashatod a mesében az aláhúzott szavakat? Írd le!

egyszer csak felbukkant a szigeten _____

hőscincér lenézően körülnézett _____

a lélegzetüket is visszatartották _____

ne kínózzon benneteket a kíváncsiság _____

világ gyávái buzgón bólogtak _____

hőscincérnek láthatóan tetszett _____

6. A visszaemlékezés után mi történt a téli tücsökkel? Kösd a cselekvéseket a hozzá tartozó kifejezésekhez!

sóhajtott

• a gyengülő zsályailatot

lemászott

• egyet

belebújt

• majd

szagolgatta

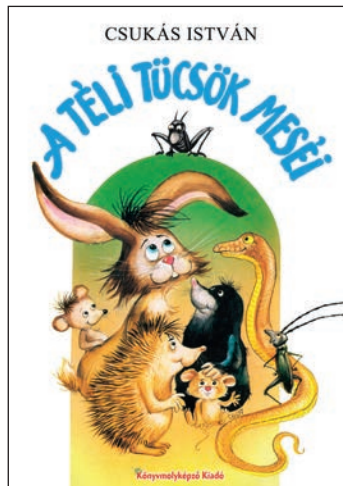
• a zöld heverőről

elaludt

• a terepszínű hátizsák bal zsebébe

7. A téli tücsök visszaemlékezéssel küzdött az egyedüllét ellen. Te mit teszel, ha hasonló helyzetbe kerülsz? Mondd el!

8. Olvasd el a könyvismertetést!

Csukás István: A téli tücsök meséi

Illusztrátor: Cakó Ferenc

Kiadó: Könyvmolyképző Kiadó

Kiadás éve: 2017

Kiadás helye: Szeged

A téli tücsök valamikor nyári tücsök volt. De most tél van, hull a hó, és minden fehér, az ágak, a villanydrót, a háztetők. És érzi jól, hogy a nyár messze van, de olyan messze, hogy már alig tud visszaemlékezni rá.

És érzi, hogy téli tücsök lett, magányos téli tücsök. Így kezdődik a meseregény, melyben a tücsök a szigeten töltött szép nyár emlékeit idézi fel. A zsályaszagú hátzszak zsebében került be a szobába, itt tölti nagy unalomban a telet. Kiugrik a hátzszak zsebéből, felszökken az írógép billentyűire, és le-leüt egy-egy betűt. Valamennyi leütött betű egy-egy szép nyári emléket idéz. Véletlenül éppen ezt a mondatot kopogja le: A szigetre vágyom. Csukás István meseregénye Cakó Ferenc illusztrációival jelenik meg.

9. Milyen adatokat találsz a könyvismertetésben? Húzd alá a felsoroltakból!

a mű címe

a mű hossza

az illusztrátor neve

a borító színe

a könyv tömege

a mű szerzője

a regény oldalszáma

a mű kiadója

a kiadás éve

a kiadás helye

a borító tervezője

a könyv mérete

10. A betű színével keretezd be a könyvismertetésben az aláhúzott adatokat!

11. Húzd alá az ismertetésben a főszereplő nevét!

12. Mit tudtál meg a főszereplőről? Húzd alá a felsoroltakból!

nagyon egyedül van

leüt egy-egy billentyűt

a szigetre vágyik

terepszínű hátzszakban él

a hátzszak egy gyereké

nagyon unatkozik

az összes szép emléket

felidézi a nyári emlékeit

a szobában töltött időt

13. Miért szeretnéd elolvasni a regényt? Indokold meg!

Tóth Árpád: Láng

1. Ki lehet a vers beszélője? Húzd alá! Indokold meg a választásodat!

aki társaságban figyelte a lángot
az, aki eldobta a gyufát

aki látta táncolni a lángot
aki eloltotta a lángot

2. Számozással állítsd a kifejezéseket előfordulásuk sorrendjébe!

___ pompás tűzvészt akart
___ hetyke lobogásba fogott
___ izgett-mozgott
___ a lázas törpe láng lehűlt

___ lengett, táncolt, a zöldbe mart
___ lábhegyre állt
___ vígat nyújtózott
___ elfáradt, és a földre ült

3. Mit akart a láng elérni a beszélő szerint? Tegyéél ✓-t utánuk!

egyet nyújtózkodni
hegyes sipkát
izzó leget

piros csodát
pompás tűzvészt akart
mohaszőnyeget

a földre ülni
égő erdőt
kigyúlt eget

4. Hogyan fogadta a környezete a láng szándékát? Kösd össze az összetartozókat!

a fák

minden virág

senki

a száraz fű

- nem rezzent fel a vészre
- de góggel álltak fenn
- se vette észre
- és mosolygott

5. Mi lett a láng sorsa? Másold le a versből!

---

6. Mely állítások igazak a versre? Tegyéél ✖-ot utánuk!

A vers egyetlen hosszú versszakát egy különálló verssor zárja le.

A vers minden sora 8 szótagból áll.

Egy kivétellel két-két sorvég rímel egymással.

A vers minden sora 9 szótagból áll.

Radnóti Miklós: Éjszaka

1. Milyen hangulatot sugároz számodra a vers? Húzd alá! Szóban indokold a választásodat!

szomorú   közömbös   titokzatos   nyugodt   vágyakozó   sejtelmes
vidám   keserű   meghitt   álmodozó   békés   megható

2. Válaszolj a kérdésekre röviden!

a) Mely cselekvést ismétli folyamatosan a beszélő? _____

b) Hányszor ismétlődik meg ez a szó? _____

c) Melyik ellentétes cselekvés felel rá? _____

3. Mi miben alszik? Írd a helyszínek sorszámát a hozzá tartozó szóhoz!

1. a szívben	___ a méh
2. a pókháló közelében	___ az aggodalom
3. a fatörzsben	___ a nyár
4. kasban	___ a légy
5. rózsában	___ a láng
6. búzaszemekben	___ a harkály
7. holdban	___ a rózsabogár

4. A versben leírtak két évszak határát említik. Másold le az ezt igazoló két verssort!

---

5. Mire utalhat az idézett verssor? Húzd alá! Indokold meg választásodat!

„csönd van a házban, az éber egér se kapargál”

Senki és semmi nem csap zajt a házban. | Az élénk egér sem motoszkál.
Az ellentét a csönd erejét fokozza. | Ennél nagyobb csend nem is lehet.

6. Keress a versben hasonló ellentétre utaló sort! Beszéljétek meg!

7. Másold le a rímelő sorvégi szavakat a füzetbe!

Nemes Nagy Ágnes: Fekete hattyú

1. Ki lehet a vers beszélője? Húzd alá! Indokold meg a választásodat!

aki megfigyelte a fehér hattyút
 aki fehér hattyút várt

aki fekete hattyút várt
 aki megfigyelte a fekete hattyút

2. Válaszolj a kérdésekre a vers szavainak segítségével!

a) Hol állt a beszélő? _____

b) Miből készült a híd? _____

c) Hol volt a madár? _____

3. Számozással állítsd a fekete hattyú bemutatásának sorrendjébe a kifejezéseket!

___ lába lángja, csőr-hegye

___ piros a csőre

___ piros a lába

___ fekete tulipán belseje

___ mint a láng és mint a szén

___ sötét volt, mint a szén

4. Miért szólítja meg a beszélő a fekete hattyút? Tegyel -t a megfelelő magyarázat után!

A hattyú egyre távolabb repült tőle.

A hattyú egyre közelebb került hozzá.

A hattyú egyre távolabb úszott tőle.

A hattyú beúszott a híd alá.

5. Mire kéri a beszélő a hattyút? Miért? Másold le a versből!

_____
 _____

6. Mit jelentett a beszélő számára a hattyúval való találkozás? Fogalmazd meg írásban!

_____

7. Mi lehet a vers érdekes befejezésének magyarázata? Húzd alá! Indokold meg választásodat!

A hattyú emléke egyre távolabbivá válik, elfogy, mint a betűk a papíron.
 Behunyta szemmel csak a hattyú távolodását látja a beszélő.
 Az *úszik* szó ismétlődése idézi föl benne a látott élményt.

Romhányi József: Interjú a farkassal, aki állítólag megette Piroskát

1. Egészítsd ki a hiányos mondatokat!

A minap felkereste _____ -t az _____
riportere. Az volt a szándéka, hogy _____ -t kér tőle.

2. Milyen vádat akart tisztázni Ordással? Húzd alá a felsoroltakból!

tiltott juhhúst evett
fölfalta Piroskát

elfogyasztotta a nagymamát
folyton csak füvet rág

3. Mi a bizonyíték Ordas tettére? Húzd alá a felsoroltakból!

Piroskából egy fél pár cipő maradt.

Farkasnyálynym van a parketten.

Piroskából egy fél pár harisnya maradt.

Almahéj maradt a parketten.

4. Mivel védekezik Ordas? Állítsd előfordulásuk sorrendjébe!

___ – Hogy én őt ruhástul? Mit ki nem eszeltek!

___ – Ez az egész csak Grimm-mese!

___ – Én még az almát is hámozva eszem meg.

___ – ...s mivelhogy én evés közben állandóan vicsorgok, a vérveres szamócalé a pofámból kicsorgott.

___ – Nagyon finom uzsonna volt, szamóca és piskóta.

___ – Kacsa! Füvet rágok lomhán legelészve, zsengett, hogy a gyenge gyomrom megemésze.

___ – Egy nagymamát? Egy grammot se!

___ – Az úgy történt, hogy ők aznap meghívtak a viskóba.

5. Utoljára mit kérdez a riporter Ordastól? Másold le az interjúból!

---

6. Miért lehetett ez a riporter utolsó kérdése? Tegyéél ✓-t utána!

A riporter mindent megkérdezett, amire kíváncsi volt.

Megette a farkas, mert a juhhús tilalma éppen az interjú végéig tartott.

Ordas egy pillanatra sem gondolta komolyan, hogy növényevővé válik.

Mikszáth Kálmán: A nagy nap (részlet)

1. Aláhúzással válaszolj a kérdésekre a regényrészlet alapján!

- a) Kikkel találkozott Petőfi Sándor „a nagy nap” kora reggeli óráiban?
 Jókai Mórral   Kossuth Lajossal   Vasvári Pállal
- b) Hova sietett együtt a három lelkes ifjú?
 a Nemzeti Múzeumba   a Pálffy-házba   a Pilvax kávéházba
- c) Milyen volt ez a márciusi pirkadat?
 meleg tavaszi   borongós, ködös   csípős szél fújt

2. Állítsd időrendbe az ezt követő eseményeket! Készül fel a sorba rendezett mondatok felolvasására!

- ___ A lelkes ifjúság a Pilvaxból az egyetemekre indult.
- ___ A dal refrénjét Petőfi után zúgta a tömeg.
- ___ A „Landerer és Heckenast” nyomdánál már óriásivá szaporodott a tömeg.
- ___ Petőfi felolvasta a „Nemzeti dal”-t.
- ___ A legnevezetesebb dicsőség ezen a napon a sajtószabadság kivívása.
- ___ Jókai felolvasta, hogy „Mit kíván a magyar nemzet?”
- ___ A nép a Nemzeti dal kinyomtatását követelte.

3. Ki mondta? Tegyél X-et minden sorba a megfelelő megszólalóhoz!

Petőfi = P   Jókai = J   tömeg = T

	P	J	T
– Mit kíván a magyar nemzet?			
– Esküszünk, hogy rabok tovább nem leszünk.			
– Éljen a szabadság! Egyenlőség!			
– Éljen Kossuth!			
– A nemzeti dalt is nyomassák ki!			
– Le az esernyőkkel!			
– Hogy állunk maholnap esetleg golyók elé, ha az esőcseppek is terhünkre vannak?			

4. Szerinted miért van szükség arra, hogy ne felejtjük el a márciusi fiatalok tettét? Gondolataidat oszd meg társaiddal!

Szabó Lőrinc: Lóci verset ír

1. Ki beszéli el a vers születését? Húzd alá! Indokold meg a választásodat!

Lóci, aki a költő kisfia
aki a vers születését látja

akinek elmesélték a vers születését
a költő, Lóci édesapja

2. Számozással állítsd előfordulásuk sorrendjébe a versből vett sorokat!

___ „s két sorban elmondta a verset:”

___ „s én eltűnődve ezt a verset
írtam a magamé helyett.”

___ „szép a vers, menj és játssz tovább!”

___ „jött Lóci és elémbe állt”

___ „s megszólalt: – Apu, verset írtam!”

___ „húsvéti bárány bégetett”

___ „– Nem hát, – felelt ő, – ez az élet,”

___ „– Hát az istenről, az a címe!”

3. Mi igazolja, hogy „ünnep előtt volt”? Írj rá példákat a versből!

---

4. Miért „életről és halálról” akart írni a költő? Tegyéél ✨-ot ahhoz az állításhoz, amit a legmegfelelőbbnek gondolsz! Indokold választásodat!

Ez a húsvét üzenete.

Jézus ekkor győzte le a halált.

A természet újjászületéséről akart írni.

A kisbárányok is ekkor születnek.

5. Mi volt Lóci verse? Írd le!

---

6. Hogyan beszélt Lóci az édesapjának a versről? Írd a mondatok elé a megfelelő számot!

1. A vers elmondása előtt

2. A vers elmondása után

___ – Hát az istenről, az a címe!

___ – Apu, verset írtam!

___ – Nem is írtam, csak kigondoltam.

___ – Nem hát, [...] – ez az élet,

___ ebben már minden benne van.

___ – Hát figyelj ide, ...

7. Az eddig tanultak alapján beszéljete a formájáról is! (a versszakok száma, a sorok száma, a sorok szótagszáma, rímek)

Mécs László: A királyfi három bánata

1. Milyen hangulatot áraszt számodra a vers? Húzd alá! Szóban indokold a választásodat!

szertetetteljes   bánatos   vidám   nyugodt   vágyakozó   sejtelmes
titokzatos   békés   meghitt   álmodozó   szomorú   megható

2. Ki a vers beszélője? Tegyd -ot utána! Indokold választásodat!

egy édesanya		egy mesebeli királyfi		aki az újszülött gyereket látta
egy kisfiú		egy szerető gyermek		egy édesapa

3. Számozással állítsd előfordulásuk sorrendjébe a kifejezéseket!

___ a földnek bennem kedve teljék	___ szíve ment előttem előre követnek
___ úgy szolgál ki, főzi vacsorámat	___ messiás-mutató különös csillagok
___ úgy rakta rám a pólyarongyot	___ kamatnak is kevés
___ csak zsoltárt mormolna	___ égszín mosolygást derített

4. Számodra mit mond a „csak az anyám tudta, hogy királyfi vagyok” sor? Magyarázd meg!
-
-

5. Mit jelent számodra a 6. versszak üzenete? Véleményedet mondd el!

6. Kösd a „királyfi” három bánatához a hozzájuk tartozó okokat!

1. bánat

- „[...] hogyha ő majd holtan fekszik a föld alatt virággá foszoltan, senki se tudja majd, hogy királyfi voltam.”

2. bánat

- „Hogyha a föld minden színmezét átadom, az ő édességét meg nem hálálhatom,”

3. bánat

- „[...] mért nem tudja látni egymást a sok ember, a sok-sok királyfi, úgy, ahogy az anyjuk tudja őket látni?”

7. Milyen okokat sorol még fel a „királyfi” a harmadik bánatához? Keresd meg a versben! Olvasd fel!

Kodály Zoltán: Pünkösdlő (részletek)

1. Keretezd be a helyes választ a kérdésekre!

- a) Mi az egyházi év harmadik legnagyobb ünnepe?
 karácsony   pünkösd   húsvét
- b) Mennyi idő múlva követi a húsvétot?
 az ötvenedik vasárnap   a hetedik vasárnap   a harmadik vasárnap
- c) Honnan származik a pünkösd neve?
 a péntek szóból   a görög pentekosztész szóból   az angol fifty szóból
- d) Ki a Pünkösdlő zeneszerzője?
 Bartók Béla   Móser Zoltán   Kodály Zoltán
- e) Ki méltatta a Pünkösdlőt Annának írt levelében?
 Móser Zoltán   Kodály Zoltán   Bartók Béla

2. Egészítsd ki a Pünkösdlő részleteit!

Elhozta az Isten _____ napját,
 Piros pünkösd napján _____,
 Én kicsike vagyok, _____,
 Mégis az Istennek _____.
 Mi van ma, mi van ma? _____!
 Hogy le ne tiporja _____.

3. Döntsd el, igaz (i) vagy hamis (h)! Írd az állítások után!

Móser Zoltán írásának címe: Pünkösdnek jeles napján. ____

Kodály Móser Zoltán remekművéről, a Pünkösdlőről szeretne írni. ____

A kórusmű 1929. február 29-én készült el. ____

4. Készíts haikut a *zenemű* témával!

Téma: *zenemű*

1. sor: 5 szótag: _____

2. sor: 7 szótag: _____

3. sor: 5 szótag: _____

Gaal Mózes: Mese a csodaszarvasról

1. Mit ismertél meg a bevezető részből? Tegyél ✓-t mögéjük!

Élt egy Ménrót nevű óriás.
Ménrótnak két fia volt.
Szép tündérlányokkal találkoztak.
A két fiú neve Hunor és Magyar.

A fiúk bátrak és erősek voltak.
Feleségül vették a két legszebbiket.
Megfojtották az eleven farkast.
M megbirkóztak az oroszlánnal is.

2. Olvasd föl egymás után az előző feladat megjelölt mondatait!

3. Szerinted melyik esemény indítja el a bonyodalmat? Húzd alá! Írásban indokold meg a választásodat!

Hunor és Magyar egyszer elmentek vadászni.
Az erdőhöz érkezve megpillantottak egy gyönyörű szarvast.
Hunor és Magyar üldözőbe vette a csodaszép szarvast.

4. Fejezd be aláhúzással a megkezdett mondatokat!

A vadászok üldözőbe vették a szarvast, mert

oroszlánt nem találtak.
szarvasra akartak vadászni.
nagyon megtetszett nekik.

Folytatták a szarvas üldözését, mert

mindenáron meg akarták fogni.
eltévedtek.
nem akartak hazamenni.

A szarvas hol előbukkant, hol eltűnt, mert

magas volt a fű.
féltette a kicsinyeit.
csak csalogatta őket.

Végül a szarvast nem tudták elfogni, mert

nyoma veszett.
tündérlánnyá változott.
nem voltak jó vadászok.

5. A szarvas eltűnése után miért nem indult haza Hunor és Magyar? Írd le!

6. Számozással állítsd az események sorrendjébe a mondatokat!

- ___ A vitézek feleségül vették a tündérlányokat.
- ___ Hunor gyermekeiből lettek a hunok.
- ___ A csodaszarvast egyetlenegyszer sem látták újra.
- ___ Békességben éltek egymás mellett sok száz esztendőn át.
- ___ Tetszett nekik az ország, ezért ott maradtak.
- ___ Halásztak, vadásztak.
- ___ Magyar gyermekeiből lett a magyar nemzet.

7. Hogyan találsz a mondában? Keresd az aláhúzott szavak megfelelőjét!

- megláttak egy gyönyörű szarvast _____
- oly gyorsan rohant a szarvas _____
- egyszer megjelent, másszor köddé vált _____
- gyermekei úgy megsokasodtak _____
- így lett a hun és a magyar nemzet _____

8. Egészítsd ki a kerettörténetet a monda alapján!

A történet _____ játszódik.

A történet szereplői _____, akik

_____.

A bonyodalom akkor kezdődik, amikor _____

_____.

Ezt követően _____

_____.

A probléma akkor oldódik meg, amikor _____

_____.

A történet azzal fejeződik be, hogy _____

_____.

Móra Ferenc: A hunok hazát keresnek

1. Válaszolj röviden a kérdésekre a monda bevezető része alapján!

Hogy nevezték a hunok és magyarok országát? _____

Kik éltek itt? _____

Mi okozta a problémájukat? _____

2. Mely szereplőktől hangzanak el a mondatok? Húzd alá!

hun halász

magyar halász

hun pásztor

magyar pásztor

hunok vezérei

magyarok vezérei

hunok vezérei

magyarok vezérei

hunok vezérei

magyarok vezérei

– Ez az én folyóm, keress magadnak halat máshol!

– Itt az én marhámnak terem a fű, szedd fel innét a sátorfádat!

– Az itt a hiba, testvérek, hogy kicsiny már Szittyaország két ilyen nagy népnek.

– Gyertek, keressünk közösen más hazát, ahol jobban elférünk.

– Nem úgy lesz az! Ha megint közös hazában telep-szünk meg, megint csak nem férünk el egymástól.

3. Mi történt ezután a hunokkal? Tegyéél ✓-t az igaz állítások után! A hamisakat szóban javítsd!

A hunok közösen kerestek más hazát a magyarokkal.

Elbúcsúztak magyar testvéreiktől, és felszedték sátraikat.

Útjukat szentnek tartott madaruk, a turulmadár mutatta.

Az új hazát napkelet felé keresték.

Sok népet legyőztek addig, míg elérték a mai Magyarország területét.

Akkor itt a görög nép volt az úr.

Ekkor a római császár hatalma a világ egyik szélétől a másikig ért.

4. Válaszolj aláhúzással a kérdésekre!

a) Hogyan fogadta a római császár a hírt a hunok jöveteléről?

rettegett a hunoktól

nem ijedt meg

nagy haragot érzett

b) Mit üzent a hunok királyának?

aranyban fizessék az adót

felfogadja őket katonának

menjenek el

5. A szöveg alapján egészítsd ki a hunok királyának üzenetét!

– Én az adót nem _____ fizetem, hanem _____.

Küldeni se küldöm, hanem _____.

6. Mit értett az előző mondatokon a hun király? Magyarázd meg!

7. Számozással állítsd a mondatokat az előfordulásuk sorrendjébe!

___ A hunok királya lábával megdobbantotta a földet.

___ – Ez a föld az én fajtámé marad a világ végezetéig! – mondta.

___ Ezt a hun királyt, aki népének új hazát szerzett, Attilának hívták.

___ Hun lovasok fürgetege zúdult a római császár hadinépére.

___ Futott a római, győzött a hun.

8. Alkoss történetképet a mondához!

Helyszín:

Szereplők:

A probléma:

1. esemény:

2. esemény:

3. esemény:

4. esemény:

5. esemény:

A megoldás:

Az üzenet (Miről szól valójában a történet?):

Milyen értékek domborodnak ki a történetben?

Móra Ferenc: Az Isten kardja

1. A mondatpárok melyik állítása igaz a monda bevezető részére?
Tegyél ✖-ot utána!

Attila az új hazában különöset álmodott.

Attila az óhazában különöset álmodott.

Egy égből leszálló, ősz öregember övet kötött Attila oldalára.

Egy égből leszálló, ősz öregember kardot kötött Attila oldalára.

Amint a kardot a derekára tette, maga előtt látta az egész világot.

Amint a kardot kezébe vette, maga előtt látta az egész világot.

Ahogy megsuhogtatta a kardot a négy égtáj felé, mindent legyőzött.

Ahogy megsuhogtatta a kardot a sátra felé, mindent legyőzött.

2. Válaszolj aláhúzással a kérdésekre!

- a) Kikhez fordult segítségért a király az álom megfejtéséhez?
a katonákhoz   a szolgálkhoz   a táltosokhoz
- b) Mit mond Attilának az álom megfejtéséről a legöregebb táltos?
Isten kardjának mását kapja   meg akarják ölni   kerülje a kardot
- c) Miért kapja Attila Istentől a kardot a táltos szerint?
hogy megvédje magát   megtanuljon vívni   uralni fogja a világot
- d) Kit vezetnek a király elé az őrt álló vitézek?
egy idegen katonát   egy pásztorfiút   egy római követet
- e) Mit nyújtott át a fiú Attilának?
aranszörű bárányt   aranymarkolatú kardot   aranykoronát

3. Számozással állítsd a kifejezéseket az előfordulásuk sorrendjébe!

___ véres nyomot hagy a lába

___ láng csap ki belőle

___ ott feküdt a fűvön

___ sántít a fehér üsző

___ a kardnak a hegye állt ki

___ ellobbant a láng

___ lobog lánggal a kard

___ ijedten elszaladtam

4. Írj kérdéseket a történethez kapcsolódó mondatokhoz!

kérdés: _____

válasz: Fölemeltem, és elhoztam neked, nagyúr, mert téged illet!

kérdés: _____

válasz: – Ez az Isten kardja! – kiáltották a táltosok.

5. Fejezd be aláhúzással a megkezdett mondatot!

Attila felnézett az égre

hálát adott Istennek az ajándékért.
suhintott a karddal minden égtáj felé.
feltekintett a csillagokra.

6. Olvasd el alaposan a versrészletet! Mit jelentenek Attila mondatai? Magyarázd meg! Beszélgetsetek róla!

Gárdonyi Géza: A láthatatlan ember (Attila temetése) *részlet*

1. Egészítsd ki a hiányos mondatokat!

Délután már ott feküdt Attila a _____, magas _____,
ezüst csillagokkal ékített _____ alatt.

A sátor oldalait _____, hogy a nép _____.

2. Miért volt különleges Káma szerepe a temetés előkészítésében? Fejezd be aláhúzással a megkezdett mondatokat!

A világtalan Káma

egy vak harcos volt.
Attila testőreinek egyike volt.
egy vak hun főpap volt.

A hunok azt tartották, hogy a vak Káma

nem hall jól.
tud beszélni a szellemekkel.
elkíséri Attilát a szellemvilágba.

A szellemek azt felelték neki,

tegyék Attilát hármás koporsóba.
tegyék Attilát kettős koporsóba.
tegyék Attilát egy kőkoporsóba.

3. Kösd össze az összetartozókat!

Milyen legyen?

ezüst

első koporsó

Miért abból készüljön?

erős volt

acélozott vas

második koporsó

hunok napja volt

arany

harmadik koporsó

a világnak üstökös csillaga volt

4. Hová temessék Attilát? Tegyéél ✓-t az igaz állítás után!

A Tisza egyik apró szigetén ássák meg mélyen a sírt.

Mélyen az eltérített Duna medrébe ássák meg a sírt.

Mélyen az eltérített Tisza medrébe ássák meg a sírt.

5. Számozással állítsd a mondatokat az események sorrendjébe!

___ A fejére tették tündöklő sisakját.

___ A táltosok föltették a koporsót a gyászszekérre.

___ A koporsó mellett kétoldalt a testőrök ballagtak.

___ A nép jajgatása között helyezték az aranykoporsóba.

___ A koporsót a család gyalog követte.

___ A tizenkét fekete ló megindult a Tisza felé.

___ Melléje tették a kardját, íját, aranyos lándzsáját.

___ Attilát még egyszer fölemelték, hogy mindenki lássa.

6. Hogyan fejezi ki az író az aláhúzott kifejezéseket? Írd le a vonalra!

ezüst csillagokkal díszített

_____

eltávozott hun szellemeket

_____

tele van pici szigettel

_____

tágítsátok ki a medret

_____

idő múltával homályosodik az emlékezet

_____

az iszap is elborítja a koporsót

_____

7. Mi bizonyítja, hogy nagy tisztelet övezte népe körében Attilát? Írd le!

_____

Gaál Mózes: Emese álma

1. Válaszolj röviden a kérdésekre a monda bevezető része alapján!

Hol játszódik a monda? _____

Mikor játszódik? _____

Kik éltek ott? _____

2. Állítsd előfordulásuk sorrendjébe Emese álmának eseményeit!

___ csőrével megérintette	___ az ezüstpatak folyt, nőttön-nőtt
___ igen szépet álmodott	___ Emese elaludt a sátrában
___ ezüstpatak eredt meg kebléből	___ leszállott fejére egy turulmadár
___ arra folyt, merre a nap nyugszik	___ folyam lett belőle

3. Döntsd el, igaz vagy hamis az állítás az álomfejtésre! Jelöld a megfelelő szó bekarikázásával!

Egy fehér szakállú, ősz öregember fejt meg az álmot. igaz hamis

Ögyek megkérte, fejtse meg Emese álmát. igaz hamis

Emesének kislánya fog születni. igaz hamis

A fiú fölkerelkedik a magyarokkal, elindul napnyugat felé. igaz hamis

Új hazát keres a hunoknak. igaz hamis

Az Új haza szebb lesz, mint ez a mostani. igaz hamis

Mire az Új hazába érnek, erős, nagy nemzeté válnak. igaz hamis

4. Húzd alá a mondatokba illő szót!

Az öregember **hamisat** / **lehetlent** / **igazat** beszélt.

Emese fiát **Attilának** / **Álmosnak** / **Ögyeknek** nevezték el.

Szép, bátor fiú volt, erős **vitéz** / **halász** / **vadász** lett belőle.

Férfiúkorba lépve összegyűjtötte a(z) **hunokat** / **magyarokat** / **idegeneket**.

Felszólította népét, induljanak **északnak** / **délnek** / **nyugatnak** új hazát keresni.

Megtalálják maguknak a legeslegszebb **várost** / **országot** / **falut**.

A nép vezérnek **Álmost** / **Attilát** / **Ögyeket** választotta.

5. Fogalmazz egy-egy kérdést a válaszokhoz!

kérdés: _____

válasz: Kicsúfolták a magyarokat a büszke királyok.

kérdés: _____

válasz: A büszke királyok sorra elvesztek a magyarokkal vívott csatákban.

kérdés: _____

válasz: A magyarok mégis tovább mentek napnyugat felé.

kérdés: _____

válasz: Már Álmos haja is megfehéredett, de az új hazát nem találták meg.

6. Kösd Árpád nevéhez a jellemzőit!

Ögyek fia	szép, erős, bátor	Emese fia
szerették a magyarok		kiöregedett a harcból
Álmos hős fia	ÁRPÁD	mindig elől harcol
egyenes lelkű ifjú		vezérnek tették meg
Emese gyönyörűsége		Álmos gyönyörűsége
fölemelték pajzsukra	haja megfehéredett	jó kardforgató

7. Foglald össze fent-lent található verssel az olvasottakat!

	E	
	M	
	E	
	S	
	E	
	Á	
	L	
	M	
	A	

Lázár Ervin: A vérszerződés

1. Mit ismertél meg a bevezető részből? Tegyél ✓-t mögéjük!

A hírvivő a tanácsdombra ért a tajtékos paripájával.

A sámánok kara köszöntötte Álmost.

A hírvivő elkiáltotta magát a négy égtáj felé.

Tétény megérkezett a tanácsdombra.

A hírvivő a tanácsdombra hívta a hét ország (törzs) fejedelmét.

Közös akarattal Álmost választották fejedelemnek.

A hét fejedelem ma összegyűlik, hogy a sorsukról határozzanak.

2. Milyen sorrendben érkeztek a vezérek? Számozással állítsd helyes sorrendbe!

___ Tas ___ Álmos ___ Ond ___ Tétény ___ Kende ___ Huba ___ Előd

3. Ki mondta? Írd a mondatok mellé a megfelelő szereplő nevét!

– Légy üdvöz, Álmos!

_____

– Mi, a hétmagyarok azért gyűltünk itt össze, mert Szittyaország [...] befogadni nem tud bennünket.

_____

– Új földet kell hát elfoglalnunk, ahol békességben és bőségben élhetünk valamennyien.

_____

– Pannónia földjére menjünk, hiszen az minket illet, mert ősünk, Attila király birodalma volt.

_____

– Úgy van, és tejjel-mézzel folyó földnek mondják, [...]. Eltart bennünket is, jószágainkat is.

_____

– Attila városa, Buda, újra a miénk lesz!

_____

– De a nagy célt csak akkor érhetjük el, ha közös akarattal vezért [...] választunk magunk közül.

_____

– S hogy választásunk és szövetségünk a hegyeknél szilárdabb legyen, pecsételjük meg vérszerződéssel.

_____

– Ameddig életünk tart, sőt utódaink élete fogytaig mindig Álmos vezér ivadéka lesz a vezérünk.

_____

4. Húzd alá a mondatokba illő szót!

Egy szolga **ezüstedényt** **aranyedényt** **bronzedényt** vitt a hét vezérhez, akik elővonták **íjukat.** **kardjukat.** **késüket.**

Karjukból egy-egy csepp vért az edényben lévő **borba** **vízbe** **tejbe** csöppentettek.

Ittak belőle, s ősi magyar törvény szerint **barátokká** **vérrokonokká** **harcosokká** lettek.

5. Alkoss történetterképet a mondához!

Helyszín:
Szereplők:
A probléma:
1. esemény:
2. esemény:
3. esemény:
4. esemény:
5. esemény:
A megoldás:
Az üzenet (Miről szól valójában a történet?):
Milyen értékek domborodnak ki a történetben?

6. Miért volt szüksége a magyaroknak vérszerződésre? Véleményedeket igazold a szövegből vett mondatokkal!

Móra Ferenc: Árpád, a honalapító

1. Mire utal a történet címe? Húzd alá a felsoroltakból! Beszéljétek meg!
 a főszereplőre | az esemény időpontjára | az írói üzenetre
 az esemény helyszínére | a szereplő tulajdonságára | az eseményre

2. Mit tudunk meg a monda bevezető részéből? Tegyéél ✖-ot melléjük!
 Árpád követe visszatért a morváktól | sokféle nép lakta a magyar földet
 a morva fejedelem vendégségbe hívta | Árpád ajándékot küldött
 Árpád üzent a morva fejedelemnek | honfoglaló őseink ideértek
 legtöbben morvák és bolgárok laktak | ezer esztendeje történt

3. A mondatpárok melyik állítása igaz a folytatásra? Tegyéél ✔-t utánuk!

Árpád fejedelem ajándékot küldött a morva királynak.
 A morva király ajándékot küldött Árpád fejedelemnek.
 Az ajándék egy láda arany volt.
 Az ajándék aranyos nyereg, gyémántos fékű paripa volt.
 A morva király örült, hogy engedelmes szolgát kap.
 A morva király örült, hogy jó baráttra talál Árpád fejedelemben.
 Árpád azt üzente vissza, hogy jó barátja lesz a morva királynak.
 Árpád azt üzente vissza, ha eladta az országát, tisztuljon onnan.

4. Miért tiltakozik a morva fejedelem Árpád üzenetére? Húzd alá! Indokold meg választásodat!

Azt hitte, Árpád azért küldött ajándékot, mert a szolgálja akar lenni.
 Nem gondolta, hogy Árpád fejedelem így rászedi őt.
 A morva fejedelem nem akart harcolni egy idegen néppel.

---

5. Mire emlékeztette a követ a morva királyt? Egészítsd ki a mondatot!

Megvettük tőled az _____ nyergű, _____
 fékű _____ paripán.

6. Kösd össze az összetartozókat!

a morva király felelete

fűbe rejtetem

fehér ló

agyonüttetem

aranyos nyereg

vízbe vettetem

gyémántos fék

a követ válasza

a mi halászaink halásszák ki

a mi vitézeink találják meg

húsát a mi kutyáink eszik meg

7. Mi történt a morva király seregével? Fejezd be a megkezdett mondatot!

Seregét úgy szétkergették a magyarok, _____

8. Fogalmazz egy-egy kérdést a válaszokhoz!

kérdés: _____

válasz: Árpád a bolgár királynak is ajándékkal kedveskedett.

kérdés: _____

válasz: A bolgár király azt kérdezte, mit adjon ő ezért.

kérdés: _____

válasz: A bolgár király nagyon szerénynek találta Árpád kérését.

kérdés: _____

válasz: A bolgár király szívesen látja vendégül Árpádot.

9. Mi volt Árpád szerény kérése? Kösd össze az összetartozókat!

egy marék füvet

egy kulacs vizet

egy marék földet

a mezőből

a Tiszából

a rétről

10. Húzd alá a mondatokba illő szót!

Árpád **egyedül** / **sokadmagával** / **a követével** állított be a vendégségbe.Kardot, **pisztolyt** / **ágyút** / **buzogányt** hoztak magukkal kés-villa helyett.El is vették az országot a(z) **alpári** / **morva** / **budai** csatában.A hazát **Álmos** / **Árpád** / **Ögyek** ésszel és karddal szerezte.Pusztaszer síkján megtartották a(z) **első** / **második** / **harmadik** országgyűlést.

Lázár Ervin: Szent István koronája

1. Mire utal az írásmű címe? Húzd alá a felsoroltakból!

A cím arra utal, hogy

- a koronát Szent István készítette.
- a korona Szent István tulajdona.
- Szent István mesél a koronájáról.

2. Válaszolj röviden a kérdésekre!

a) Ki hívatta magához Asztrik főpapot? _____

b) Hogyan üdvözölték a szolgák a főpapot? _____

c) Miért sietett Asztrik szeretett fejedelme elé? _____

3. Ki az a fejedelem, akihez Asztrik sietett? Tegyéél ✳-ot az igaz állításokhoz!

Mielőtt megkeresztelték Istvánt, Vajknak hívták.

Szent Péter apostol örököse.

István a fejedelem, aki magához hívatta Asztrik főpapot.

4. Állítsd időrendi sorrendbe az események folytatását!

___ István Rómába küldi Asztrikot Szent Péter örököséhez, a pápához.

___ Asztrik késlekedés nélkül Rómába indult.

___ Kéri István, a pápa küldjön neki egy megszentelt koronát.

___ Ideje a pápa áldását kérni eddigi munkálkodásukra.

___ A magyarok Pannóniát Krisztus országává tették.

5. Ki mondta? (*Asztrik, István követei, a lengyel követek*) Írd a vonalra!

– Valamilyen csapat közeledik felénk. _____

– Kik vagytok? _____

– Urunknak, Mieskónak követei vagyunk. _____

– A pápa úr koronát készítettett fejedelmünknek. _____

– Avégett jövünk, amit ti már elnyertetek. _____

6. Sikerrel jártak-e a fejedelmek követei? Tegyéél ✓-t a helyes állítás után! Véleményedet mondd el társaidnak!

Csak a lengyel követek, mert megkapták a megígért koronát.

Csak a magyar követek, mert megkapták a kért koronát.

Mindketten sikerrel jártak, mert megkapták a koronát.

A magyar követek, mert II. Szilveszter pápa álmot látott.

7. Mit mondott II. Szilveszter pápának az álmában megjelenő ifjú? Egészítsd ki a mondatokat!

A holnapi nap első órájában _____ nemzet követei jönnek hozzád. Tőled fejedelmüknek királyi _____ követelnek. A koronát, amelyet _____ csináltattál, ne habozz _____ adni! Ez fejedelmüknek, a dicső királyi _____ együtt, élete _____ jár.

8. Állítsd előfordulásuk sorrendjébe a pápa ébredése utáni kifejezéseket!

___ a te akaratod szerint	___ vidd el ezt a koronát
___ a korona hirtelen felizzott	___ maga elé rendelte Asztrikot
___ megérkeztek a küldöttségek	___ vidd ezt a keresztet is
___ figyelmesen nézte a koronát	___ nagy pompával királlyá koronázta
___ a pápa meghajtotta a fejét	___ diadalmenetben vitte haza

9. Írj akrosztichont az apát jellemzőinek megfogalmazásával!

A	
S	
Z	
T	
R	
I	
K	

10. Miért volt szükség arra, hogy István a pápától kapjon koronát? Beszélgessek róla! Mondd el véleményedet!

István, az államalapító

1. Hány bekezdésből áll a szöveg? Írd a vonalra! _____

2. Húzd alá a mondatokba illő szót!

Árpád uralkodása után csak egy
több fejedelem követte egymást.
rengeteg

Géza fejedelem 967-ben
872-ben lett a magyarok fejedelme.
972-ben

Északról
Nyugatról papokat, katonákat, lovagokat hívott az országba.
Keletről

Azt akarta, a bolgárok
a szomszédok úgy éljenek, mint a nyugati országok lakói.
a magyarok

3. Húzd alá, amiről szó van a második bekezdésben!

Géza fiát Vajknak hívták.	István a keresztény vallást terjesztette.
István királyi koronát kapott.	Géza lett a magyarok fejedelme.
A királyi székhely Esztergom volt.	A keresztségben az István nevet kapta.

4. Egészítsd ki a hiányos mondatokat!

István lett _____ első királya. A pápától 1000-ben királyi _____ kapott. A pápa ezzel _____, hogy _____ ugyanolyan királynak tekinti, mint a nyugati _____.

5. Kösd a 4. bekezdés mondatainak elejét a végéhez!

I. István Magyarország területét

• államalapítónak.

Méltán nevezzük I. Istvánt

• az ő nevéhez fűződik.

Az első törvénykönyv is

• vármegyékre osztotta.

6. Fogalmazz meg egy-egy kérdést a kulcsszavak felhasználásával!

kulcsszó: Géza

kérdés: _____

kulcsszó: keresztény

kérdés: _____

kulcsszó: korona

kérdés: _____

kulcsszó: államalapító

kérdés: _____

7. Húzd alá a mondatpárok igaz állításait!

Géza fejedelem nagy változást hozott a magyarok életében.

Géza fejedelem nagy változást hozott a morvák életében.

Géza halála után István nem folytatta atyja munkáját.

Géza halála után István folytatta atyja munkáját.

István lett Magyarország első királya.

István lett Magyarország első fejedelme.

A királyi székhely először Esztergom volt.

A királyi székhely először Székesfehérvár volt.

8. Írd a bekezdések számát az állítások elé!

___ Vajk megkeresztelkedett, az István nevet kapta.

___ A királyi koronát 1000-ben kapta a pápától.

___ 972-ben Géza lett a magyarok fejedelme.

___ Méltán nevezzük I. Istvánt államalapítónak.

___ A papok keresztény hitre térítettek.

___ A kereszténység elterjesztésével megmentette népét a pusztulástól.

___ Püspökségeket is alapított.

___ István lett Magyarország első királya.

A sapkatöltés

1. Mire utal a monda címe? Húzd alá a felsoroltakból!

A cím arra utal, hogy az öreg néni sapkát adott a királynak.
 hogyan születtek a vár körüli kiemelkedések.
 hogy sapkákat raktak halomba a katonák.

2. Mit tudunk meg a monda bevezető részéből? Tegyéél ✨-ot melléjük!

A katonák nem mertek bemenni a várba.
 István nem tudta bevenni a várat.
 István találkozott egy öreg nénivel.
 A katonák egy sapka földet hoztak.

István bognárt keresett.
 A helyszín Szalacska vára.
 A főszereplő Szent István.
 A katonák a vár körül voltak.

3. Állítsd előfordulásuk sorrendjébe a szószerkezeteket!

___ csinálja meg reggelre   ___ bekarikázott a várba
 ___ bognárt keresett   ___ fogott egy kereket

4. Egészítsd ki a kerettörténetet a monda alapján!

Kerettörténet

A történet _____ játszódik.

A történet szereplői _____, akik

_____.

A bonyodalom akkor kezdődik, amikor _____

_____.

Ezt követően _____

_____.

A probléma akkor oldódik meg, amikor _____

_____.

A történet azzal fejeződik be, hogy _____

_____.

Szent László füve

1. Mit tudunk meg Szent László királyról a monda bevezető részéből? Tegyétek ✓-t utánuk!

hatalmas termetű volt
Istenhez könyörgött
Magyarország oltalma
bátor oroszlán
fényességes csillag

drágalátos gyöngy
egy angyal jelent meg előtte
egy fejvel kimagaslott vitézei közül
tőle vártak segítséget
kegyes pásztor

2. Miért volt különleges László szerepe népe megmentésében? Fejezd be aláhúzással a megkezdett mondatokat!

A nép László királyhoz futott, mert

gyógyítással is foglalkozott.
szerettek a közelében lenni.
mindenki tőle várt segítséget.

László könyörgését Isten meghallgatta,

de nem segített rajta.
egy éjszaka álmot küldött rá.
és gyógyírt küldött neki.

Álmában egy angyal jelent meg,

akitől varázsitalt kapott.
aki meggyógyította.
aki tanáccsal látta el.

3. Az angyal tanácsa szerint állítsd sorrendbe László király cselekedeteit!

___ felhúzta íját

___ célzás nélkül elbocsátotta

___ elbocsátotta a nyílvesszőt

___ hozatta íját és tegzét

___ kilépett sátrából

___ László király fölébredt

4. Mivel mentette meg Szent László a népét? Tegyétek ✨-ot a helyes válaszhoz!

A genciána, a keresztesfű kenőcsével mentette meg a népét.

A genciána, a keresztesfű italával mentette meg a népét.

A genciána, a keresztesfű teájával mentette meg a népét.

Lengyel Dénes: Galamboskő

1. Húzd alá a helyes válaszokat a monda bevezető része alapján!

a) Melyik király menekült a tatárok elől?

István király

László király

Béla király

b) Kik voltak az üldözői?

a morvák

a tatárok

a bolgárok

c) Mekkora volt Béla király kísérete?

néhány hű lovas

hatalmas sereg

egy szolga

d) Miért volt fehér a habtól Béla király lova?

virágosó esett rá

egyre sarkantyúzta

esett a hó

2. Igaz (i) vagy hamis (h)? Írd az állítások után! A hamisakat szóban javítsd!

Egy rengeteg erdőségben egéruat nyert a kis csapat. ____

A tatárok az erdőben tovább követték őket. ____

A vad rengetegben semmi nem volt, még egy patak sem csordogált. ____

Nem volt, aki egy falás ételt, egy csepp italt adott volna a királynak. ____

A kísérők ezen nem bucsálódtak, szomorkodtak. ____

Egyszerre egy csapat golya szállt el a fejük felett. ____

A vitézek nem nézték, hogy merre szállnak a galambok. ____

A galamboknak a közeli szikla oldalában volt a fészük. ____

3. Számozással állítsd időrendbe a királyi lakoma eseményeit!

___ Szíves kínálással mondták: – Fogyassza felséged!

___ A király éhét-szomját elverte galambtojással.

___ Kétsisaknyi tojást vittek a királyhoz.

___ A vitézek elkezdtek szedni a galambtojásokat.

4. Miért kapta a monda a Galamboskő címet? Indokold meg röviden!

Lengyel Dénes: Mátyást királlyá választják

1. Név szerint kiket említ meg a krónika bevezető része? Húzd alá a felsoroltakból!

Szilágyi Mihály   István király   Béla király   Hunyadi László
 Hunyadi János   Hunyadi Mátyás   László király   Szilágyi Erzsébet

2. Milyen helységnév szerepel a bevezető részben?

Pest   Nándorfehérvár   Buda   Kolozsvár

3. Miért ijedtek meg az urak Szilágyi Mihály seregétől? Fejezd be aláhúzással a megkezdett mondatot a bevezető rész alapján!

Az urak azért ijedtek meg, mert

erősen befagyott a Duna.

Szilágyi Mihály nagy sereggel közeledett.
 minden csillag fényesen ragyogott az égen.

Azok az urak ijedtek meg, akik

nem tudtak járni a jég hátán.

a budai várban voltak.

Hunyadi László halálát okozták.

4. Valójában miért érkezett nagy sereggel Szilágyi Mihály Pestre? Húzd alá a mondatokba illő szót!

Szilágyi Mihályt nem a **párviadal** / **békülés** / **bosszúállás** szándéka vezette.

A trónt akarta megszerezni **unokaöccsének** / **öccsének** / **bátyjának**, Mátyásnak.

5. Válaszolj aláhúzással a kérdésekre!

a) Mi segítette Szilágyi Mihályt célja elérésében?

a Duna jege befagyott   fényesen ragyogtak a csillagok   féltek az urak

b) Hol találkoztak a felbátorodott urak Szilágyival?

a Duna jegén   a budai várban   Pest városában

c) Miért vonultak le az urak Pest városába?

köszönteni Szilágyit   tárgyalni a királyválasztásról   tüntetni

6. Számozással állítsd a mondatokat a királyválasztás eseményeinek sorrendjébe!

- ___ Erdélyben még nagyobb volt az öröm.
- ___ A pesti nagytemplomban felhangzott a hálaadó ének.
- ___ Negyvenezer ember éltette a Duna jegén Hunyadi Mátyást.
- ___ Mátyás Kolozsvár városában született.
- ___ Soha még királyválasztás ennyi örömmel, dicsőséggel nem történt.
- ___ Az egész nép ujjongott, hogy Mátyás lett a király.

7. Készülj fel Szilágyi Mihály erdélyi rendeknek küldött levelének felolvasására!

8. Szerinted miért volt nagy dolog ez a királyválasztás? Beszéljétek meg!

9. Alkoss történetterképet a mondához!

Helyszín:

Szereplők:

A probléma:

1. esemény:

2. esemény:

3. esemény:

4. esemény:

5. esemény:

A megoldás:

Az üzenet (Miről szól valójában a történet?):

Milyen értékek domborodnak ki a történetben?

Mátyás és az anyóka

1. Válaszolj röviden a kérdésekre!

a) Ki vadászgatott? _____

b) Hol vadászgatott? _____

c) Kikkel vadászgatott? _____

2. Mit cselekedett, mi történt Mátyás királlyal a rengeteg erdőben? Állítsd előfordulásuk sorrendjébe a szavakat!

___ ráesteledett   ___ megpihen   ___ eltévedt   ___ elcsigázódott

___ bemegy   ___ elcsámborgott   ___ megpillantott   ___ elfáradt

3. Írd be a mesetáblázatba a szempontoknak megfelelő elemeket a meséből!

Szempontok	Mátyás és az anyóka
A főhős neve:	
A főhős tulajdonságai:	
A főhőst segítő szereplő:	
A főhőst segítő szereplő tulajdonságai:	
A főhőst akadályozó szereplő:	
A főhőst akadályozó szereplő tulajdonságai:	
A bonyodalmat okozó esemény leírása:	
A bonyodalmat okozó esemény megoldása:	
A főhős sorsa:	
Mesekezdő forma:	
Mesezáró forma:	

4. Hogyan találod a kifejezéseket a mesében? Keresd meg az aláhúzott szavak megfelelőjét!

az idő alatt úgy elkóborolt _____

még mindig nem találta barátait _____

észrevett egy pislogó fényt _____

ellágyult Mátyás szíve _____

leolvasta az asztalra az aranyakat _____

no, erre megérkeztek vadásztársai _____

gyanította, honnan fúj a szél _____

tiszta zsír az egész _____

lehajtott fejjel hagyta ott _____

5. Számozással állítsd a mondatokat az események sorrendjébe!

___ Az anyóka zsírtól gyöngyöző húslevest főzött neki.

___ Busásan megfizette a szíves vendéglátást.

___ Ehetetlenül zsíros levest főzött Mátyásnak.

___ Mátyás király eltévedt vadászat közben.

___ Mátyás meghatódott az anyóka jóságától.

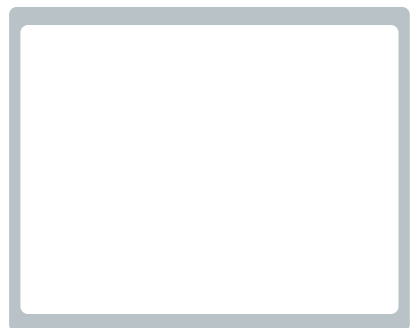
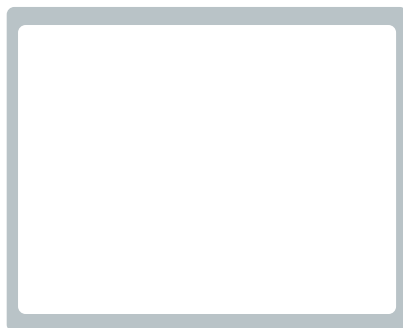
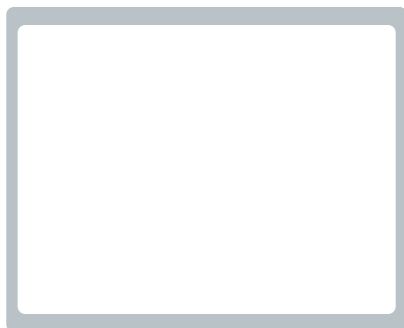
___ Mátyás elkergette a kapzsi kuktát.

___ Éjszakára egy öreg anyókánál talált szállást.

___ Elárulta, hogy ő a király.

___ Mátyás kuktája megirigyelte a gazdag jutalmat.

6. Készíts diakockákat a mese eseményeihez!

Móra Ferenc: Harmatos zöld fűben...

1. Húzd alá a felsoroltakból a Nyitra megyei falu jellemzőit!

a megye közepén van

kis falu

a megye szélén található

Mátyás király is járt ott

gazdag

szegény kis falu

2. Hogyan magyarázod a kifejezést? Írd le!

„...a piaca közepén elmiákolja magát a bíró macskája, a legszélső viskóban is hideg rázza az egereket.”

3. Miért kerekedett útnak Mátyás király a Felvidékre? Tegyél ✓-t az igaz állítás után!

gonosz világ járt a Felvidéken
szeretett gyalogolni
fölhallatszott a jajszó a királyhoz is
éhhalál az egész vármegyében

hullott az ember
minden ember kitódult fogadni őt
fagyos nyár, esős tél, száraz tavasz
hogyan letérdeljen előtte a nép

4. Mit vitt magával a király az éhező népnek? Tegyél ✓-t az igaz állítás után!

bársonydolmányt
vigasztalást, biztatást vitt a népnek
aranycsótáros lovat
hordták szét a piros búzát

nyújtotta a tanács mellé a kalácsot
szürke köpönyeget
társzekerek hozták a fehér lisztet
ünneplő nadrágot

5. Hogyan fogadta a nép Mátyás királyt? Tegyél ✓-t az igaz állítás után!

örömében térdre borult az egész falu
tiszteletlenek voltak vele
minden ember kitódult a határra
csókolgatták a köntöse szélét

nem köszöntötték a királyt
harangzúgás fogadta
áldotta is jótevőjét a nép
éljent kurjantott neki

6. Ki viselkedett másként a király fogadásakor, mint a falu népe? Írd le!

7. Ismerkedj meg a Birinkei Béniről alkotott karaktertérképpel!

A karaktertérkép a szereplők tulajdonságait, jellemét ábrázolja.

- > a szereplő neve
- > a szereplő legjellemzőbb tulajdonságai
- > a tulajdonságokat igazoló szó, kifejezés a szövegből

8. Elemezzétek a karaktertérképet az osztályban!

9. Számozással állítsd az események sorrendjébe Birinkei Béni találkozását Mátyás királlyal!

- ___ A gyerek csak nem akart letérdelni.
- ___ A kisbíró röstellte a legjobban, hogy ez a csúfság érte a falut.
- ___ A király megdicsérte a szófogadó gyereket.
- ___ Édesanyja a lelkére kötötte, vigyázzon az ünneplő nadrágjára.
- ___ Mátyás király előtt csak egy szöszke siheder maradt állva.
- ___ Harmatos zöld fűben nadrágját simogató fiú került a címerébe is.
- ___ Mátyás is a gyerekre szögezte szűrős szemét.

Mátyás király meg a szegény tanító

1. Állítsd előfordulásuk sorrendjébe a monda bevezető szakaszának kifejezéseit!

___ hol szállhatna meg éjszakára	___ menjen a tanítóhoz
___ a vándorból nem sok hasznot néztek ki	___ betért a kocsmába
___ Mátyás király egy faluban járt	___ mindenkin megesik a szíve
___ kérdezősködött a falubeliektől	___ továbbküldték
___ azt tanácsolta neki a kocsmáros	___ ráesteledett

2. Húzd alá a mondatokba illő szavakat!

Mátyás elment a tanítóhoz, aki rögtön

meghívta
betessékelte a házába.
beinvitálta

A tanító leültette Mátyást

előkelő
szegényes konyhájába, és eltűnt.
díszes

Amikor visszajött,

finom reggelivel
ízletes vacsorával vendégelte meg az éhes utast.
bőséges ebéddel

El is beszélgettek a

világ folyásáról,
tanító munkájáról, aztán nyugovóra tértek.
falu lakóiról,

3. Ki mondta? (*tanító, Mátyás, kocsmáros, lovasok*) Írd a vonalra!

- ...ahol nekem jut, jut a szegény vándornak is. _____
- Hát ez a kabát, hogy került ide? _____
- Az este még a tanítón láttam. _____
- Igen, tegnap még az övé volt. _____
- Az ennivaló fejében hagyta itt... _____
- Gyere ki, jóember! [...] A király Budára hívat! _____
- ...hadd viszonzzam a szíves vendéglátást! _____

4. Igaz (i) vagy hamis (h)? Írd az állítások után! A hamisakat szóban javítsd!

Másnap reggel Mátyás visszament a kocsmába reggelizni. ___

A fogason ott lógott a tanító kabátja. ___

Mátyás nem szólt semmit, hazament Budára. ___

Három hét múlva három lovas állt meg a tanító házánál. ___

A kocsmáros el sem tudta gondolni, mi rosszat tehetett. ___

Ahogy meglátta a királyt, ráismert a szegény vándorra. ___

Mátyás szegényes ebédet adott a tiszteletére. ___

A király átnyújtotta köntösét, a zsebeit jól megrakta arannyal. ___

5. Szerinted melyik népi bölcsesség illik legjobban a népmonda üzenetéhez? Tegyéél ✖-ot utána! Indokold meg, miért!

Jótett helyébe jót várj!

Jobb adni, mint kapni.

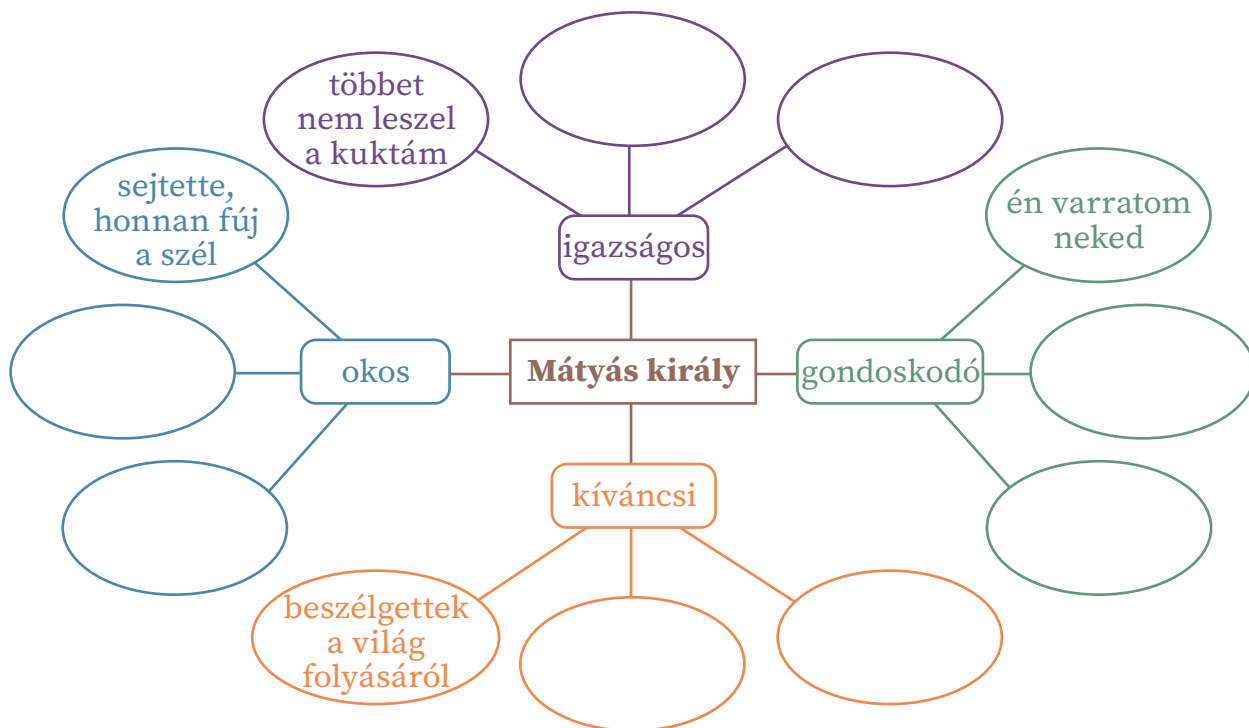
Okos próbálhatja meg az okost.

Kétszer ad, ki gyorsan ad.

Aki tud tūrni, tud uralkodni.

Ki mint vet, úgy arat.

6. Milyennek ismerted meg Mátyás királyt a róla szóló történetek alapján? Egészítsd ki a karaktertérképét!

Mátyás, az igazságos király

1. Hány bekezdésből áll a szöveg? Írd a vonalra! _____

2. Kösd a mondat elejét a végéhez!

Mátyás király

• Európa legfejlettebb országaihoz.

Ekkor Magyarország felzárkózott

• hanem külföldön is tisztelték.

Nemcsak az országban,

• Hunyadi János kisebbik fia volt.

3. A mondatokba oda nem illő, téves szó került. Föléírással javítsd!

Mátyás legerősebb támasza hadserege, a hun lovasság volt. Lovasokból,

gyalogosokból, íjászokból és a tiszai hajóhadból állt. A fekete sereget

a barátság tartotta össze. Ebben a seregben harcolt Birinkei Béni is.

4. Húzd alá a kérdésekre a megfelelő választ!

a) Hol építtetett Mátyás gyönyörű palotákat?

Budán és Pesten

Pesten és Esztergomban

Budán és Visegrádon

b) Melyik palotájában rendezte be a könyvtárát?

a budai palotájában

a visegrádi palotájában

a pesti palotájában

c) Hogyan nevezték a 4000 kötetes könyvtár kódexeit?

Magyar kódexek

Corvina-kódexek

Mátyás-kódexek

d) Honnan kapták a nevüket ezek a kódexek?

a Hunyadi család címeréről

egy gyűről

Hunyadi seregéről

e) Hogyan készültek a kódexek?

nyomdában nyomtatták

kézzel másolták

golyóstollal írták

5. Milyen témájú könyvek szerepeltek Mátyás könyvtárában? Húzd alá!

villamossági

egyházi

hadtudományi

távközlési

történelmi

irodalmi

elektronikai

repüléstudományi

orvosi

úrhajózási

6. Fogalmazz meg egy-egy kérdést a kulcsszavak felhasználásával!

kulcsszó: tekintély

kérdés: _____

kulcsszó: vasfegyelem

kérdés: _____

kulcsszó: kódex

kérdés: _____

kulcsszó: törvény

kérdés: _____

7. Tegyéél ✓-t a mondatpárok igaz állításai után!

Magyarország felzárkózott Európa legfejlettebb országaihoz.

Magyarország felzárkózott Amerika legfejlettebb országaihoz.

Mátyás címerében egy turul a csőrében gyűrűt tart.

Mátyás címerében egy holló a csőrében gyűrűt tart.

Nagy királyunk több mint ezer évvel ezelőtt élt.

Nagy királyunk több mint ötszáz évvel ezelőtt élt.

8. Írd a bekezdések számát az állítások elé!

___ A királyi könyvtár Európa-szerte híres volt.

___ Alattvalói nyugodtan dolgozhattak és gyarapodhattak.

___ Magyarország felzárkózott Európa legfejlettebb országaihoz.

___ Mátyás igazságos törvényeket hozott.

___ A kódexeket kézzel díszítették.

___ Kinizsi Pál Mátyás király leghíresebb hadvezére volt.

9. Számozással állítsd sorba a bekezdések címeit!

___ A királyi könyvtár

___ A fekete sereg

___ A szigorú, de igazságos uralkodó

___ A király tekintélye

Mátyás király hadvezére, Kinizsi Pál

1. Hány bekezdésből áll a szöveg? Írd a vonalra! _____

2. Hányadik bekezdésben olvastál róla? Írd a bekezdések számát az állítások elé!

___ Katonai pályája töretlenül ívelt felfelé.

___ Katonáskodása alatt a legnagyobb katonai tisztségekre emelték.

___ A legendás hős örökre beírta nevét a magyar történelembe.

___ Kinizsi Pál a török elleni hadjáratok legendás hőse.

___ A vázsonyi pálos kolostor templomában helyezték végső nyugalomra.

___ Katonai tanulmányait Magyar Balázs keze alatt végezte.

___ Úgy félték tőle a törökök, mint a tűztől.

___ Mátyás király valamennyi hadjáratában részt vett.

3. Kösd össze az összetartozókat!

születésének ideje

• lánya lett a felesége

1472-ben

• több elmélet született rá

Magyar Balázs

• meghalt Szendrő ostrománál

1494-ben

• megkapta Vázsony várát

4. Tegyéél ✓-t a mondatpárok igaz állításai után!

Kinizsi a magyar történelem egyik legismertebb hadvezére.

Kinizsi a magyar történelem egyik legismertebb krónikása.

Először a morva hadjáratban tűnt ki bátorságával.

Először a cseh hadjáratban tűnt ki bátorságával.

A népnyelv megőrizte híres győzelmi táncát.

A népnyelv megőrizte híres győzelmi beszédét.

Holttestét végakarátának megfelelően helyezték el.

Holttestét királyi szertartással helyezték el.

5. Legyéél te Kinizsi Pál! Meséld el egy győztes csatádat!

Tatay Sándor: Kinizsi Pál (könyvismertetés)

1. Írd le a könyvismertetés adatait!

A mű szerzője: _____

A mű címe: _____

A kiadó neve: _____

A megjelenés éve: _____

A megjelenés helye: _____

A mű illusztrátora: _____

2. Válaszolj aláhúzással a kérdésekre!

a) Ki a mű hőse?

Mátyás király   Tatay Sándor   Kinizsi Pál   Magyar Jolánka

b) Mi volt ő, mielőtt Mátyás király vitéze lett?

főúr   hadvezér   szolga   közember

c) Melyik sereg hős hadvezére lett?

fekete sereg   török sereg   cseh sereg   fehér sereg

d) Kinek a kezét szeretné Kinizsi elnyerni?

Cseh Jolánka   Magyar Emese   Magyar Jolánka   Cseh Katalin

e) Mit állít a fiatalok elé Tatay Sándor regénye?

akadályt   példaképet   célt   próbákat

3. Kösd össze a kifejezéseket a magyarázatukkal!

acsarkodó főurak

• amilyené válni érdemes

főúri kisasszony

• egymással marakodó főurak

népmesei ihletés

• magas rangú személy lánya

szerethető példakép

• népmesei elemeket tartalmazó

4. Kinek ajánlanád a könyvet elolvasásra? Indokold meg választásodat!

Kinizsi Pál – Jónás, a nagy medve

1. Szövegfeldolgozás irodalmi körökkel

A szöveggel kis csoportokban fogtok megismerkedni. Minden csoportnak más lesz a szerepköre, feladatsora:

1. csoport: helyszínelők – követik az események helyszíneit
2. csoport: időutazók – követik az események idejének változásait
3. csoport: nyomozók – követik a szereplők útját, jellemük változásait
4. csoport: jegyzők – követik az eseményeket
5. csoport: ellenőrök – ellenőrzik az események valóságtartalmát
6. csoport: nyelvészek – összevetik a hétköznapi nyelvet az író nyelvezetével

1. csoport – Helyszínelők

1. Milyen helyszíneken játszódik a regényrészlet? Soroljátok fel!

---

2. Hol történnek az események? Írjátok a helyszínt a vonalra!

Pál fájdalmas sírásra ébredt.

---

dús lombú fák alatt futott

---

a medve kiadta a lelkét

---

fütyörészve indult vele lefelé

Orsik néne volt az első, aki felkelt

Erre már felrepült a vánkös.

Ledobta a medvét, és az öregasszonyhoz hajolt.

---

3. Kössétek a regényrészlet helyszíneire a hozzájuk illő tárgyakat, szereplőket!

Orsik néne

malom

koca

őzike

erdő

tyúkól

két lábba ágaskodó medve

patak mente

kócos, lompos fej

vánkös

tornác

tőr

malomudvar

+1 Rajzoljátok le egy lapra, hogyan mentette meg Kinizsi a csapdába esett őzet!

2. csoport – Időutazók

1. Mikor játszódik a regényrészlet? Húzzátok alá a felsoroltakból!

délután   este   délben   nyáron   ősszel   hajnalban

2. Az időre utaló kifejezéseket számozással állítsátok az előfordulásuk sorrendjébe!

___ jól kivilágosodott már   ___ máskor medve helyett kis madarat hozok
 ___ nem keltek fel tüstént   ___ telihold még korlátlan ura volt a tájnak
 ___ kora tavasztól késő őszig   ___ mindjárt a hasatokra süt a nap

3. Mikor történt? Írjátok az események után az előző feladat kifejezéseit vagy azok időre vonatkozó részletét!

No, ne haragudjék, Orsik néne! _____

egyszerre előtte volt az őzike _____

kinn aludt a tornácon _____

a medve kiadta a lelkét _____

Pál fájdalmas sírásra ébredt _____

Erre már felrepült a vánkos. _____

ledobta a medvét _____

+1 Tervezzetek diakockákat a regényrészlethez egy lapra! Érzékeltesétek az idő múlását!

3. csoport – Nyomozók

1. Kik a regényrészlet szereplői? Írjátok a vonalra!

_____

2. Milyenek ismertétek meg a szereplőket? Kössétek a tulajdonságokat a nevükhöz! Indokoljátok meg a választásotokat a szereplők cselekedeteivel!

aggodalmaskodó

segítőkész

bátor

beszédese

nagy erejű

Kinizsi Pál

Bujkó

Orsik néne

jószívű

jókedvű

lusta

szorgoskodó

álomszuszék

3. Ki mondta, ki tette? Írjátok a szereplők nevét a mondatok után!

...sietve indult arrafelé, ahonnan a sírást hallotta. _____

– Ne félj tőlem, én nem bántalak. _____

– Hess, te szemtelen! – kiáltotta, és lesöpörte a tolakodókat. _____

– Hé, legények! – kiáltott. _____

– Itt csak egy legény van, de az aztán a legjavából! _____

– Az nem vagyok. De a király lustája még lehetek. _____

– Éppen téged visznek a királyi palotába, te liszteszsák! _____

Ledobta a medvét, és az öregasszonyhoz hajolt. _____

+ 1 Rajzoljátok le a regényrészletből Bujkó ébredését egy lapra!**4. csoport – Jegyzők****1. Számozással állítsátok helyes sorrendbe a regényrészlet eseményeit!**

___ Az őz fölé már egy hatalmas medve ágaskodott.

___ Pál ijesztette meg a hatalmas medvével.

___ Pál kora hajnalban fájdalmas sírásra ébredt a tornácon.

___ Vállára vetve a kétmázsás állatot, a patak mentén hazaindult.

___ Orsik néne félelmes brummogást hallott a háta mögött.

___ Pál megölte a medvét, s megmentette az őzikét.

___ Sietve indult arrafelé, ahonnan a sírást hallotta.

___ Valaki tört vetett a nyírfásban, a szegény őz belelépett.

2. Készüljtek fel a sorba rendezett mondatok felolvasására!**3. Hogyan folytatódhatott a szereplők napja? Írjátok le néhány mondatban!**

+ 1 Készítsetek rajzot a nap folytatásához a füzetbe!

5. csoport – Ellenőrök

1. Igaz (i) vagy hamis (h)? Írjátok az állítások után! A hamisakat szóban javítsátok!

Pál a nyitott ablakon keresztül meghallotta egy őz sírását. ____

Azonnal az őz segítségére sietett. ____

Hamar odaért a csapdába esett, remegő állathoz. ____

Egy hatalmas medvével találta magát szemben. ____

Pál akkorát szorított az állat nyakán, hogy az kiadta a lelkét. ____

A hétmázsás állattal a vállán, füttyörészve indult a malomhoz. ____

Az óriási medve láttán Orsik néne kezéből kiesett a liszteszsák. ____

Pál vigasztalásul kis madarat vagy földi szedret ígért neki. ____

2. Készüljete fel a hibátlan mondatsor felolvasására!

3. Húzzátok alá az ellentétpárok tagjai közül a Pálra jellemzőket!

jószívű – szívtelen

bátor – gyáva

segítőkész – elutasító

kitartó – fáradékony

nagy erejű – gyenge

lusta – fürge

jókedvű – komor

kedves – goromba

gyöngéd – durva

+1 Rajzoljátok le egy lapra Palkó hazaérkezését a medvével!

6. csoport – Nyelvészek

1. Hogyan találjátok a regényrészletben a kifejezések aláhúzott elemét? Írjátok le!

a telihold még egyedüli gazdája volt a tájnak _____

valaki csapdát állított a nyírfásban _____

fente a fogát, hogy a jó falatot ellopja _____

két lábra állt _____

Így nyugtatgatta Pál, míg kiszabadította _____

vékával a kezében apró lépésekkel kiment az udvarra _____

hiszen korán fekszel le _____

elbandukolt Bujkó a malombejáró felé _____

a kosár rögtön kiesett Orsik néne kezéből _____

- 2. Mely bölcs mondások illenek a történethez? Húzzátok alá! Indokoljátok meg választásotokat!**

Jótett helyébe jót várj!

Nem fér a bőrébe.

Füle botját sem mozdítja.

Ki korán kel, aranyat lel.

Bátraké a szerencse.

Ki szelet vet, vihart arat.

- 3. Hogyan mondanátok másként Bujkó mondatát? Írjátok le saját szavaitokkal!**
„Eredj, Bujkó! Siess, Bujkó! Mindig csak ezt hallom.”

- + 1 Rajzoljátok le a regényrészletből Bujkó ébredését egy lapra!**

Az összes csoportnak szóló feladatok

Legyetek színészek!

- 1. Ki mondta? Írjátok a mondatok után a szereplők nevének kezdőbetűjét!**

– Hát Palkó hol van már megint? Tönkretesz az örökös aggodás érte. ____

– Áááá, hol járna? Biztosan kóborol megint az erdőben. Egész éjszakákat átvirraszt. Pedig, jaj de jó dolog aludni, és úgyis olyan rövid az éjszaka. ____

– Neked rövid? Hiszen a tyúkokkal fekszel le. ____

– Hej, Orsik néne, az én szép hazámban [...] ilyenkor még javában alhatom. ____

– Jól van, jól, csak hallgass már, te lusták királya! ____

– Lusták királya? Az nem vagyok. De a király lustája még lehetek. ____

– Éppen téged visznek a királyi palotába, te liszteszsák! ____

– Eredj, Bujkó! Siess, Bujkó! Mindig csak ezt hallom. ____

– Jaj, így megijeszteni jó öreg dajkádat! ____

– No, ne haragudjék, Orsik néne! Máskor medve helyett kis madarat hozok magának, vagy földi szedret kosárában. ____

- 2. Játsszátok el a jelenetet! Osszátok ki a szerepeket! Egyikőtök legyen a rendező! Tervezzétek meg a szereplők mozdulatait, gesztusait!**

- 3. Gondoljátok végig a jelenet helyszíneit! Rajzoljátok hozzá díszletet!**

Kinizsi Pál – Két fenevad

1. Mit nem tudunk meg a regényrészlet bevezető részéből? Húzd át!

Pál felfrissült egy jókedvű társaságban.
Az anyó útba igazította Pált.
Végigyalogolta az egész éjszakát.

Pál rövidke jóslatot hallott.
Reggelre egy nagy erdőbe ért.
Az anyó a rőzseköteggel elsietett.

2. Húzd alá a mondatokba illő szavakat!

Pál éktelen csaholást és egy asszony _____ hallotta.

kacagását
veszekedését
jajveszékelését

Odaugrott, és tüstént elkapta a _____ hatalmas eb nyakát.

négy
két
három

Az öreganyó hálálkodott, hogy _____ az életét.

megmentette
megkímélte
meghosszabbította

Öreg életéért cserébe rövidke _____ mondott.

imát
beszédet
jóslatot

3. Egészítsd ki az öreganyó jóslatának hiányzó szavait!

– Te vagy a _____ legény az országban. Ne szólj semmit,
_____, hogy _____. És azt is tudom, hogy _____
az ország _____ lánya. Ennyi az egész _____.

4. Ki mondta? Írd a vonalra! Készülj fel a felolvasására!

- Ejnye, néne, hát hogyan tudnám azt megtalálni? _____
- Én ismerem azt is, fiam. _____
- Százegy évet éltem, de ahhoz hasonlót nem láttam sehol. _____
- Hát merre lakik az a gyönyörű szép lány? _____
- Közel, és tőled mégis messze, mint az ég. _____

5. A történet folytatása alapján foglald mondatba a kifejezéseket! Írd le!

varázsszavak

következő pillanat

csengő leányhang

---

6. Számozással állítsd az elhangzásuk sorrendjébe Jolánka és Pál párbeszédét! Padtársaddal készüljtek fel a felolvasására!

- ___ – Lám, hisz ez Kinizsi Pál, a molnárlegény!
- ___ – Bocsáss meg, egy öregasszony életét kellett megmentenem tőlük.
- ___ – Ó, mennyire vérzel! Hisz nem is tehetél mást!
- ___ – Ó, kedves kutyáim, mi történt veletek? Ki bántott benneteket?
- ___ – Néró, Pilátus! Két gyönyörű kutyám, merre vagytok?
- ___ – Nem számít semmit, a szegény legény vére, csak mint a záporosó, de a te könnyed drágagyöngy.
- ___ – Ha tudtam volna, hogy néked okozok szomorúságot, inkább száz sebet szenvedtem volna tőlük, de meghagytam volna életüket.

7. Alkoss történettérképet a regényrészlethez!

Helyszín:

Szereplők:

A probléma:

1. esemény:

2. esemény:

3. esemény:

4. esemény:

5. esemény:

A megoldás:

Az üzenet (Miről szól valójában a történet?):

Milyen értékek domborodnak ki a történetben?

Kányádi Sándor: Az elveszett követ

1. Ki lehet a vers beszélője? Húzd alá! Indokold meg a választásodat!

aki lekísérte a törököket a pincébe

akit nem érdekel a követ sorsa

aki kíváncsi volt a követ sorsára

aki követte a követ útját

egy történetmesélő

aki találkozott a követtel

2. Milyen a vers hangulata? Tegyéél ✨-ot a jellemző kifejezések után! Indokold meg választásodat!

különleges

derűs

varázslatos

tréfás

szellemes

szomorú

békés

vidám

merengő

humoros

3. Számozással állítsd a vers eseményeinek sorrendjébe a mondatokat!

___ Enyed táján azonban kámforra változott a követ.

___ Az enyedi pince nyelte el mind a törököket.

___ A történet mesélője legördíti a titokról a követ.

___ De Enyed táján ők is kámforra változtak.

___ De a szultán is eltűnt, akárcsak a követ.

___ Ezután maga a szultán indult a keresésükre.

___ A szultán utánaküldte az agákat, bégeket, basákat.

1. Az isztambuli szultán fényes követet küldött Kolozsvárra

4. Folytasd a követ szóra rímelő sorvégi szavak keresését!

követ, jövet, öreg, _____

5. A mondatpárok melyik állítása igaz? Húzd alá!

A versszakok hosszúsága szabályos.

Minden sor szótagszáma 6.

A versszakok hosszúsága szabálytalan.

Minden sor szótagszáma 8.

A követ szó folyamatosan ismétlődik. A követ szónak 3-féle jelentése van.

A követ szó háromszor ismétlődik. A követ szónak 1-féle jelentése van.

6. Mi a versben a humor forrása? Mondd el véleményedet!

A török basa

1. Mi az, amit a mese bevezető részéből tudtál meg? Tegyéél ✓-t mögéjük!

A török volt az úr Magyarországon.

Egyszer a gyermek megbetegedett.

A törökök mentek vissza a hazájukba.

A gyermek mellé dajka is kellett.

Ahol áthaladtak, mindent felgyújtottak.

Elvitte a török a férfiakat.

Egyik nagy háború után volt.

A basa felesége hallotta a nótát.

Elrabolta a nőket, gyerekeket.

Szomorú rabságba vitt mindenkit.

2. Válaszolj aláhúzással a kérdésekre!

a) Hová került a mesében szereplő kisfiú?

Budára

a török császár udvarába

egy török faluba

b) Hogyan bánt a török császár az ügyes fiúval?

megszerette

kegyetlenül

nem törődött vele

c) Mi lett a kisfiúból?

a császár szolgája

basa

a császár kertésze

3. Számozással állítsd időrendbe a mese további eseményeit!

___ Egy magyar dajkát fogadott fel a gyermek mellé.

___ Elkezdett a gyerekeknek magyarul énekelni.

___ A dajka félt, hogy ezért megbünteti a basa.

___ A magyar fiú megházasodott, gyermeke született.

___ A gyermek egyszer megbetegedett.

___ Szaladt az urához, hogy elmondja, mit énekel a dajka.

___ A basa felesége meghallotta a nótát.

4. Ki mondta, ki tette a mese folytatásában? Írd a vonalra!

– Ez az én édesanyám!

_____

– Anyám, édesanyám, lelkem édesanyám, nézzen a szemembe, megismer-e engem?

_____

– Megismerlek karod fehérjéről, fehér szemölcsödről.

_____

Ott mindjárt felgyúrte az inge ujját a basa...

_____

5. Fejezd be aláhúzással a megkezdett mondatokat!

Valamelyik nagy háború után

a törökök megpihentek hazánkban.
a törökök elfoglalták Budát.
a törökök mentek vissza a hazájukba.

Amerre áthaladtak,

városokat, falukat felgyújtottak.
megkongatták a harangokat.
templomokat építettek.

A gyermekeket is elvitték

Budára, a szultán udvarába.
Budára, a királyi várba.
Törökországba, szomorú rabságba.

A szultán udvarába került

fiú sorsát meséli el a történet.
leány sorsát meséli el a történet.
anya sorsát meséli el a történet.

6. Szerinted hogyan folytatódik a fiú és az anya sorsa? Meséld el!

7. Írd be a mesetáblázatba a szempontoknak megfelelő elemeket a meséből!

Szempontok	A török basa
A főhős neve:	
A főhős tulajdonságai:	
A főhőst segítő szereplő:	
A főhőst segítő szereplő tulajdonságai:	
A főhőst akadályozó szereplő:	
A főhőst akadályozó szereplő tulajdonságai:	
A bonyodalmat okozó esemény leírása:	
A bonyodalmat okozó esemény megoldása:	
A főhős sorsa:	
Mesekezdő forma:	
Mesezáró forma:	

A török Magyarországon

1. Hány bekezdésből áll a szöveg? Írd a vonalra! _____

2. A szöveg alapján kösd a mondatok elejét a végéhez!

Mátyás király halála után

- 1526-ban indított támadást hazánk ellen.

Nagy Szulejmán

- a megáradt Csele-patakba fulladt.

II. Lajos kis létszámú serege

- török seregek közeledtek határainkhoz.

A menekülő magyar király

- nem bírt a török szultán óriási haderejével.

3. Húzd alá a mondatokba illő szót!

A török csapatok **1541-ben** / **1451-ben** / **1514-ben** elfoglalták Budát.

Magyarország **kettő** / **három** / **négy** részre szakadt.

Az ország **középső** / **szélső** / **keleti** része a török uralma alá került.

Az északi területen Magyarország **basája** / **királya** / **szultánja** uralkodott.

A Magyar Királyság fővárosa **Buda** / **Pest** / **Pozsony** volt.

Az ország **északi** / **keleti** / **déli** részén az Erdélyi Fejedelemség alakult ki.

Magyarországon a török uralom **100** / **150** / **200** évig tartott.

4. Döntsd el, **igaz** vagy **hamis** az állítás! Jelöld a megfelelő szó bekarikázásával! Szóban javítsd a hamis állításokat!

Ebben az időben szinte soha nem dúlt háború az országban. igaz hamis

Az országrészek közepének védelmére végvárak épültek. igaz hamis

Ezeket magyar nemesek, vitézek és zsoldos katonák védték. igaz hamis

A magyarok az éhező, szenvedő embereket kifosztották. igaz hamis

A törökök gyerekeket kezdtek rabolni. igaz hamis

Belőlük lettek a legvakmerőbb török harcosok, a janicsárok. igaz hamis

5. Mit hagytak örökül hazánkra a törökök? Sorold fel az utolsó bekezdésből!

---

6. Hányadik bekezdésben olvastál róla? Írd a bekezdések számát az állítások elé!

- ___ A török hódoltság idején a települések külső megjelenése is átalakult.
- ___ A keleti rész székhelye Gyulafehérvár volt.
- ___ A törökök legyőzték a magyar sereget.
- ___ A vitézek jobbágyokból, polgárokból lettek.
- ___ A török szultán 1526-ban támadásra indult Magyarország ellen.
- ___ Az ország középső részének központja Buda volt.
- ___ Budán számos ma is használatban levő fürdőt építettek.
- ___ Az elrabolt magyar gyerekekből nevelték a török janicsárokat.

7. Kösd össze az összetartozókat!

1526

Csele-patak

1541

150 év

- II. Lajos magyar király
- török uralom alatt Magyarország
- Nagy Szulejmán szultán támadása
- Buda elfoglalása

8. Számozással állítsd sorba a bekezdések címeit!

- ___ A törökök legyőzték a magyarokat
- ___ A török hódoltság hatása
- ___ Végvárak épültek
- ___ Az ország három részre szakadt

9. Foglald össze fent-lent található verssel az olvasottakat!

	H	
	Ó	
	D	
	Í	
	T	
	Á	
	S	

Móra Ferenc: Furfangos Támadi

1. Mire utal a történet címe? Húzd alá a felsoroltakból! Beszéljétek meg!

a főszereplőre   az esemény időpontjára   az írói üzenetre
az esemény helyszínére   az eseményre   a szereplő tulajdonságára

2. Mit tudunk meg a történet bevezető részéből? Jelöld ✖-gal!

Támadi fogságba került.

Úgy tűnt, nem búsul a fogság miatt.

Tűz az esze, villám a karja.

Rákóczi nagyon kedvelte Támadit.

Bátor volt a csatákban.

Támadi Rákóczi hadnagya volt.

Rákóczi ki akarta szabadítani.

Tréfás volt békességes napokon.

3. Válaszolj aláhúzással a kérdésekre!

a) Kik szerették még a kurucokon kívül Támadi hadnagyot?

Rákóczi fejedelem   a labancok   a kurucok   Bercsényi Miklós

b) Hol ejtették fogságba Támadit a labancok?

Bécsben   Munkácson   az újvári csatában   az ónodi csatában

c) Miért örültek meg neki a labanc generálisok?

el tudták fogni   pihenhet náluk   váltságdíjat kapnak   tréfacsináló volt

d) Hogy hívták a generálisokat?

Heister, Doria   Támadi Gábor   Bercsényi   Rákóczi

e) Mi kell ahhoz, hogy szabadulni tudjon a fogságból a generálisok szerint?

ügyes kéz   szárnyak   jó láb   nyitott kapu

4. Ki mondta? Ki tette? Írd a vonalra! Készülj fel a felolvasására!

Jól érezte magát Újvárban, egész nap aludt. _____

– Sohase eresztjük többet vissza kegyelmedet! _____

– De el sem megyek ingyen. _____

...pecsétes levelet mutatott a hadnagynak. _____

– Haza kívánja kegyelmedet a fejedelem. _____

– Megmondtam már, hogy ingyen nem megyek. _____

Ettől fogva nem is igen vigyáztak Támadira. _____

5. Számozással állítsd időrendbe a történet további eseményeit!

- ___ Doria generális vette a fejedelmi állatot.
- ___ Tanácstalanok voltak, mert nem vonhatták vissza a szavukat.
- ___ Heister generális szavát adta, hogy megveszi tőle a lovat.
- ___ Támadi megoldást javasolt a két generális problémájára.
- ___ Doria generális arra adta a szavát, hogy nem adja.
- ___ Egy őszi délben gyönyörű lovat vezetett egy labanc vitéz.
- ___ Támadi a nevéhez hűen becsapta a két generálist.
- ___ Mindketten örömmel kaptak az ajánlaton.

6. Hogyan találd a kifejezéseket a mondában? Keresd meg az aláhúzott szavak megfelelőjét!

- együtt ivott a labanc tisztekkal _____
- elmulattatta őket mókás ötletekkel _____
- haza hívja kegyelmedet a fejedelem _____
- míg le nem számolt neki százegy aranyat _____

7. Egészítsd ki a kerettörténetet a monda alapján!

- A történet _____ játszódik.
- A történet szereplői _____, akik
_____.
- A bonyodalom akkor kezdődik, amikor _____
_____.
- Ezt követően _____
_____.
- A probléma akkor oldódik meg, amikor _____
_____.
- Azzal fejeződik be, hogy _____.

Móra Ferenc: Kevély Kereki

1. Válaszolj a kérdésekre!

a) Mikor játszódik a monda? _____

b) Hol játszódnak az események? _____

c) Kik a szereplői? _____

2. Milyenek ismerted meg a szereplőket? Kösd a tulajdonságukat hozzájuk! Indokold választásodat a szereplők cselekedeteivel!

bátor

ostoba

szegény

kevély Kereki

öntelt

gőgös

a falu népe

nagylelkű

segítőkéz

Petőfi Sándor

kárvallott

gazdag

alázatos

3. Húzd alá az ellentétpárok kevély Kerekit jellemző tulajdonságait!

jószívű – szívtelen

kedves – goromba

segítőkéz – elutasító

bőkezű – fukar

okos – ostoba

tisztességes – tisztességtelen

öntelt – szerény

adakozó – fősvény

türelmes – türelmetlen

4. Mikor történt? Írd mellé a megfelelő jelet!

△ = a pénz átadása előtt

□ = a pénz átadása után

___ Kereki gőgösen kocsizott a határban.

___ Kereki könnyörgőre fogta.

___ Petőfi Sándornak hívnak.

___ Nem ismerem az urat.

___ Még hátat is fordított a legény.

___ A gőgös úr még az udvarra is hintóval járt.

___ A falu népének mosolyog a szája sarka.

___ A diák szétosztotta a száz aranyat a leégettek között.

5. Döntsd el, igaz (i) vagy hamis (h)! Írd a mondatok után!

Kereki uram mindenkit megsüvegelt. ____

A porrá égett falu lakóit sem szánta meg a kényes úr. ____

Kereki nem vette észre, hogy egy ember nem süvegezi őt meg. ____

A diákforma kijelentette, hogy nem ismeri az urat. ____

Kereki belenyugodott a válaszba. ____

Pénzt kínált a diáknak, így a diáknak lett több pénze. ____

A diák túljárt a kevély földesúr eszén. ____

6. Hogyan találd a kifejezéseket a mondában? Írd le az aláhúzott szavak megfelelőjét!

ő volt a leggazdagabb ember _____

érdemeiért senkit nem köszöntött _____

arra ő is kényszeredetten rámosolygott _____

azon tanakodtak szegény póruul járt emberek _____

száz arany van nálam _____

erre egészen meglepődött Kereki _____

7. Ki mondta? Írd a vonalra a szereplők nevének rövidítését!

– Aki pénzes, legyen kényes. _____

– Ha én mindenkinek visszaköszönnék, mindig járna a karom... _____

– Hát az miféle jöttment ott? _____

– Nem ismerem az urat. _____

– Micsoda, hát nem lehet énbőlőlem kinézni, hogy ki vagyok?! _____

– Ötven aranyért már csak megbillentheti a sipkáját... _____

– Nekem is van most annyi aranyam, mint kegyelmednek... _____

– Kedves öcsémuram, fogadja el tőlem még ezt az ötven aranyat! _____

– Már mér köszönnék én kendnek, mikor kendnek üres a zsebe. _____

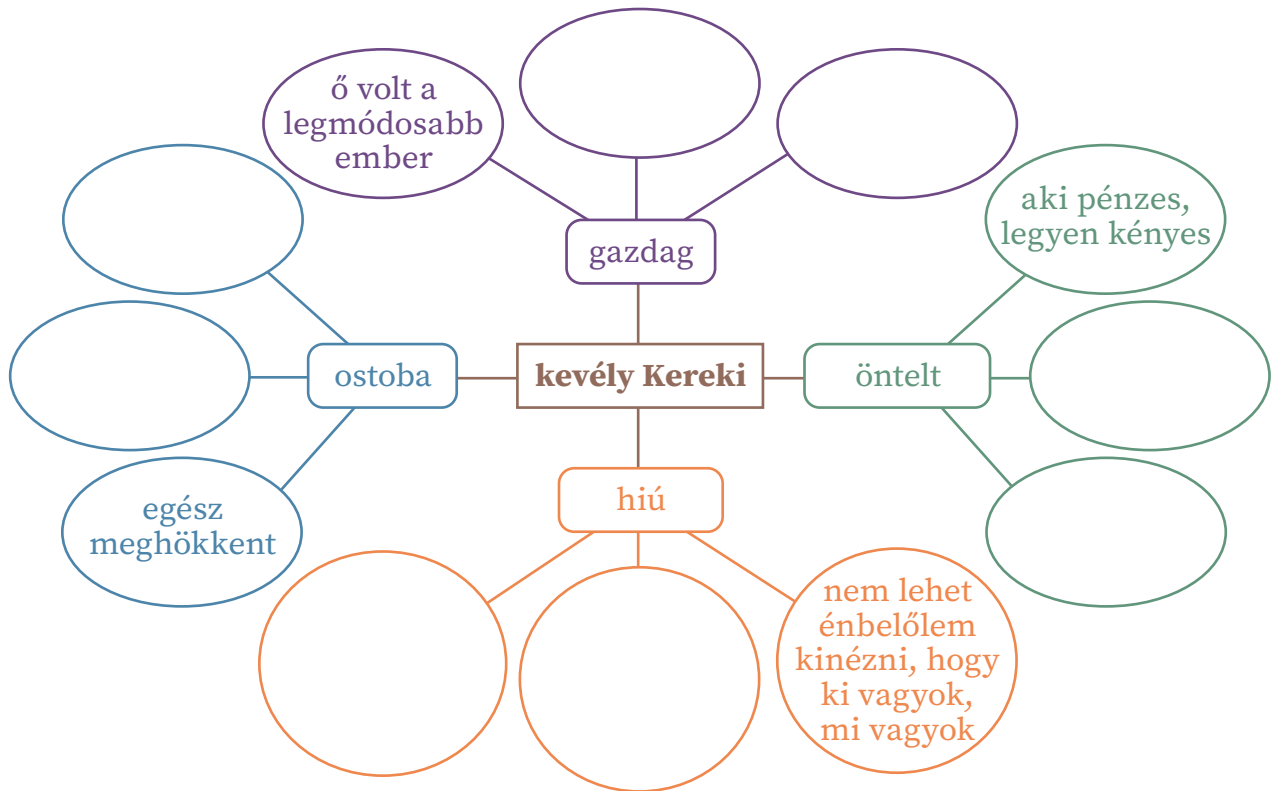
– Jaj, csak a nevét mondja [...] legyen kit áldani... _____

8. Írd a szavak elé a jelentésük számát!

- ___ zsellér
- ___ majorság
- ___ hintó
- ___ megsüvegel
- ___ süveg
- ___ kevély
- ___ kárvallott

1. a földesúr birtoka
2. kalapot emelve köszönti
3. nagyon rátartí, gőgös
4. föld nélküli mezőgazdasági munkás
5. nagy kerekű, rugózott, kényelmes kocsi
6. anyagi kárt, veszteséget elszenved
7. karimátlan, henger alakú fejfedő

9. Milyenek ismerted meg kevély Kerekit a róla szóló történet alapján? Egészítsd ki a karakterterképét!

10. Mely közmondások illenek a történethez? Tegyel ✓-t utánuk! Indokold!

- Aki mer, az nyer.   Bátraké a szerencse.   Jobb adni, mint kapni.
 A kevély ember félbolond.   Két kevély nehezen alkuszik egymással.
 Nem mind arany, ami fénylik.   Kevélység és esztelenség atyafiak.

11. Miért tudott Petőfi túljárni kevély Kereki eszén? Írd le a füzetbe!

Vörösmarty Mihály: Szózat (részlet)

1. Válaszolj aláhúzással a kérdésekre! Indokold választásaidat!

a) Milyen a versrészlet hangulata?

lelkes   bensőséges   ünnepélyes   félelmetes   érzelmes
 békés   komor   fenyegető   szívbe markoló   személyes

b) Ki szólítja meg a vers olvasóját?

egy hazafi   a beszélő   egy katona   egy anya   egy gyerek

c) Kit szólít meg a vers beszélője?

csak egy magyar emberhez szól   minden magyar emberhez szól

2. Mi a különbség a vers első és utolsó előtti versszakának jelentése között? Tegyél ✓-t az igaz állítások után!

1. „Hazádnak rendületlenül
Légy híve, oh magyar –.”

2. „Légy híve rendületlenül
Hazádnak, oh magyar:”

Az első részletben a beszélő kéréssel fordul a magyarokhoz.

Az első részletben a beszélő tiltással fordul a magyarokhoz.

A második részletben a beszélő tanácsot ad a magyaroknak.

A második részletben a beszélő parancsot ad a magyaroknak.

Mindkét idézetben ugyanazok a szavak szerepelnek.

A két idézet szavai különböznek egymástól.

3. Milyen sorrendben fordulnak elő az ellentétpárok? Számozd meg!

___ éltetőd – elbukál   ___ ápol – eltakar

___ bölcső – sír   ___ áldjon – verjen

4. Számodra mit jelentenek ezek az ellentétpárok? Mondd el!

5. Az „Itt élned, halnod kell” sor ismétlődik a versben. Mit üzen számodra? Húzd alá a felsoroltakból!

Igazi hazánk csak egy lehet.

Ahol élünk, ott fogunk nyugodni.

Fontos a haza iránti hűségünk.

Jóban és rosszban is a mi hazánk.

Ady Endre: A Tűz csiholója

1. Kösd a szavakat az ellentétpár megfelelő tagjához!

lángol csörgedez parázslík árad lobog hömpölyög izzik

tűz

-

víz

patakzik ég hamvad tüzel folyik folydogál csordogál

2. Ki a versrészlet beszélője? Tegyél ✓-t utána! Indokold meg választásaidat!

egy tudós   egy feltaláló   egy felfedező   egy lusta diák
egy alkotó   aki nem akar dolgozni   aki figyeli az alkotást

3. Aláhúzással válaszolj a kérdésekre! Beszéljétek meg a választásokat!

a) Mik lehetnek azok a „nagy dolgok”?

találmányok felfedezések valami új létrehozása művészi alkotások
a fejlődésért tett kitartó munka   kutatások eredményei   újítások

b) Mikor történtek nagy dolgok?

Csak akkor, ha a tűz csiholói gyávák voltak.

Csak akkor, ha a tűz csiholói bátrak voltak.

Csak akkor, ha a tűz csiholói nem adták fel a küzdelmet.

4. Kik lehetnek „a tűz csiholói”? Tegyél ✖-ot utána!

Akik olyat találnak ki, amit még senki sem.   Akik meggyújtják a gyufát.

5. Tegyél ✖-ot a nagy dolgok létrehozóira igaz közmondás után! Magyarázd meg választásodat! Kösd össze a jelentésükkel!

Bátraké a szerencse.

• Csak a gyáva embert kell nógatni.

A járt utat a járatlanért
el ne hagy!

• Gyáva.

Nem kell a bátornak biztatás.

• A jót oktanul nem lehet lecserélni.

Bátor, ahol puskát nem hall.

• A gondviselés is a bátornak segít.

A világot alakító szellemi erő

1. Hány bekezdésből áll a szöveg? Írd a vonalra! _____

2. Igaz (i) vagy hamis (h)? Írd az állítások után! A hamisat szóban javítsd!

___ Anyanyelvünknek nincs teremtő ereje, logikája.

___ Nobel-díjasaink zöme magyar érettségire építette későbbi tudását.

___ Az elismerést Alfred Nobel, a C-vitamin feltalálója alapította.

___ A Nobel-díj a világ legrangosabb tudományos, irodalmi kitüntetése.

___ Amerikai tudóskörökben tréfásan holdlakóknak nevezték a magyarokat.

___ Teller Ede atomfizikus anyanyelvünkben találta meg szellemi erőnket.

___ Teller Ede irodalmár anyanyelvünkben találta meg szellemi erőnket.

3. Számozással állítsd előfordulásuk sorrendjébe a kifejezéseket!

___ 1901 óta évente osztanak

___ hatalmas a szép magyar nyelv

___ furcsa angol kiejtésük

___ nagyszerű magyar iskolák

___ páratlan logika

___ a 20. század legnagyobb felfedezései

___ világot alakító szellemi erő

___ a dinamit feltalálója alapította

4. Kösd össze az összetartozó adatokat!

Alfred Nobel

● csak egy nyelv van, és az a magyar

1969-től

● a dinamit feltalálója alapította

Enrico Fermi

● közgazdasági Nobel-díjat

Teller Ede

● Nobel-díjas atomfizikus

5. Számozással állítsd sorba a bekezdések címeit!

___ Nobel által alapított díj

___ Csak egy nyelv van

___ A marslakók

___ Nobel-díjasaink kiemelkedő száma

6. Miért az anyanyelvünkben találta meg Teller Ede a világot átalakító szellemi erő titkát? Írd le!

Magyar lángelmék a 20. századból – I.

1. Hány bekezdésből áll a szöveg? Írd a vonalra! _____

2. Húzd alá a mondatokba illő szót!

Neumann, Szilárd, Wigner **tornászok** / **irodalmárok** / **matekzsenik** voltak.

Később **mindhárman** / **mind a négyen** / **ketten** világhírűvé váltak.

Mindhárman az atomenergia felhasználását **tiltották** / **kutatták** / **titkolták**.

Wigner Jenő munkájáért **1943-ban** / **1953-ban** / **1963-ban** Nobel-díjat kapott.

Neumann János a **számológép** / **számítógép** / **telefon** atyja.

Az **1943-ban** / **1953-ban** / **1963-ban** megépített komputer szoba nagyságú volt.

Simonyi Károly / **Kemény János** / **Gróf András** az e-mail megalkotója.

Simonyi Károly fejlesztette ki a **Word** / **PDF** / **Paint** programot.

3. Fogalmazz meg egy-egy kérdést a kulcsszavak felhasználásával!

kulcsszó: **atomenergia**

kérdés: _____

kulcsszó: **lángelme**

kérdés: _____

kulcsszó: **számítógép**

kérdés: _____

4. Számozással állítsd előfordulásuk sorrendjébe a kifejezéseket!

___ hatalmas erőt szabadítottak ki   ___ legelterjedtebb programozási nyelv

___ egyik legnagyobb lángelme   ___ dolgozatírás helyett

___ pillanatok alatt megoldották   ___ a világ legokosabb embere

___ informatikai forradalom   ___ az energiaforrást keresték

5. Számozással állítsd sorba a bekezdések címeit!

___ Az atomenergia felhasználása

___ A három matekzseni

___ A számítógép fejlesztése

___ A számítógép atyja

Magyar lángelmék a 20. századból – II.

1. Hány bekezdésből áll a szöveg? Írd a vonalra! _____

2. Húzd alá a megfelelő választ a kérdésekre!

a) Mihez vonzódtak különösen a magyar tudósok?

a kerékpározáshoz

a repülés tudományához

a hajózáshoz

b) Mivel vált ismertté Csonka János és Bánki Donát neve?

a porlasztó feltalálásával a kerék feltalálásával a fékpedál feltalálásával

c) Ki volt a sztereó technika feltalálója?

Mihály Dénes

Goldmark Péter

Csicsátka Antal

d) Melyik felfedezéséért kapott Nobel-díjat Gábor Dénes?

hologram

hangosfilm

színes televízió

e) Ki a világot meghódító bűvös kocka feltalálója?

Harsányi János

Rubik Ernő

Asbóth Oszkár

3. Írd a tudósok neve mellé a hozzájuk fűződő találmányok számát!

1. első helikopter

2. sugárhajtás

3. villamosított vasútvonal

4. porlasztó

5. rakétatechnika

6. sugárhajtású repülőgép

7. hangosfilm

8. sztereó technika

9. vékony falú szerkezet

10. hologram

11. bűvös kocka

12. televíziós közvetítés

13. játékelmélet

14. lapos képernyő

15. színes televízió

Kármán Tódor _____

Hoff Miklós _____

Fonó Albert _____

Csonka János _____

Bánki Donát _____

Kandó Kálmán _____

Mihály Dénes _____

Goldmark Péter _____

Csicsátka Antal _____

Gábor Dénes _____

Harsányi János _____

Rubik Ernő _____

4. Számozással állítsd sorba a bekezdések címeit!

___ A televíziózás és a hologram

___ A játék, mint tudomány

___ A repülés

___ A benzinmotortól a villanyvasútig

5. Te mit találnál fel szívesen? Beszélj róla!

Hervay Gizella: Aki az asztalt kigondolta...

1. Olvasd el újra a vers első két sorát! Mit akarhatott még az asztal „kigondolója”? Írd le erről a gondolataidat!

---

2. Számozással állítsd előfordulásuk sorrendjébe a versrészleteket!

___ eszébe jutott egy fatönk	___ „Ülj le, érezd otthon magad!”
___ ácsolt magának hazát	___ könyökölt hát a semmibe
___ egész világnak terített	___ a világot köré ültette
___ teli tányért s asztalt remélt	___ alátámasztotta a tönk

3. Miért éppen asztalt gondolt ki annak, aki hontalan? Tegyél ✳-ot a választott mondat után!

Akit az asztalunkhoz ültetünk, azt szívesen látjuk.

Akivel egy asztalhoz ülünk, azzal egy közösségbe kerülünk.

Ha valakit az asztalunkhoz ültetünk, szeretnénk, ha otthon érezné magát.

Ha hazatérnek a szeretteink, együtt az asztal köré gyűlünk.

A vendégeinknek nem csak asztalt, kedves szavakat is „terítünk”.

4. Hogyan ültette a világot maga köré, aki az asztalt kieszelte? Magyarázd meg! Beszélgetsetek róla!

5. Te kiket ültetnél az asztalodhoz? Miért? Írd le!

---

6. Olvasd el!

Ebben a rövid fejezetben kiváló magyar tudósok találmányaiból kaptál egy kis ízelítőt. A 20. század lángelméi csodákat alkottak, de az idő nem állt meg. Ma is számtalan új találmány lát napvilágot. A tudományok világa még mindig számtalan csodát rejt. Álmodj nagyot, és váltsd valóra! A jövő a tiéd!

7. Te minek lennél a kigondolója? Tervezz, rajzolj a füzetedbe!

Tartalomjegyzék

Kedves Gyerekek!	3
------------------------	---

Gyerekvilág

Szabó Lőrinc: A kíváncsiság	4
Szinetár György: Szeptemberi csengetés	5
Verbőczy Antal: Ősz	6
Nagy László: Dióverés	7
Fehér Klára: Mi, szemüvegesek	8
Bálint Ágnes: Szeleburdi család (1. részlet)	11
Bálint Ágnes: Szeleburdi család (2. részlet)	13
Bálint Ágnes: Szeleburdi család (3. részlet)	14
Varga Domokos: Kutyafulúek	15
Szabó Lőrinc: Lóci és a szakadék	17
Kányádi Sándor: Ballada	18
Méhes György: A galamb, a gombfoci meg a trükkök	19
A gombfoci, avagy a szektorlabda története	21
Janikovszky Éva: Kire ütött ez a gyerek?	23
Ágai Ágnes: Kamaszságok	25
Kettéosztott napló	25
A kamaszkor küszöbén	26
Fekete István: A tölgyfa	27
Csukás István: Kurta mese Lázár Ervinről	29
A mesék királya (életrajz)	30
Lázár Ervin: A csodapatika	32
Ünnepnapok, emléknepok	35
A vértanúk emlékezete	35
1956. október 23.	37

Mesekincs

Ágai Ágnes: A titkokat az ujjaimnak mondom el	38
Három örökség	39
Mészöly Miklós: Palkó és a szamara	42
Megitatják a fűzfát	44
Kányádi Sándor: Pacsirtapör	46
Világcsúfja	48
Kígyós Jancsi (1. rész)	51
Kígyós Jancsi (2. rész)	53
Világszép Ilonka (1. rész)	55
Világszép Ilonka (2. rész)	56
A cigányasszony meg az ördög	58
Nagy László: Csodafiú-szarvas	60
Nagyváradai János: Csendes éj	62

Szabó T. Anna: Az ünnep azé, aki várja	64
Nagy László: Adjon az Isten	65
Kányádi Sándor: Új esztendő	66

Természetvilág

Petőfi Sándor: Ki a szabadba!	67
Pilinszky János: A Nap születése (1. részlet)	68
Pilinszky János: A Nap születése (2. részlet)	69
A Világegyetem születése	70
Buda Ferenc: Kőből rakott mese	72
Lázár Ervin: Bab Berci köve (1. rész, dramatizált változat)	73
Lázár Ervin: Bab Berci köve (2. rész, dramatizált változat)	74
Rákos Sándor: A két kis vadkörtefa	75
Kerettörténet	77
József Attila: Kertész leszek	78
A természet védelmében	79
Nemzeti parkok nyomában	80
Gólyales Béda–Karapancsán	81
Vidor Miklós: Jánosbogár	82
Rigó Béla: Náltak laknak-e állatok?	83
Csukás István: A téli tücsök meséi	84
Tóth Árpád: Láng	87
Radnóti Miklós: Éjszaka	88
Nemes Nagy Ágnes: Fekete hattyú	89
Romhányi József: Interjú a farkassal, aki állítólag megette Piroskát	90
Ünnepnapok, emléknepok	91
Mikszáth Kálmán: A nagy nap	91
Szabó Lőrinc: Lóci verset ír	92
Mécs László: A királyfi három bánata	93
Kodály Zoltán: Pünkösdlő	94

Múltidéző

Gaál Mózes: Mese a csodaszarvasról	95
Kerettörténet	96
Móra Ferenc: A hunok hazát keresnek	97
Móra Ferenc: Az isten kardja	99
Gaál Mózes: Emese álma	102
Lázár Ervin: A vérszerződés	104
Móra Ferenc: Árpád, a honalapító	106
Lázár Ervin: Szent István koronája	108
István, az államalapító	110
A sapkatöltés	112
Szent László füve	113
Lengyel Dénes: Galamboskő	114
Lengyel Dénes: Mátyást királlyá választják	115

Mátyás és az anyóka	117
Móra Ferenc: Harmatos zöld fűben...	119
Mátyás király meg a szegény tanító	121
Mátyás, az igazságos király	123
Mátyás király hadvezére, Kinizsi Pál	125
Tatay Sándor: Kinizsi Pál (<i>könyvismertetés</i>)	126
Kinizsi Pál – Jónás, a nagy medve	127
Kinizsi Pál – Két fenevad	132
Kányádi Sándor: Az elveszett követ	134
A török basa	135
A török Magyarországon	137
Móra Ferenc: Furfangos Támadi	139
Móra Ferenc: Kevély Kereki	141
Vörösmarty Mihály: Szózat (<i>részlet</i>)	144
Tudósvilág	
Ady Endre: A Tűz csiholója	145
A világot alakító szellemi erő	146
Magyar lángelmék a 20. századból – I.	147
Magyar lángelmék a 20. századból – II.	148
Hervay Gizella: Aki az asztalt kigondolta...	149